

Navždy přítomný

Mým drahým žákům

Kadamba Kánana Svámí

**Kadamba
Foundation**

Vydání: První, 300 ks

Vytištěno: Tiskárna Havlíčkův Brod

Překlad: Antardvíp dás, Dhrištadyumna dás, Kamyavani deví dásí,
Mádhavali deví dásí, Madhu pandit dás, Prémalatá deví
dásí,

Sujani deví dásí

Korektury: Hémalatá Thákuráni deví dásí, Kavita deví dásí

Editace: Jaya Gopinátha deví dásí

Grafika: Préma-vanyá deví dásí, Yuga-dharma Harináma dás

E-mail: info@kadambafoundation.com

Web: kadambafoundation.com

©2023 Kadamba Foundation – Amsterdam, Nizozemsko

Citace z knih, lekcí, dopisů a rozhovorů od Jeho Božské Milosti

A.Č. Bhaktivédánty Svámího Prabhupády

Obsah

Úvod	1
Ādau guru-pādāśraya	4
Naše věčné spojení	9
Těžít z proudu milosti	14
Ocenění daru vědomí Krišny	18
Pochopení iluze hmotného života	22
Posílení našeho spojení s Krišnou	26
Přijímání útočiště u Šríly Prabhupády	29
Přijmout útočiště u Pána Čaitanji a Čaitanja-čaritamrity	31
Hledání útočiště ve společnosti oddaných	34
Sdružování se světci	38
Hledání požehnání	40
Převzmete odpovědnost za svůj duchovní život!	44
Naslouchání o Krišnovi	46
Denní čtení	50
Zpívání je prioritou	54
Naplňování našeho vědomí	58
Pohroužení v oddané službě	60
Dobývání Krišny	63
Navažte spojení se svatými dhāmy	65

Zjednodušte svůj život!	67
Následovat ve stopách	69
Přijímání slibů	71
Klíčem je koncentrace	73
Změňte svůj život!	76
Duchovní výživa	79
Praktikování nesobeckosti	83
Život uctívání	85
Sdružujte se s kvalitou dobra	88
Odpoutaný, ale nikoliv chladný	89
Buďte v tomto světě, ale ne z tohoto světa	90
Těžkosti	91
Buďme věrní!	96
Odvrácená strana Měsíce	98
Úvahy...	100
Ochota nechat se formovat	102
Pozitivní vztahy s Vaišnavy	104
Kultura oceňování	107
Spolupráce	109
Přestupky proti oddaným	111
Povznést se nad tělesná označení	114
Přátelství	117

Pokora	120
Vděčnost	123
Odpuštění	124
Opravování druhých	126
Vaišnavská etiketa	127
Jděte příkladem	129
Společnost dobrodinců	131
Vyšší vize	134
Pochopení, čeho jsme součástí	137
Pozvánka do Acyuta-gotry	140
Jednat v hmotném světě jako poslové	142
Výjimečná vize	143
Podle nálady Šríly Prabhupády	146
Zmocnění ostatních prostřednictvím služby	149
Váš jedinečný příspěvek	151
Buďme odvážní	153
Hrajte na lidi	156
Převezměte zodpovědnost za hnutí Šríly Prabhupády	157
Pokračovat s vírou	159
Ochotné nástroje	161

Úvod

Tamála Krišna Mahárádž jednou řekl, že povinností duchovního mistra je dát žákům vizi pro život větší, než na jakou by kdy přišli sami. A pomoci svým žákům tuto vizi zrealizovat. Jakmile tohle řekl, vryl jsem si to do paměti. Bylo to tak mocné a výstižné! Vystihovalo to přesně, co jsem měl dělat.

V PADMA PURÁNĚ se hovoří o třech typech přístupů, jimiž může duchovní učitel komunikovat se svými žáky. Jmenovitě o „ptačím“, „rybím“ a „želvím způsobu“:

*muhūrtenāpi saṁhartuṁ
śakto yady api dānavān
mad-bhaktānām vinodārthaṁ
karomi vividhāḥ kriyāḥ*

*darśana-dhyāna-saṁsparśair
matsya-kūrma-vihaṅgamāḥ
svāny apatyāni puṣṅanti
tathāham api padmaja*

„Ačkoli jsem schopen během několika minut zničit všechny *Dānavy*, provádím různé zábavy jen proto, abych pobavil své oddané. Stejně jako ryba, želva a pták živí své potomstvo tím, že je pozorují, meditují o nich a udržují s nimi tělesný kontakt, tak i Já udržuji své oddané, ó Brahmó zrozený z lotosu.“

Stejně jako pták pečuje o svá mláďata, létá sem a tam a pilně

je krmí, tak i duchovní mistr někdy vytrvale poskytuje výživu svým žákům.

Pak je tu druhý typ přístupu, podobný přístupu ryby. Ryba má velké oči a je ostražitá a starostlivá. Sleduje, co se děje, ale jinak nechává mladé rybky, aby se o sebe postaraly samy.

Třetím přístupem je přístup želvy. Ta naklade vejce na pláž, zahrabe je do písku a o zbytek už se stará slunce. Želva však neustále medituje o blahu svých vajec a mláďat.

Tímto způsobem nás někdy bude duchovní mistr zahrnovat milostí a pozorností. Jindy sice nebudeme mít tolik jeho osobní společnosti, ale víme, že duchovní učitel je stále přítomen v našem životě. On je naší autoritou a my se mu svěřujeme a přijímáme jeho požehnání k tomu, co chceme udělat, nebo jednáme pod jeho vedením. Takto nad námi bdí jako ryba a my jsme stále pod jeho ochranou a dohledem. A konečně, „želvím způsobem“, nám duchovní mistr dá nezávislost řídit svůj vlastní život, ale zůstává naším stálým příznivcem.

Šríla Prabhupáda použil analogii letadla. Řekl, že když je letadlo na zemi, je kolem něj mnoho lidí. Jeden kontroluje pneumatiky a jiný doplňuje palivo. Probíhá spousta činností, které mu mají zajistit bezpečnost. Prabhupáda řekl, že na zemi je tolik podpory, ale jakmile je letadlo ve vzduchu, musí se pilot vyrovnat se situací sám. Prabhupáda řekl, že stejně tak každý v duchovním životě řídí své vlastní letadlo.

Můžeme dostávat dobré pokyny a inspiraci od svého duchovního učitele a mnoha dalších Vaišnavů, ale

nakonec je jen v našich rukou, jestli si vezmeme tyto pokyny k srdci a uplatníme je ve svém životě.

Často přirovnávám duchovní život k plavbě lodí. Ještě na souši si sbalíme záchranné vesty, návod k použití a vše, co budeme cestou potřebovat. Možná může tato kniha být

považována za takový návod k použití či souhrn pokynů, které vám pomohou při vaší cestě na vlnách života.

Přál bych si, aby z vás všech byli všestranní lidé.

Všestranní znamená lidé, kteří mají pod kontrolou veškeré aspekty svého života – svůj osobní život, svůj *bhajana* a uctívání,

své pohroužení se do filozofie a svůj přínos pro hnutí.

Často jsem mluvil o třech míčcích, se kterými neustále žonglujeme: míček osobního zdraví, míček *sādhany* a míček svých činností pro misi.

Jsem v Krišnových rukou a modlím se, aby mi Krišna dovolil

i nadále vás zahrnovat milostí. Mám touhu inspirovat své žáky, aby pro Krišnu udělali něco úžasného. Učiňte svůj duchovní život drahokamem, překrásnou obětí.

Přicházíme před Krišnu a říkáme: „Krišno, tady je má oběť, zde je můj život – dovol mi, abych z něj udělal něco pro Tvé potěšení.“

Tato kniha obsahuje některé mé myšlenky a pokyny, které vám pomohou zrealizovat tuto vizi.

Kadamba Kánana Svámí

28. ledna 2023

Den zjevení Advaity Āčárji

Ādau guru-pādāśraya

Ve ŠRÍ ČAITANJA-ČARITÁMRITĚ je uvedeno:

*guru kṛṣṇa-rūpa hana śāstrera pramāṇe
guru-rūpe kṛṣṇa kṛpā karena bhakta-gaṇe*

„Na základě rozvážného názoru všech zjevených písem se duchovní mistr neliší od Krišny. Pán Krišna v podobě duchovního mistra vysvobozuje své oddané.“

Význam: Vztah žáka ke svému duchovnímu mistrovi je stejně dobrý jako jeho vztah s Nejvyšším Pánem. Duchovní mistr se sice vždy představuje jako nejpokornější služebník Osobnosti Božství, ale žák ho musí vidět jako projeveného zástupce Boha.

(ŠRÍ ČAITANJA-ČARITÁMRITA, ĀDI-LÍLÁ 1.45)

Také ve ŠRIMAD-BHÁGAVATAMU 11.17.27 je uvedeno:

*ācāryam mām vijānīyān
navamanyeta karhicit
ṇa martya-buddhyāsūyeta
sarva-deva-mayo guruḥ*

„Je třeba vědět, že *ācārya* jsem vlastně Já, a nikdy se mu nesmí projevovat jakákoliv neúcta. Nikdo by ho neměl považovat za obyčejného člověka a závidět mu, protože je zástupcem všech polobohů.“

Ve výše uvedených verších najdeme zajímavý popis vztahu mezi *guruem* a žákem. Je zde vysvětleno, že duchovní mistr je zástupcem Krišny a že je to Krišna, kdo

žáka osvobozuje prostřednictvím duchovního mistra. Nemáme tedy vztah pouze s duchovním učitelem, ale do tohoto vztahu vstupuje i Krišna. Krišna přijímá naši službu prostřednictvím duchovního mistra, který nás vede. Vztah s duchovním mistrem má tři aspekty: 1. je představitelem Krišny, *šāster* a *parampar*, 2. je kapitánem lodi transcendentálního poznání a dává pokyny a 3. je naším věčným přítelem a dobrodincem. To znamená důvěru. Vztah *guru* a žáka je založen na důvěře a pravdě – to je to, co hledáme.

Proces osvobození je pokračující činností. Šríla Rúpa Gósvámí říká „*Ādau guru-pādāśraya*“, což znamená, že nejprve přijmeme útočiště u duchovního mistra. Slovo *ādau* lze přeložit jako „zaprvé“ nebo „nejprve“. Nejprve tedy přijímáme útočiště u duchovního mistra. V každém okamžiku, každý den, znovu a znovu přijímáme útočiště u svého duchovního učitele a vždy ho považujeme za přítomného. Vše, co děláme, je obětí našemu duchovnímu mistrovi.

Ādau guru-pādāśraya také odkazuje na přijímání útočiště u lotosových nohou všech duchovních mistrů v naší *sampradāyi*; *dharmaṁ tu sākṣād bhāgavata-praṇītaṁ* (ŠB 6.3.19). Krišna je původem všech náboženských zásad a zdrojem transcendentální lásky. Všichni duchovní mistři a starší Vaišnavové jsou nositeli Pánovy milosti a mohou se o ni s námi podělit. Samozřejmě, že se svým vlastním duchovním mistrem máme jedinečný vztah, protože máme pocit důvěry a souznění s jeho naladěním. Ačkoli nás náš vlastní duchovní učitel může obzvláště inspirovat způsobem, kterým jedná, přesto nám mohou Krišnu přinést i jiní. Obracíme se tedy

na ty Vaišnavy, kteří jsou pohrouženi a kteří nám ve svém pohroužení mohou přinést Krišnu.

Duchovní mistr je inkarnací Krišnovy milosti. Umožní nám spojit se s Krišnou. V dnešní době se lidé hned, jak vstoupí do dveří, ptají na heslo k Wi-Fi. Každý chce být připojen. Připojme se ale nejprve ke svému duchovnímu mistrovi. Na hmotné úrovni je mysl rozptylována tolika věcmi, ale když se spojíme se svým duchovním mistrem a vzdáme mu poklony, z jeho strany přicházejí požehnání a my začneme být schopni soustředit se na oddanou službu. Než se pokoušíme mluvit o Krišnovi, zpíváme modlitby *maṅgalācaraṇa* a vykonáváme příznivou oběť u lotosových nohou duchovního mistra, abychom získali zplnomocnění něco bona fide říci.

*om ajñāna-timirāndhasya jñānāñjana-śalākayā
cakṣur unmīlitaṁ yena tasmai śrī-gurave-namaḥ*

Kolik času můžeme strávit ve fyzické přítomnosti svého duchovního učitele? Jen omezený čas.

Jeden žák Šríly Prabhupády řekl: „Šrílo Prabhupádo, chci navěky sedět u tvých lotosových nohou.“

Prabhupáda odpověděl: „To bude obtížné, protože mé nohy jsou neustále v pohybu.“

Někteří žáci Šríly Prabhupády byli zasvěceni dopisem a nikdy se s ním ani osobně nesetkali. Byli však jeho žáky a zasvětili

svůj život jeho poslání. Zasvěcení je tedy o věnování svého života. Náš život se skládá z dlouhé řady okamžiků – krok za krokem. Obětujeme každý krok svému duchovnímu mistrovi. Tímto způsobem obětujeme celý svůj život.

Když se setkáme s tím, že nám chybí láska ke Krišnovi a že nám chybí schopnost vstoupit do Jeho věčného království, obrátíme se na svého duchovního mistra, protože on má Krišnu u sebe: *kṛṣṇa se tomāra kṛṣṇa dite pāro*, ty máš Krišnu, ty můžeš dát Krišnu. (ŠARANĀGATI, podle Bhaktivinóda

Thákura). V přítomnosti duchovního mistra se Krišna zdá být hmatatelnější, Krišna je tady. Když se ocitneme mezi hmotným světem, kterého jsme se vzdali, a duchovním světem, kterého jsme ještě nedosáhli, pak je to náš duchovní mistr, kdo nám přináší inspiraci.

Sílu získáváme pravidelnými činnostmi: pravidelným zpíváním, pravidelným vstáváním, pravidelným nasloucháním, pravidelným uctíváním Božstev, obětováním toho, co jíme, a všemi těmito základními činnostmi. Tyto činnosti nám poskytují cestu ven z hmotně podmíněného vědomí. Ale bitva ještě není vyhrána.

Ani při prvním zasvěcení nemáme vyhráno. Ani při druhém zasvěcení ještě nemáme vyhráno. Bitva s *māyou* pokračuje, takže musíme i nadále přijímat útočiště v této pravidelnosti. Nemůžeme to udělat jen jednou, nebo občas. Ne, je to *nitya*; musíme stále přijímat útočiště, *nirantara kara kṛṣṇa-nāma-saṅkīrtana*, neustálé zpívání (ČČ, MADHYA 25.154), nebo *nityam bhāgavata-sevayā*, vždy naslouchat ŠRIMAD-BHĀGAVATAMU (ŠB 1.2.18), každý den znovu a znovu.

Je to jako koupání. Nemůžeme říct: „Jsem v pohodě. Koupal jsem se včera!“ Musíte se koupat každý den, není úniku: *śābde pare ca niṣṇātām brahmaṇy upaśamāśrayam*

(ŠB 11.3.21), člověk se musí v transcendentálním zvuku koupat neustále.

Nejde však jen o dodržování regulativních principů a zpívání 16 kol. Ne, jde o *ādaḥ guru-pādāśraya* – v každé situaci hledíme na duchovního mistra a přijímáme útočiště u svého duchovního mistra a u toho, co si přeje a co je pro něho důležité. Cokoli je pro něj důležité, mělo by být důležité i pro nás; *guruṣu nara-matir*, duchovní mistr by nikdy neměl být vnímán jako obyčejný člověk; cokoli řekne, je důležité. Musíme mít víru v našeho duchovního učitele a obětovat mu celou svou existenci.

Četl jsem deník Satsvarúpy Mahárádže o oddaných, kteří měli pocit, že neznají Krišnu, ale pouze Šrílu Prabhupádu. Mahárádž na to reagoval slovy: „To je dobře, protože Šríla Prabhupáda vás dovede ke Krišnovi.“ To je *guru*; je vždy upevněn u Krišnových nohou a tímto způsobem nás dovede ke Krišnovi.

Mezi duchovním mistrem a jeho žákem mohou být rozdíly v povaze, ale na tom nezáleží. Myslím, že je zajímavé oslovit toto téma, že žák se liší od duchovního mistra. Ano, rozdíly tu jsou, ale i s rozdíly v naší povaze zůstáváme vždy služebníky svého duchovního mistra. Nemáme být jeho napodobeninou. To není možné, protože jsme rozdílní. Ale musíme svou konkrétní povahou svému duchovnímu mistrovi sloužit, stejně jako Hanumán sloužil Pánu Rámačandrovi. Byl opice, zjevně dost vznešená opice, ale přesto měl také své opičí rysy a svou vlastní povahu. Všichni máme svou povahu, a to je v pořádku. Sloužíme svému duchovnímu mistrovi a přirozeně zapojujeme své schopnosti. Cokoli se mu líbí, cokoli potřebuje, to uděláme. Přijímáme, že je někde na

vyšší úrovni
ve svém spojení s Krišnou, a proto vidí lépe než my, co je
v Krišnově zájmu.

Duchovní učitel určuje, co je v duchovním životě důležité,
a vede nás touto cestou. Existují zásady, které nelze
porušit, a měli bychom jasně rozlišovat, co můžeme
přizpůsobit a co ne. Můžeme, například podle situace,
upravit čas, kdy ráno vstáváme. Nejlepší je vstávat brzy,
ale je to přizpůsobitelné. Nebo když nám neslouží zdraví,
či jsou ženy těhotné, pak není třeba se postit. Jsou věci,
které můžeme přizpůsobovat, a můžeme v tom být
pragmatictí. Ale zásady a vše, co souvisí s Krišnou, musí
mít své posvátné místo.

Naše věčné spojení

V jednom dopise Šríla Prabhupáda píše o svém duchovním učiteli Šrílovi Bhaktisiddhántovi Sarasvatím Thákurovi: „Můj duchovní učitel nyní vstoupil do své *nitya-īly*, do svých věčných zábav jako *mañjarī*.“ Pak je tu také druhý dopis, kde Šríla Prabhupáda píše: „I když můj duchovní mistr nyní vstoupil do svých věčných zábav, stále sleduje všechno, co dělám.“

Bylo překvapující číst, že Šríla Bhaktisiddhánta Sarasvatí Thákura je i po svém fyzickém odchodu stále aktivní v životě svého žáka. To je překrásné, protože nejde jen o to, že duchovní učitel s námi zůstává ve *vāñī*, v podobě svých pokynů; je toho víc, stále zde zůstává i prvek *vapuḥ*. Z těchto dopisů chápeme, že duchovní mistr může stále vidět své žáky!

Když Šríla Prabhupáda odešel, jeho žáci se ocitli ve vakuu. Pak si uvědomili, že teď je řada na nich. Jediné spojení se Šrílou Prabhupádou, které jim zůstalo, bylo naplnit jeho očekávání a žít podle jeho *vāñī*, podle jeho pokynů. Pokyny duchovního učitele jsou jako drahokam, *śiromaṇi*, který neseme na své hlavě. Tento pokyn je náš poklad a my ho s radostí přijímáme.

Víte, moji drazí žáci, když je duchovní mistr přítomen, vždy se můžeme natáhnout po nějaké té milosti. Můžeme se pokusit s ním spojit, osobně se setkat, nebo mu poslat zprávu, a samozřejmě vždy něco získáme.

Ale skutečné spojení po odchodu duchovního mistra

spočívá

v tom, že nyní se žák musí skutečně stát tím, čím duchovní mistr chce, aby žák byl – tehdy bude tento vztah naprosto živý a kouzelný. Tehdy budeme jeho přítomnost cítit velmi silně.

Někteří z vás nejsou mými žáky příliš dlouho a možná máte pocit, že náš vztah nedosáhl plné hloubky. Ale tento vztah může dosáhnout své plné hloubky i po odchodu duchovního učitele. Pokud pozorně nasloucháme jeho pokynům, pokud se snažíme plnit jeho přání, pak tento vztah poroste. V mém případě mi lékaři dali omezený čas života a někteří z vás si ke mně možná ještě nevytvořili hluboký vztah. Je už příliš pozdě? Vůbec ne! Doufám, že tento vztah je dostatečně hluboký na to, abyste zůstali pevně zakotveni ve vědomí Krišny, a může se časem stále více a více prohlubovat. Máte celý život v oddané službě na to, abyste jej prohloubili.

Jsem vždy přítomen, protože nejde o fyzickou blízkost. Není důležité, že se teď můžeme jeden druhého dotknout, že si můžeme podat ruku a odhalit svá srdce v rozhovoru mezi čtyřma očima. Je to samozřejmě příjemné, ale zároveň, ať už komunikujeme jakýmkoli způsobem, milost proudí. Ve skutečnosti jde o proud milosti, a tato milost proudí dál i po odchodu duchovního učitele, když se mu snažíme sloužit.

Na začátku máme tendenci přemýšlet, co můžeme od duchovního učitele získat. Pokročilejší úroveň však je: „Co mohu nabídnout já?“ V této náladě nepřichází v úvahu ztráta inspirace při fyzické nepřítomnosti duchovního učitele. Jde skutečně o to, co nabízíme. Začněte přemýšlet:

„Co mohu nabídnout? Jaký je můj přínos podle mé povahy a schopností?“ Možná nás duchovní učitel o něco požádal, a jindy můžeme my sami přemýšlet, co mu mohu nabídnout. Právě tam bude tento vztah silný a milost bude proudit.

Někdy přemýšlíme: „Jak dokážu čelit nástrahám v tomto světě sám?“

Ten, kdo je s Krišnou, není nikdy sám. Když máme vztah s Krišnou, když se aktivně snažíme těšit Krišnu a Jeho oddané, pak nejsme nikdy sami, protože Krišna nám to opětuje: *ye yathā māṁ prapadyante tāṁs tathaiva bhajāmy aham*, do jaké míry se Mi odevzdáš, do takové míry tě náležitě odměním (BG 4.11). Není to tak, že bychom jen tvrdě pracovali v oddané službě a doufali, že nás na konci čeká odměna. Ne, ve vědomí Krišny jsou výměny teď – odměna je teď a zároveň i na konci. Krišna je stále s námi a různými způsoby aranžuje naše životy.

Také jste už zažili, když Krišna ve vašem životě zjevně zakročil – nějaký Boží zásah? Myslím, že to někdy zažil každý – otevřete knihu a téma na stránce popisuje přesně to, na co jste právě mysleli! A takové věci se dějí neustále!

Naše pozice je ale taková, že my Krišnu nevidíme, takže na Něj

zapomínáme a říkáme si: „Ach, Krišno, proč jsi mě opustil“ Ale v den, kdy jsme přišli do hmotného světa, Krišna přišel s námi v našem srdci, jako *Paramātmā*. Nikdy nás ani na okamžik neopustil. Je stále s námi, sedí na lotosu v našem srdci.

V závěrečných slovech ČAITANJA-ČARITÁMRITY Šríla Prabhu-

páda říká, že Krišna osobně sídlí v srdci svého oddaného –

– a není tam sám! Krišna je tam ve všech svých různých podobách a expanzích. Šríla Prabhupáda říká: „A ani to není všechno. Krišna je tam dokonce přítomen v podobě duchovního mistra, a tímto způsobem,“ vysvětluje, „je můj duchovní mistr stále se mnou.“

No není to pěkné? Mně tato závěrečná slova přijdou opravdu

mocná. Takže vidíme, že nikdy nejsme sami. Krišna je s námi

a náš duchovní učitel je také aktivně s námi v našem srdci.

Duchovní mistr je s námi ve svých pokynech, ve svých přá-

ních všeho dobrého a modlitbách ke Krišnovi o naše vysvobození. Náš duchovní učitel si přeje, abychom byli schopni překonat materiální energii. Někdy nás hmotná energie přivádí na hranici únosnosti, ale pak je tu také náš duchovní učitel jako náš přítel a příznivec.

Někteří žáci mají silný pocit, že by měli rychle přijmout druhé zasvěcení, než opustím tento svět. „Nechci zasvěcení od nikoho jiného,“ říkají. V době prvního zasvěcení, kterému se říká *harināma dīkṣā*, navazujeme spojení s Krišnou a *paramparou*. Zasvěcení *harināma* dané *dīkṣā-guruem* stačí k dosažení plné dokonalosti, lásky k Bohu a návratu k Bohu na konci života. Po druhém zasvěcení se kvalita našeho odhodlání zvyšuje. Je to *brāhmaṇské* zasvěcení. Nyní se od nás očekává, že budeme jednat v kvalitě dobra a staneme se způsobilými k uctívání Božstev. Při prvním zasvěcení slibujeme, že

změníme své chování následováním čtyř regulativních principů a zpíváním šestnácti kol. Po druhém zasvěcení se snažíme rozvíjet *brāhmaṇské* vlastnosti v kvalitě dobra.

*śamo damas tapaḥ śaucaṁ
kṣāntir ārjavam eva ca
jñānaṁ vijñānam āstikyaṁ
brahma-karma svabhāva-jaṁ*

„Klid, sebeovládání, askeze, čistota, snášelnivost, čestnost, poznání, moudrost a zbožnost jsou přirozené rysy, podle kterých jednají *brāhmaṇové*.“

(BHAGAVAD-GÍTĀ 18.42)

Pokud někdo později přijme druhé zasvěcení od jiného *guru*a, přispěje to ke zlepšení situace, ale nezmění ji zásadně. Stále budu vaším *dīkṣā-guruem* a vztah s duchovním mistrem, který vám nabídne druhé zasvěcení, to bude podporovat. Můžete, ale nemusíte mít s *guruem* druhého zasvěcení stejně důvěrný nebo aktivní vztah jako se svým *dīkṣā-guruem*. Na druhou stranu je užitečné být v kontaktu se starším Vaišnavou, který vám může poskytnout vedení a podporu. Proto si nedělejte starosti, pokud jste nedostali druhé zasvěcení ode mne. Vždycky ho můžete získat od někoho jiného. Na našem vztahu to nic nezmění. Nemusí to nutně znamenat, že budete mít ve svém životě novou absolutní autoritu.

Služba našemu duchovnímu učiteli nás provází i po jeho odchodu. Vzdáváme mu své poklony. Pamatujme, že ať už jsme kdekoli, náš duchovní učitel se nám vždy dívá přes rameno.

Jsme součástí úžasné rodiny a není absolutně žádný důvod k úzkosti. Neznepokojujte se příliš vnějšími okolnostmi. Krišna má situaci zcela pod kontrolou. On vše zařídí a poskytne nám, co potřebujeme. Rozhodně se nepropadneme do černé díry, do vakua bez podpory a vedení. Krišna je s námi.

Těžit z proudu milosti

S vědomím Krišny jsme už spojení navázali, takže náš život je už nyní příznivý. Hmotné okolnosti udělají, co udělají, ale my bychom se neměli této milosti bránit. Živá bytost dostala nepatrnou nezávislost a může ji využít k tomu, aby přijala útočiště u tohoto hnutí a souhlasila s tím, stát se poslem milosti. Nebo tuto nezávislost využít k osobním záměrům, a tak být napojena na tento proud milosti méně.

A i když svou nezávislost využijeme k osobním záměrům, přesto se nás milost již dotkla. Milost je přítomná a bude stále působit v našem životě. To je jisté. Jedna z *catuḥ-ślokī* BHAGAVAD-GÍTY zní:

*teṣām evānukampārtham
aham ajñāna-jarṁ tamaḥ
nāśayāmy ātma-bhāva-stho
jñāna-dīpena bhāsvatā*

„Dlím v jejich srdcích, a abych jim projevili zvláštní milost, zářící lampou poznání rozptyluji temnotu zrozenou z nevědomosti.“

(BHAGAVAD-GÍTÁ TAKOVÁ, JAKÁ JE 10.11)

Ve významu Šríla Prabhupáda uvádí: „Je řada velmi vzdělaných učenců, kteří předložili filozofii oddanosti. Ale dokonce i když oddaný nedokáže využít dostupnosti jejich literatury nebo přítomnosti svého duchovního učitele, Krišna mu sám v jeho srdci pomáhá, je-li oddaný upřímný v oddané službě.“

Takže Krišna vše zařídí, ať už spolupracujeme, nebo ne. Ale je rozhodně lepší přijmout útočiště. Přijímáme útočiště u *ācāra*, chování, a *pracāra*, kázání; *ācāra* znamená chovat se podle písem a přání *guru*a a Gaurāngy.

Ve snaze být příkladný ve svém chování a službě, lituji chyb, kterých jsem se v průběhu let dopustil. Není snadné jít příkladem v obojím. Ale přemýšlím o tom v těchto dnech více a snažím se to více zrealizovat. Nyní se modlím, aby můj život inspiroval ostatní, aby se snažili o totéž – chovat se podle pokynů Šrí Čaitanji Maháprabhua a dělat něco pro misi. Proud milosti nic nezastaví, ať je situace jakákoli. Každý jsme teď na různých místech, ale zároveň jsme stále spolu, stále spolu u Prabhupádových nohou, stále spolu u Krišnových nohou. Využijme nyní naplno této zlaté příležitosti. Pokud tak učiníme, pak je tato lidská životní podoba dokonalou příležitostí pro návrat zpátky k Bohu. To je má modlitba. Snažme se opravdu všichni v tomto životě vrátit se zpátky k Bohu.

Dobře, možná máme nějaké osobní touhy. V tomto světě se muži a ženy navzájem přitahují. Někdy se říká, že celý hmotný svět je jen kulisou pro tuto dynamiku, dynamiku milostných zábav.

Takže není překvapením, že i my cítíme, že chceme svůj podíl a bereme si od Krišny část energie zpět. To je v pořádku za předpokladu, že tak činíme podle pravidel, která Krišna stanovil. To znamená, že následujeme *gṛhastha-āśram*. V takovém případě je tu *āśram*, který nám poskytuje útočiště, a v tomto *āśramu* jsou předepsané povinnosti a předepsané činnosti. Tímto způsobem můžeme i v tomto hnutí vyjadřovat své hmotné touhy. Není to zakázáno, ale v rámci toho, co je povoleno,

a ne hříšným způsobem.

Toto hnutí není hnutím potlačování materiálních tužeb. V tomto hnutí je buď zaměstnejte v rámci doporučených činností a regulací, anebo je překonejte. Ve všem, čím proje-
vujeme svou lidskou přirozenost, je určitý prostor pro vyjádření hmotných tužeb (ne hříšných). Nedělejme nic, co by nám bránilo v návratu zpátky k Bohu.

Toto jsou myšlenky, které mě stále provázejí. Neustále si říkám: „Nebudu takový blázen, abych dělal věci, které by mi bránily v mém návratu k Bohu. Nebudu takový blázen, abych dělal věci, které by mi bránily v tom, abych přivedl ostatní zpátky k Bohu. Raději tedy budu velice opatrný a zůstanu pod ochranou Maháprabhuovy milosti, která sestupuje *paramparou*.“

A to platí pro každého z nás, ať už jsme jakékoliv povahy a v jakékoliv situaci.

Nedávno jsme tu měli „lockdown“. Cítili jsme, jak byla naše svoboda omezena. Pochopme ale, že dokud jsme zde v hmotném světě a v těchto hmotných tělech, jsme v „lockdownu“ neustále. Jsme zde odříznuti od skutečného vychutnávání blaženosti duchovního světa. Hmotné tělo je vězeňská cela, v níž se právě nacházíme. Sexuální život jsou mříže této cely, které nás drží pod zámkem. Dokud se o tyto věci budeme snažit *adharmickým* způsobem, zůstaneme zamčeni v hmotném světě, v hmotném těle, život za životem. Když se však sexuálnímu životu věnujeme podle náboženských zásad, *garbhādhāna-saṁskāra*, pak se postupně osvobodíme z hmotného otroctví.

Nyní máme příležitost překonat tuto tendenci, která zde probíhá stále dokola. Máme milost Čaitanji Maháprabhua, milost *paramary*, milost Šríly Prabhupády. Tak toho plně využijme. To je moje pokorná prosba. Buďme proto vždy dychtiví získat milost Pána Čaitanji, ať už přichází v jakékoli podobě. Ať už je to v podobě *prasādam*, v podobě knih, v podobě společnosti oddaných, v podobě *Ratha-yātry*, nebo v podobě tichého zpívání *japy*. Ať už je v jakékoliv podobě, využijme všichni tak či tak této milosti.

Ocenění daru vědomí Krišny

Máme takové štěstí, že se oddaná služba Krišnovi stala součástí našeho života. Proč se tak stalo? Jakou službu jsme vykonali v minulém životě? Nebo to byla zvláštní milost velkého oddaného, která nás přivedla ke Krišnovi? Je to zázrak, protože k tomu nemáme absolutně žádné kvalifikace, a přesto se to stalo.

Obdrželi jsme transcendentální poznání a s tímto transcendentálním poznáním nám byla dána cesta ven z hmotného světa. V průběhu let jsme se připoutali k mnoha lidem, zvířatům, místům a činnostem, ke kterým jsme cítili určitou lásku. Ale všechna tato láska nikdy nemohla skutečně naplnit prázdnotu našeho srdce. Uvědomili jsme si, že materialismus nestačí, a znenadání do našeho života vstoupil příslib transcendentálního poznání. Nasloucháme o duchovních tématech, čteme o nich a nabýváme realizaci: „Toto poznání je úžasné! Existuje úplně jiný duchovní rozměr. Já jsem duše, nejsem toto tělo. Nejsem omezený. Celý život jsem byl omezen tímto tělem, ale teď si uvědomuji, že jím nejsem. Jsem svobodný, jsem duše.“

Zpočátku je to veliký objev. S Krišnou jsou všechny otázky tohoto světa vysvětleny a pochopeny.

Moudrý člověk, který je *buddhi*, chápe, že za vším nakonec stojí Krišna. Tato vize, vidět Krišnu za tímto světem, je počátkem transcendentální vize: *brahmaṇo hi pratiṣṭhāham*, vše spočívá v *Brahmanu* (Bg 14.27); *sarvaṁ khalv idaṁ brahma* (ČĀNDÓGJA UPANIŠAD 3.14.1).

Celý vesmír je prostoupen touto energií *Brahmanu*. Vše je svým původem duchovní. Hmotná energie však vytváří dočasné projevy a my máme v tomto světě spoustu dočasných vztahů. K místům, k lidem, k domovu, k zemi, kde jsme se narodili, k penězům v bance atd. Postupně všechny tyto připoutanosti začnou vytvářet naši identitu: „To jsem já. To je mi drahé.“ Všechny tyto vnější věci se stávají námi. Nyní jsem Ind, Američan, Evropan; pocházím ze šlechtické rodiny; jsem vzdělaný; mám tituly – tolik označení! Je třeba se od všech těchto falešných identit osvobodit.

*sarvopádhi-vinirmuktañ
tat-paratvena nirmalam
hṛṣṭikeṇa hṛṣṭikeśa-
sevanañ bhaktir ucyate*

„*Bhakti* neboli oddaná služba znamená zapojení všech smyslů do služby Pánu, Nejvyšší Osobnosti Božství, vládci všech smyslů. Když duchovní duše poskytuje službu Nejvyššímu, má to dva vedlejší účinky. Člověk je osvobozen od všech hmotných označení a jeho smysly jsou očištěny jednoduše tím, že jsou zaměstnány službou Pánu.“

(NÁRADA-PAŇČARÁTRA)

Nejde o naše vlastnosti. Nejde o naše touhy v tomto světě. Nejde o naše smysly. Jde o Krišnovy smysly. Když máme touhu Krišnu potěšit, uspokojit Jeho smysly, zapojíme se do oddané služby. Tím se všechno mění. Když se staneme oddaným nebo aspirujícím oddaným, náš život se od základů změní. Nejsme již součástí běžného materiálního života. Svět kolem nás se stále šíleně žene za smyslovým

požitkem, ale naše meditace se nyní soustředí na uspokojování smyslů Krišny.

Záměrem Boha je, aby se všichni těšili co největšímu štěstí. Největší štěstí se nachází v láskyplných výměnách. Proto Nejvyšší Pán navazuje láskyplné vztahy se všemi živými bytostmi a Jeho snahou je tyto láskyplné vztahy věčně prohlubovat. To je ve skutečnosti duchovní svět.

Zde, v hmotném světě, se naše láska od Boha odvrátila a zaměřila se na nás a na naše vlastnictví – já a moje! To je iluze. Krišna přinesl duchovní svět do hmotného světa, protože uvažoval: „Áách! Zde jsou tyto podmíněné duše. Jsou odpojeny od milosti oceánu transcendentální lásky, známého jako *prema-sāgara*, duchovní svět.“ A toto je věčně se rozšiřující oceán láskyplných výměn mezi Krišnou a Jeho oddanými, kde láska všech roste ustavičně.

Naše láska je na počátku. Trošku po trošce objevujeme Krišnovy vlastnosti a postupně nás tyto vlastnosti upoutávají. V oceánu transcendentální lásky jsou oddaní stále více a více zaujati Krišnovými vlastnostmi. Jejich láska roste a Krišna je uchvácen jejich vzrůstající láskou. *prema-sāgara*, oceán transcendentální lásky, se proto věčně rozrůstá.

Krišna je tak laskavý a milosrdný! On je Višvambhara, udržovatel vesmíru. Krišna si říká: „Jak bych mohl být nazýván udržovatelem vesmíru, pokud bych jim nedal lásku k Bohu?“

To je, k čemu jsme určeni, k ničemu jinému. Živá bytost je nedílnou součástí Nejvyššího Pána – to je její původní postavení. Být součástí Nejvyššího Pána je zásadní. Je velmi

pěkné, že Pán a živá bytost patří věčně k sobě, a to filozofie vědomí Krišny velmi zdůrazňuje.

Když k nebi *bhakti* vzletíme do nebeské výšky, osvobodíme se.

*ākāśa – ananta, tāte yaiche pakṣi-gaṇa
yāra yata śakti, tata kare ārohaṇa*

„Nebe je neomezené, ale nejrůznější ptáci se vznášejí výš a výš podle toho, jaké mají schopnosti.“

(ŠRÍ ČAITANJA-ĀRITĀMRITA, ANTYA-LÍLĀ 20.79)

Přemyslím o nebi oddané služby a o tom, jak různí ptáci létají na různých úrovních oddané služby. Na začátku je tíha starých návyků silná, stahuje nás dolů. Ale my pokračujeme v procesu, následováním pravidel a usměrnění. Proces *sādhany* nás očišťuje od naší chamtivosti, chťice a hněvu a probouzí naši původní lásku k Bohu. Když je ta probuzena, chápeme, že co hledáme v tomto světě, je jen malé potěšení ve srovnání s blažeností, která se nachází ve službě Pánu.

Tímto způsobem stoupáme do větších a větších výšin na nebi *bhakti* a jsme na tomto nebi volní – osvobození od pout hmotné existence, osvobození od veškeré ošklivosti a temnoty v nás. Jak rosteme ve své lásce a odevzdání, vnímáme stále více a více Krišnovu slávu a vše v tomto světě se stává bezvýznamným.

Pochopení iluze hmotného života

Hmotná energie je součástí Krišnova plánu pro naše očištění.

Krišna je původem všeho, ale živé bytosti, dokonce i velcí polobozi, což teprve my, malinké lidské bytosti, máme sklon zapomínat na Krišnu a toužíme si užívat hmotné energie jako jelen běžící za iluzorní vodou v poušti. Takový hmotný požitek je k dispozici nanejvýš v kapkách, které nikdy nenaplní srdce, ale my dál pokračujeme v honbě za sny v tomto hmotném světě. V hmotném životě je tolik tužeb po požitku a tolik obtíží – boj o existenci, vyrovnávání se s utrpením v hmotném světě, špatné zdraví, utrpení způsobené druhými, nebo jen přirozené okolnosti.

Jednou se Girirádža Dása Brahmačáří zmínil Šrílovi Prabhupádovi, že je někdy v *māyī*. Šríla Prabhupáda odpověděl: „Jak to myslíš? Ty jsi pořád v *māyī*!“

Māyā byla popsána jako *piśācītra*, jako čarodějnice. *Jīva jāgo, jīva jāgo, gauracānda bole kota nidrā jāo māyā-piśācītra kole*; spíme na klíně čarodějnice *māyī* (JĪV JĀGO od Šríly Bhaktivínóda Thákura). *Māyā* je zde popsána jako čarodějnice, která nás zajala a spoutala.

Často mluvíme o okovech, *maithunya-āgāra*, okovech sexuálního života. Celý vesmír je v zajetí sexuální touhy. Sexuální touha je velmi silná a ovládá všechny životní druhy. Nejsme schopní okamžitě překonat chtivé touhy, ale

existuje systém, systém *sādhana-bhakti*, kultivace oddané služby, který je velmi důležitý a nápomocný.

Když přijmeme, že jsme pod vlivem hmotné energie, můžeme

se přestat ztotožňovat s tlakem mysli a smyslů. Můžeme se stát pozorovateli své mysli a smyslů a říct si:

„Podívejme se, co se to tu děje! Smysly a mysl chtějí toto a snaží se mě přesvědčit, že to chci ‚já‘.“ *Kāmādīnām kati ṇa katidhā pālītā durnideśās teṣām jātā mayi ṇa karuṇā ṇa trapā nopasāntiḥ*, nemilosrdně mě ženou touto cestou snahy o hmotné štěstí (BHAKTI-RASĀMRITA-SINDHU 3.2.35).

Tento uzel hmotné touhy v našich srdcích musíme rozetnout mečem transcendentálního poznání: *yad-anudhyāsina yuktāḥ karma-granthi-nibandhanam* (ŠB 1.2.15).

Modlíme se také k Pánu Čaitanjovi a Pánu Nitjánandovi: „Ó, Pane Čaitanjo, ó, Pane Nitjánando, pomozte nám, abychom se nějakým způsobem stali způsobilými uniknout iluzorní energii, sevření *māyi*.“

A my se snažíme očistit se procesem naslouchání a opěvování.

*janmādy asya yato 'nvayād itarataś cārtheṣv abhijñāḥ
svarāṭ
tene brahma hṛdā ya ādi-kavaye muhyanti yat sūrayaḥ
tejo-vāri-mṛdām yathā vinimayo yatra tri-sargo 'mṛṣā
dhāmnā svena sadā nirasta-kuhakaṁ satyaṁ paraṁ
dhīmahī*

„Ó můj Pane, Šrí Krišno, synu Vasudeva, ó všudypřítomná Osobnosti Božství, Tobě vzdávám své uctivé poklony.

Medituji o Šrí Krišnovi, neboť On je Absolutní Pravda a původní příčina všech příčin stvoření, udržení a zničení zjevených vesmírů. On si je přímo i nepřímo vědom všeho zjeveného a je nezávislý, protože jiné příčiny nad Ním není. On Sám jako první sdělil védské poznání do srdce Brahmádžího, původní živé bytosti. To On způsobuje, že i velcí mudrci a polobozi propadají iluzi, jako když někoho uhrane iluzorní

představa, že vidí vodu v ohni nebo že vidí zem na vodě. Pouze Jeho přičiněním se hmotné vesmíry, dočasně zjevené působením tří kvalit přírody, zdají být skutečné, třebaže skutečné nejsou. Meditují proto o Něm, o Šrí Krišnovi, který věčně přebývá ve Své transcendentální říši, navždy prosté iluzorních představ hmotného světa. Meditují o Něm, neboť On je Absolutní Pravda.

(ŠRÍMAD-BHÁGAVATAM 1.1.1)

Vyžaduje to zralost, aby člověk dospěl do bodu, kdy zvažní a řekne: „Ne, už si nebudu hrát s hmotnou energií. Nestojí to za to. Prostě teď budu velmi vážně usilovat o duchovní pokrok.“

Šríla Prabhupáda při prvním zasvěcení musel následující den napsat sliby na kus papíru, protože zasvěcení si nebyli zcela jisti, co slíbili následovat. Šríla Prabhupáda napsal: „Žádné hazardní hry; žádný nedovolený sex; žádná intoxikace; žádné maso, ryby nebo vejce a žádné lehkovážné hry.“ Ano, být lehkomyšlný! Kdo není lehkomyšlný?

Lehkomyšlná povaha je tak silná – stále si hrát, žertovat nebo ztrácet čas. Ve skutečnosti je situace vážná, protože

končí smrtí. To je nevyhnutelné. Ale když k tomu dojde, všichni jsou v šoku. „Jak se to jen mohlo stát zrovna tomuto člověku? Ne, nemůžu tomu uvěřit!“

Na každého jednou dojde, proč jen tomu nemůžeme uvěřit? Judhištira poukázal na to, že nejpodivuhodnější věcí je, že každý vidí umírat své příbuzné i mnoho dalších lidí, ale ne-
dojde mu, že se to může stát i jemu!

Tak dlouho jsme v tomto koloběhu zrození a smrti – *trāyate mahato bhayāt* (BG 2.40). V BHAGAVAD-GÍTĚ Krišna upozorňuje na to, že tím nejvíce nebezpečným typem strachu je strach z toho, že můžeme opět sklouznout do zapomnění dalšího zrození v jakýchkoliv životních podmínkách. Tentokrát jsme dostali zlatou příležitost; nedovolme, aby cokoli vstoupilo mezi nás a konečný cíl života, návrat k Bohu.

Situace je vážná a my bychom měli vážně využít této příležitosti, abychom se vymanili z koloběhu zrození a smrti. Samozřejmě můžeme vidět, že Šríla Prabhupáda, který bral vědomí Krišny zcela vážně, také žertoval a vtipkoval. Vážnost tedy nevylučuje hravost. Buďme tedy s Krišnou navždy hravě vážní a vážně hraví.

Posílení našeho spojení s Krišnou

Naší motivací je těšit Krišnu a umístit Ho do středu našeho života. Můžeme rozvinout nějakou lásku a ocenění Krišny jen tehdy, když se dozvíme o Jeho úžasných vlastnostech.

*yāvān ahaṁ yathā-bhāvo
yad-rūpa-guṇakarmakaḥ
tathaiva tattva-vijñānam
astu te mad-anugrahāt*

„Díky Mojí bezpříčinné milosti buď osvícen pravdou o Mé osobnosti a Mých projeveních, vlastnostech a zábavách.“

(ŠRÍ ČAITANJA-ČARITÁMŘITA, ĀDI-LÍLÁ 1.52)

Pokud svůj čas jednoduše věnujeme snaze pochopit osobnost, projevy, vlastnosti a zábavy Pána, pak budeme schopní probudit svou lásku.

Filozoficky víme, že je tu Nejvyšší Pán, který nám poskytuje útočiště – absolutně! Ale jakmile se aktivně zapojíme do služby, toto útočiště se stane dokonce ještě silnějším. Proto se ihned zapojme do oddané služby. A zpívání je tou nejvyšší oddanou službou.

V desáté kapitole BHAGAVAD-GÍTY, *ahaṁ sarvasya prabhavo mattaḥ sarvaṁ pravartate* (BG 10.8), čteme, že Krišna je původem všeho duchovního i hmotného, a moudří, kteří si to uvědomují, Jej dokonale uctívají s láskou. To je, čeho chceme nakonec dosáhnout. Vidíme, jak je Krišna neomezeně laskavý! On je Nejvyšší, nejlepší osobnost,

všemocný, nejkrásnější, dokonalý, a přesto se zajímá o bezvýznamné tvory, jako jsme my. On si konkrétně všímá naší individuální existence, a to je něco speciálního. Každá živá bytost je pro Krišnu důležitá, a proto se o každou jednotlivou živou bytost osobně zajímá. To je něco mimořádného! *Suhrdaṁ sarva-bhūtānāṁ*, On je srdečným přítelem a příznivcem každé živé bytosti (BG 5.29). Čím více se o Něm dozvídáme, tím více si uvědomujeme, že všechno je uspořádáno jen díky Jeho dobrotivosti a láskyplné milosti.

Ve významu k textu 8 NEKTARU POKYŇŮ popisuje Šrīla Bhaktisiddhānta Sarasvatī Thākura různé úrovně *smaraṇaṁ*, meditace o Krišnovi:

„Na počáteční úrovni by měl neustále naslouchat *kṛṣṇa-kathā*. Říká se tomu *śravaṇa-daśā*, stádium naslouchání. Neustálým nasloucháním transcendentálnímu svatému jménu Krišny a vyprávění o Jeho transcendentální podobě, vlastnostech a zábavách může dosáhnout úrovně přijetí nazvané *varaṇa-daśā*. Když dosáhne této úrovně, začne ho poutat naslouchání *kṛṣṇa-kathā*. Je-li schopen zpívat v extázi, dosáhne úrovně *smaraṇāvasthā*, úrovně vzpomínání. Vzpomínání, pohroužení, meditace, neustálá meditace a trans je pět fází, ze kterých se skládá postupně se rozvíjející *kṛṣṇa-smaraṇa*. Zpočátku může být vzpomínání na Krišnu občas přerušeno, ale později zůstává nepřerušeno. Je-li nepřerušeno, je soustředěné a nazývá se meditace. Když se meditace rozvine a začne být trvalá, nazývá se *anusmṛti*. Nepřerušovanou a neustálou *anusmṛti* se oddaný dostane do stavu *samādhi* neboli duchovního transu. Když se *smaraṇa-daśā* neboli *samādhi* plně vyvine, duše dospěje

k porozumění svého původního přirozeného postavení. V tom okamžiku může dokonale a jasně porozumět svému věčnému vztahu s Krišnou. To se nazývá *sampatti-daśā*, dokonalost života.“

Nejprve mysl nasměrujeme ke Krišnovi, pak se pohroužíme a postupně se připoutáme ke Krišnovi. Tato vnitřní zkušenost přechází od pouhého formování charakteru přes meditaci o Krišnovi, k zážitku s Krišnou a dosažení věčného vztahu s Ním.

Nejde jen o něco teoretického, na co pohlížíme s akademickým zájmem. Jedná se o náš život. Hledání Krišny a prohlubování spojení s Ním je naší hlavní prioritou a cílem našeho života.

Přijímání útočiště u Šríly Prabhupády

Úspěch v duchovním životě závisí na tom, jak velkou víru ve Šrílu Prabhupádu si dokážeme vypěstovat. To je tajemství našeho úspěchu. Síla našeho hnutí, páteř tohoto hnutí, spočívá v tom, jak moc sloužíme Šrílovi Prabhupádovi. Ano, bereme útočiště u ŠRÍMAD-BHÁGAVATAMU! Ano, přijímáme útočiště u BHAGAVAD-GÍTY. Ano, přijímáme útočiště u Véd, ale zejména tak, jak nám je Prabhupáda předložil.

On je skutečně ten, kdo promění naše životy, pokud se k němu uchýlíme. Není v něm žádná zkaženost, není v něm žádná chyba – nelze ji najít! Nejúžasnější na Šrílovi Prabhupádovi je, že je stoprocentně důvěryhodný. *Sādhu* je ten, kdo je naprosto upřímný, důkladně si osvojil Absolutní Pravdu, důkladně pochopil písmo a přijal je za svá. On pravdu prožívá, nejen zná. *Sādhu* je ztělesněním védské literatury a učí ji svým příkladem. Tímto způsobem je oceánem milosti.

Mým přáním je, abyste se skutečně spojili se Šrílou Prabhupádou. V Prabhupádově domě ve Vrindávanu je mnoho pěkných obrazů, z nichž každý nám říká mnoho o Prabhupádově meditaci. Vrindávan byl jedním z těch chrámů, které měly kompletní sadu dopisů Šríly Prabhupády dříve, než byly běžně dostupné. Dnes na internetu, na VedaBase, není těžké si dopisy Šríly Prabhupády přečíst. Ale v té době to

bylo něco velmi vzácného. Nebyly publikovány a nebyly snadno dostupné. Takže je mělo jen několik chrámů a ve Vrindávanu byl každý den na stole jiný dopis Šríly Prabhupády. Tato tradice se stále udržuje, takže i nyní můžete jít a přečíst si jeho dopis. Bývaly doby, kdy to každý dělal, aby navázal toto spojení se Šrílou Prabhupádou a aby prostřednictvím jeho dopisů pochopil, jak Šríla Prabhupáda řídí své celosvětové hnutí.

Prabhupáda pro nás vyčlenil prostor tím, že přeložil vědomí Krišny z tradiční formy do podoby, která může existovat v moderním světě, a my všichni jsme jeho pomocníci. On je ten, kdo nám dává širší obraz vědomí Krišny, a my v tomto širším obraze nacházíme útočiště. On je náš první duchovní učitel a naše víra spočívá v něm. Nezáleží na tom, kdo je naším *guruem*. Všichni máme vztahy se svými individuálními *guru*y, ale díky spojení s duchovním mistrem se máme stát služebníky Šríly Prabhupády. On je Prabhupáda, ten, u jehož lotosových nohou sedí všichni mistři. Pokud jste tedy ještě nenavázali hluboký vztah se Šrílou Prabhupádou, navažte ho nyní.

Pokud ve své oddanosti Krišnovi neuspějeme, víme, že pokud se uchýlíme k čistému oddanému, modlitba čistého oddaného jistě přitáhne Krišnovu milost. Jak můžeme bez Šríly Prabhupády předstoupit před Krišnu? Jak můžeme vůbec oslavovat Krišnovu slávu? Jak můžeme očekávat Krišnovu milost? Když Krišnovi řekneme „Jsem následovníkem Šríly Prabhupády“, bude nám nakloněn. Prabhupáda, Krišnův čistý oddaný, nám přinesl Krišnovu čisté učení a čisté popisy Krišnova života a zábav. Prabhupáda nám dal chrámy, kde můžeme Krišnovi sloužit, a Prabhupáda se nakonec modlil ke Krišnovi:

„Prosím, přijmi je. Prosím, uděl jim svou milost.“

Co tedy může Krišna dělat? Musí dát všem padlým, podmíněným duším *Kali-yugy* útočiště.

Přijmout útočiště u Pána Čaitanji a Čaitanja-čaritámrity

Když se náš oddaný život stává obtížným a když zjistíme, že nám chybí láska, obrátíme se na Pána Čaitanju. Pán Čaitanja má tendenci přijmout i malé úsilí, i když je to úsilí chabé, a plně vás za něj ocení.

Nesmíme uctívat Pána Čaitanju, a vyloučit Rádhu a Krišnu. Stejně tak bychom neměli uctívat Rádhu a Krišnu, a vyloučit Pána Čaitanju. Potřebujeme Oba. Často jsme konfrontovaní s hranicemi naší lásky ve vztahu k Rádě a Krišnovi a uvědomujeme si, že nemáme lásku *gopī*. Jako když jsem si jednou při letu nad zasněženými horami vybral místo u okna, abych měl pěkný výhled. Ale pak mě to přestalo bavit a vzal jsem si NEKTAR ODDANOSTI. Začal jsem číst a narazil jsem na část, kde se psalo, že *gopī* nemají zájem vidět nic jiného než Krišnu!

Odhalen! Právě tam jsem byl odhalen se svým výhledem na ty zasněžené vrcholky hor!

Tak se dostáváme k hranicím své lásky. Pak se obracíme k Pánu Čaitanjovi a Jeho milosti, modlíme se o ni a stáváme se její součástí tím, že dáváme milost druhým.

Krišnadása Kavirádža Gósvámí říká, *śrī-kṛṣṇa-caitanya-dayā karaḥa vicāra*, že pokud se zajímáte o logiku, pak ji aplikujte na milost Pána Čaitanji, a pokud tak učiníte, pocítíte ve svém srdci úžas! (ČČ, ĀDI 8.15)

Tento pocit úžasu jistě zažijeme, když si uvědomíme, jak

moc nám Čaitanja Maháprabhu pomáhá – jak moc je aktivním činitelem v našem duchovním životě. Pak se On stane velkým zdrojem síly. Konečným důvodem, proč studujeme spisy o Pánu Čaitanjovi, je naše osobní výživa a inspirace.

Když čtu ČĀITANJA-ĀRITĀMRITU, hluboce o ní přemýšlím a snažím se do ní ponořit jako do té nejdůležitější reality. Cokoli, co se děje v hmotné realitě, na mě nedělá dojem. Ve světě jablek budu pomerančem – *sannyāsī*m. Tento princip být individuálními osobnostmi je tady v ČĀITANJA-ĀRITĀMRITĚ.

Kniha popisuje svět oddaných, kteří mají jediný cíl: být pohrouženi do služby Nejvyššímu Pánu. Všichni jsou pohrouženi do Pána Čaitanji a zároveň myslí na Krišnu v Jeho různých podobách. Snažím se tam být v náladě těch oddaných, kteří jsou hluboce připoutáni k Pánu Čaitanjovi a kteří zakoušejí úžasnou Pánovu milost. Žít z Pánovy milosti je mnohem příjemnější než chladný a sterilní svět hmotné přírody. Proto se ponořme do ČĀITANJA-ĀRITĀMRITY.

Hnutí Pána Čaitanji není o zákazech, i když některé existují.

Toto hnutí je založeno především na extázi. Tato extáze dává tolik inspirace ke zpívání a zpívání se stává něčím úžasným. Chuť a touha nás mohou přimět překročit naše omezení. Je to uvedeno v ČĀITANJA-ĀRITĀMRITĚ, *mūka kavitva kare yāñ-sabāra smaraṇe paṅgu giri laṅghe, andha dekhe tārā-gaṇe*, že díky milosti *Pañca-tattvy* mohou chromí přecház-

zet hory, němí budou recitovat výmluvnou poezii a slepí uvidí hvězdy a světla na nebi (ČČ, ĀDI 8.5). Chápeme, že tyto věci se stávají možnými jen díky tomu, že jsme

součástí *sankírtanového* hnutí Šrí Čaitanji Maháprabhua, protože je v něm tolik extáze.

Milost Pána Čaitanji dosáhla všude. Tato milost přišla skrze učednickou poslušnost, přes šest Gósvámích, Krišnadáse Kavirádže Gósvámího, Naróttama Dáse Thákura, Šrílu Višvanátha Čakravartího Thákura a tak dále, až do dnešních dnů, přes Šrílu Prabhupádu, a tak jsme tady my.

Mám představu velké karavany s Pánem Čaitanjou a *Pañca-tattvou* tančícími vpředu. Za nimi je celá karavana úžasných Vaišnavů a vzadu jsme my. Ale tak či onak jsme tam v té samé transcendentální karavaně. To je tak úžasná milost! To poznání se nějak dotklo životů tolika lidí a všechno se změnilo. Najednou se všechno stalo příznivým. Najednou kráčíme po požehnané cestě. Dokonce i ti, kterých se to jen trochu dotklo, jsou požehnaní.

Mnohokrát jsem zdůrazňoval, že ČAITANJA-ČARITÁMRITU nejen posloucháme, že ČAITANJA-ČARITÁMRITU nejen čteme, ale že ČAITANJA-ČARITÁMRITU i žijeme, ve skutečnosti právě teď! Zábavy Čaitanji Maháprabhua ještě neskončily. Zlatý věk právě začíná. Zázrak se právě začíná dít a my jsme v něm!

Hledání útočiště ve společnosti oddaných

Mudrci z *Naimiṣāraṅgi* se setkali se Sútou Gósvámím, který byl bona fide duchovním mistrem, protože slyšel a osvojil si ŠRÍMAD-BHÁGAVATAM, který přednesl Šukadéva Gósvámí. Súta Gósvámí se díky tomuto transcendentálnímu poznání stal zplnomocněným předávat toto mocné poselství ostatním a vysvobodit je z hmotné existence. Stejně tak ti, kdo slyšeli a přijali za své slova v *parampaře* Súty Gósvámího, mohou žehnat a posilovat ostatní, aby překonali všeprostopující iluzorní energii, která je někdy přirovnávána k oceánu, jenž se rozprostírá do všech stran. Zamysleme se a pochopme, že iluzorní energie působí i na nás, ale slova duchovních mistrů nás mohou přenést přes oceán.

*tvaṁ naḥ sandarśito dhātrā
dustaraṁ nistitīṛṣatām
kaliṁ sattva-haraṁ puṁsām
kaṇa-dhāra ivārṇavam*

„Myslíme, že osud nám přál se s tebou, ó dobrotivý, setkat jen proto, abychom tě mohli přijmout jako kapitána na lodi určené osobám, které touží překonat nebezpečný oceán věku *Kali*, v němž se ztrácejí všechny dobré lidské vlastnosti.“

(ŠRÍMAD-BHÁGAVATAM 1.1.22)

Písma nám dávají porozumění a souvislosti a pomáhají nám uvědomit si, co se s námi děje. Samozřejmě, že velmi pokročilé osobnosti se učí jen z písem. Většina z nás to tak nemá a potřebuje kombinaci reálných životních zkušeností a transcendentálního poznání, které získáváme prostřednictvím písem. Ve společnosti oddaných nasloucháme a zpíváme. Ve společnosti oddaných nacházíme ochranu a skutečné přátelství. Nevím, jak vy, ale v mém životě bylo období, kdy jsem měl špatné přátele a společně jsme dělali věci, které nebyly vůbec prospěšné. Jak je příjemné být s oddanými, kteří jsou oddáni správným ideálům! Tam můžeme získat inspiraci.

Někteří z vás by mohli namítnout něco jiného a říct: „No, ne vždy je to inspirující, někdy se k nám oddaní nechovají hezky.“

Já na to odpovídám: „To je možná pravda, ale i tak můžeme společně zpívat Hare Krišna a povznést se nad takové věci.“ Ve společnosti oddaných probíhá očista, a to je nejdůležitější.

Společnost oddaných nám poskytuje způsob, jak se vypořá-

dat s hmotnou energií, a poskytuje nám proces, kterým můžeme vstoupit do duchovního světa. To je to řešení.

Někteří oddaní se mě v reakci na zprávu o mém špatném zdravotním stavu ptají, zda si mají najít *śikṣā-gurua*, ale já bych vám doporučil, abyste se jednoduše spojili s Vaišnavy. Ve vaišnavské společnosti můžete potkat staršího oddaného a najít inspiraci a podporu. Ke spojení s jedním individuálním *śikṣā-guruem* může, ale nemusí dojít, a ať tak nebo tak, je to v pořádku. Naším útočištěm je

samotná komunita Vaišnavů.

ISKCON je jedna rodina. Je to velká rodina a uvnitř této velké rodiny jsou menší rodiny. Můžete se stýkat s žáky určitého duchovního mistra nebo s oddanými z chrámu či *yātry*, kde bydlíte, a právě zde nacházíme své útočiště.

Toto je potřeba – větší společnost všech Vaišnavů a menší společnost duchovních bratrů a sester. To nás bude podporovat. Je to popsáno v *KALYÁNA-KALPATARU* od Šríly Bhaktivinóda Thákura: Můj duchovní učitel mi dal tento strom přání, který plní touhy oddané služby. Kvůli své drsné myslí jsem však o tento velký dar oddané služby náležitě nepečoval. Nyní strom uschnul, ale Vaišnavové, kteří jsou strážci oddané služby, správci tohoto stromu, mohou svou společností tomuto stromu navrátit jeho původní slávu.

Proto buďme vždy ve společnosti oddaných. Ve společnosti Vaišnavů bude naše oddaná služba vyživovaná. Proto provádíme zasvěcení ve společnosti Vaišnavů. Mohl bych mít pytlík s korálky a jednoduše je rozdávat na chodbě. Ale zasvěcení v komunitě vytváří hluboké vazby. Když s někým sedíte u stejné ohňové *yagji*, vytváří to pouto. Je to jako zrození ve stejné rodině, ze stejné matky. Je to úžasné, je to zvláštní pouto!

To vám zůstane po zbytek života. Toto spojení a tato komunita vás bude vyživovat.

BHÁGAVATAM je nadčasový. Je věčný. Když jsme ve společnosti oddaných a diskutujeme o *BHÁGAVATAMU*, *vīrya* – *budeme* mít sílu.

*satām prasāṅgān mama vīrya-saṁvido
bhavanti hṛt-karṇa-rasāyanāḥ kathāḥ
taj-joṣaṇād āśv apavarga-vartmani
śraddhā ratir bhaktir anukramiṣyati*

„Ve společnosti čistých oddaných jsou rozhovory
o zábavách

a činnostech Nejvyšší Osobnosti Božství velice příjemné
a lahodí uchu i srdci. Pěstováním tohoto poznání bude
člověk dělat postupné pokroky na cestě osvobození, poté
se osvobodí a ustálí ve své náklonnosti. Pak se probudí
skutečná oddanost a začne pravá oddaná služba.“

(ŠRĪMAD-BHĀGAVATAM 3.25.25)

Rasāyanāḥ je dárce života. K tomuto oživení dochází
jednodu-

še tím, že s oddanými diskutujeme o ŠRĪMAD-BHĀGAVATAMU.
Tam získáme sílu. Pak získáme chuť. Když je chuť ve
vědomí Krišny, koho pak zajímá hmotná energie?

Sdružování se světci

*'sādhu-saṅga', 'sādhu-saṅga' — sarva-śāstre kaya
lava-mātra sādhu-saṅge sarva-siddhi haya*

„Všechna zjevená písmena říkají, že člověk může dosáhnout veškerého úspěchu, když se jen na okamžik spojí s čistým oddaným.“

(ŠRÍ ČAITANJA-ČARITÁMRITA, MADHYA-LÍLÁ 22.54)

Společnost oddaných je v písmech oslavována jako zásadní. Jednou z hlavních vlastností společnosti je, že v srdci probouzí touhu následovat duchovní cestu. Vaišnavové vzbuzují víru díky svým vynikajícím vlastnostem, které jsou viditelné a nápadné. Čím je Vaišnava pokročilejší, tím více víry dokáže vytvořit. Pouhý okamžik ve spojení s Vaišnavou může vytvořit víru, protože Vaišnavové jsou nositeli transcendentálního poznání.

Vyhledávejme Vaišnavy, kteří přijali mimořádné závazky, jako jsou *sannyāsī*. Ti skládají velmi vážné sliby, že se budou zcela soustředit na Krišnu, že odloží veškeré vlastní zájmy stranou a prostě udělají z Krišnova plánu svůj vlastní plán. *Sannyāsī* nemá na práci nic jiného než se starat o Krišnovu misi a o to, aby se každý člověk stal Krišny si vědomým. Měli bychom se vždy stýkat s takovými *sannyāsīmi*, protože oni nesou tento závazek. Existují také velcí a mocní *gr̥hasthové*, kteří jsou vážně odhodlaní. Ti, kteří dávají všechnen svůj čas a energii Krišnovi, přirozeně nosí Krišnu v srdci a my bychom měli

usilovat o jejich společnost.

Touhu vrátit se k Bohu rozvíjíme tím, že se stýkáme s těmi, kdo tuto touhu také mají, a zároveň s těmi, kteří jsou již osvobození a už žijí s vědomím, že tam jsou. Existují oddaní, kteří jsou věčně osvobozené duše, kteří jsou zde v hmotném světě a zároveň v duchovním světě, jako Šríla Prabhupáda. Když řeknete, že se Prabhupáda vrátil zpátky k Bohu, tak to není oslavování Prabhupády. Prabhupáda nikdy neopustil Nejvyšší Osobnost Božství! Vždycky tam byl, již osvobozený, již v duchovním světě, i když byl v hmotném světě. Spojte se s ním, se všemi *ācāryi*, se šesti Gósvámími, prostřednictvím písem, knih a vzpomínek.

Spojme se se všemi *ācāryi*. Kdo to je? Kdo je Rúpa Gósvámí?

Co udělal? Které knihy napsal? Víme to? Měli bychom to vědět.

Krišnadása Kavirádža v ČAITANJA-ČARITÁMRITĚ zdůrazňuje, že se musíme stát následovníky šesti Gósvámích. Vrindávan je do značné míry místem šesti Gósvámích, kteří v *dhāmu* objevili a rozvíjeli různá poutní místa.

Šríla Bhaktivinóda Thákura měl v Májápuru vizi a našel místo narození Šrí Čaitanji Maháprabhua. Šríla Bhaktisiddhánta zahájil svou *Navadvīpa-maṇḍala-parikramu* a tímto způsobem založil *dhām* na Zemi. On nám umožnil navštívit všechna tato místa. Musíme si tedy o těchto *ācāryích* číst. Musíme se s nimi seznámit. Musíme se vydat na místa s nimi spojená.

To je nezbytný předpoklad, nejenom nějaká záliba. To jsou stavební kameny naší duchovní praxe. Bez toho bude náš duchovní život velmi slabý. Pouhých 16 kol a 4 regulativní principy je velmi slabý základ pro vědomí Krišny, ale když jsme hluboce spojeni s Gósvámími, s poznáním, které nám dávají, a s příkladem jejich osobností, pak získáme mnohem větší hloubku.

Hledání požehnání

Vaišnavové mají sílu nám požehnat. Mají zásluhy u Krišny, které jsou vykoupeny jejich úsilím v oddané službě, a naším cílem je získat všechna tato požehnání. Abychom mohli přijít ke Krišnovi, je zapotřebí nejen nějaká milost, ale veškerá milost, kterou můžeme získat. Musíme se modlit, aby se naše činy zlepšily a aby o nás každý Vaišnava smýšlel příznivě. To není tak snadné, protože máme sklon tu a tam, byť neúmyslně, šlápnout na kuří oko. Můžeme se dopustit chyb, ale přesto se musíme snažit dosáhnout milosti všech Vaišnavů. Pokud o nás budou všichni Vaišnavové smýšlet dobře, bude to mít velkou váhu. Cílem v této lidské formě života je oddaná služba a díky ní se stát způsobilým k návratu do duchovního světa. K tomu potřebujeme požehnání Vaišnavů.

Vzpomínám si na duchovního bratra Šríly Prabhupády, Bhakti Pramódu Purího Mahárádže, který nás pravidelně navštěvoval v den odchodu Šríly Prabhupády. Každoročně promlouval a připomínal zábavy Šríly Prabhupády.

Ale když přišel naposledy, byl už velmi starý, slabý a hluboce ponořený do svého rozjímání. Když promluvil, bylo to velmi krátké. Řekl: „Svámídží z vás všech udělal Vaišnavy. Vaišnavové jsou schopni dávat požehnání. Proto vás všechny žádám, abyste mi požehnali.“

A to bylo ono! Je to velká zásluha, že Prabhupáda přeměnil tolik lidí na Vaišnavy. Vaišnavové jsou pokladnice, které dávají požehnání. Ve věku 93 let si

Vaišnava v pokoře uvědomuje: „Jakou službu jsem vykonal? Ve skutečnosti potřebuji požehnání od všech Vaišnavů.“ A tak to je. To je skutečnost. Nakonec naše služba nebude stačit. Potřebujeme požehnání Vaišnavů.

V tomto životě jsem dostal mnoho milosti od mnoha úžasných Vaišnavů. Například Brahmánanda, který vždy s takovou oddaností sloužil Šrílovi Prabhupádovi, si mi stoupl na ruku! To byla velká milost! Na to nikdy nezapomenu! To na mě udělalo dojem – 300 kilo! Bylo to v roce, kdy se v *samādhi* Šríly Prabhupády instalovalo *mūrti* Šríly Prabhu-pády. Oddaní pro *mūrti* udělali velké přípravy a postavili pro něj speciální stůl, ale špatně to spočítali a nádoba, která měla jít pod stůl a shromažďovat všechny tekutiny z koupele, se tam nevešla! To se ale zjistilo až na poslední chvíli, takže co se dalo v tu chvíli dělat? Přihlásil jsem se dobrovolně a řekl: „Žádný strach, mám tým a půjdeme pod stůl s kbelíky.“

Na ten *abhišek* si vzpomínám velmi dobře. Bylo to velmi velké božstvo Šríly Prabhupády a něco jsme chytili do kbelíků, ale já jsem taky dostal plný *abhišek*! Pořád si ještě pamatuju na ten med! A jak mě smáčelo několik set litrů vody z Jamuny!

A pak ano, tehdy se mě dotkly nohy mnoha Vaišnavů, když

jsem se tam krčil pod stolem. Brahmánanda mi tam stoupl na ruku, což je samozřejmě velké požehnání, protože je Šrílovi Prabhupádovi velmi drahý!

Kromě toho ke mně byl Brahmánanda Prabhu laskavý i jinak. Když GBC rozhodla, že se mohu stát duchovním mistrem, Brahmánanda mě potkal venku v parku

v Májápuru a jako první mi tu novinu oznámil. S velkým štěstím řekl: „Budeš *guruem!*“ To bylo úžasné! Protože Brahmánanda je ve své lásce a oddanosti Šrílovi Prabhupádovi mým *guruem* milionkrát více. Cítil jsem se před ním bezvýznamný, ale on byl tak laskavý a upřímně šťastný, že jsem se mohl ujmout této služby a podpořit toto hnutí. Byl to tak štědrý muž s velkým srdcem.

A Brahmánanda měl ke Šrílovi Prabhupádovi speciální vztah. Jednou se ho zeptali:

„Máte pocit, že ve vašem vztahu ke Šrílovi Prabhupádovi byl rozdíl v počátcích hnutí kolem roku 1966, a později, když se hnutí rozrostlo?“

Brahmánanda odpověděl: „Když jste dítě, váš otec je váš otec, a později, když vyrostete, je váš otec stále váš otec.“

Ten člověk pak řekl: „Je vidět, že Prabhupáda je pro vás Bůh.“

Brahmánanda se rozohnil: „Ale ne, Prabhupáda není Bůh! Jednou jsem udělal tu chybu. Prabhupáda je stejně dobrý jako Bůh. Ale v těchto dnech si myslím, že Prabhupáda je lepší než Bůh, protože přišel na Lower East Side a zachránil mě.“ Pak se mu hlas zadrhl emocemi.

Ve spojení s Vaišnavy se mi dostalo milosti mnoha způsoby. Tamál Krišna Mahárádž mě jednou pozval na oběd a osobně mě vlastnoručně obsloužil! Čerstvé květákové pakory byly horké a on řekl: „Prosím, vem si, vem si, vem si...“ Ukouzl jsem si a v ústech mě píchlo od horkého kvěťáku! Zvedl jsem sklenici s vodou a uviděl, že

je prázdná! Pak jsem si uvědomil, že to celé zařídil on!
Seděl jsem tam s tou horkou
pakorou v ústech, zatímco on mě oslovil, že si myslí, že
jsem
někoho negativním způsobem ovlivnil... A já na to nemohl
nic říct! Jsem vděčný Tamálovi Krišnovi Mahárádžovi za
jeho
laskavost vůči mně a jeho květákovým pakorám... Nesou-
hlasil
jsem s ním, neovlivnil jsem toho oddaného negativním
způsobem a řekl jsem to Mahárádžovi, když se mi konečně
podařilo pakory spolknout. Ale on mě nechal přemýšlet nad
tím, že v principu, já jsem zodpovědný za společnost,
kterou dávám druhým. Děkuji vám, Mahárádži.

Když jsem byl chrámovým prezidentem ve Vrindávanu,
uslyšel jsem jednou ráno v šest hodin klepání na dveře.
Byl to Rádhá Góvinda Mahárádž. Jakmile mě spatřil,
okamžitě mi
vzdal poklony. Druhý den se stejný rituál opakoval. Třetí
den se opět ozvalo zaklepání na dveře, ale tentokrát jsem
byl připraven. Rychle jsem přistoupil, chytil ho za ruce
a zeptal se:

„Mahárádži, co to děláš? Ty jsi *sannyāsī*, já jsem
grhastha. Proč mi skládáš poklony?“

Odpověděl: „Je to naše povinnost. Vždyť jsi náš otec.“

To mě ohromilo. Nikdy předtím jsem na sebe nepohlížel
jako na otce obyvatel všech *āśramů*.

Dhruva Mahárádž Dás (ACBSP) prostě přišel do mého
pokoje nebo kanceláře a řekl: „Poslechněte si, co jsem
právě četl,“ a začal nahlas předčítat z nějaké knihy. Byl to

skutečný přítel.

Tolik velkých Vaišnavů mi dalo svá požehnání, a to bych chtěl zdůraznit – jsem stvořen z těchto požehnání. Opravdu nemám tak mimořádné osobní vlastnosti, ale jak bych mohl ignorovat všechny Vaišnavy, kteří byli tak laskaví, že do mě vložili svou důvěru, že mi dali své rady, že mi věnovali svůj čas... Jak bych je mohl zklamat? Právě to se stalo zdrojem mé síly – požehnání těchto Vaišnavů.

Převzmete odpovědnost za svůj duchovní život!

Chci, abyste převzali odpovědnost za svůj duchovní život. Chci, abyste nejeli na automatického pilota, ale abyste si řekli: „Budu si utvářet svůj duchovní život. A potřebuji podporu. Potřebuji sdružování a potřebuji spoustu věcí.“

Prvním

principem je, že převzmete odpovědnost; že ze svého du-

chovního života něco uděláte. Není to tak, že „buď se to děje, nebo se to neděje“. Vy to musíte udělat! Dobře, nemusí být možné stát se *paramahamsou* jen proto, že se snažíme, aby se to stalo, nebo nemusíte hned získat sto milionů dolarů a postavit chrám, abyste potěšili svého duchovního mistra. Ale vezměte svůj život do svých rukou a něco s ním udělejte. To je to, co opravdu chci. Myslím, že je to bod zlo-

mu v duchovním životě, a to je zapotřebí.

Chci od vás, abyste měli vizi. Je mou povinností být vizionářem a já bych chtěl, abyste měli životní vizi. To znamená, že se budete dívat na celý svůj život, nejen žít a přežívat ze dne na den. Chtěl bych, abyste přemýšleli o tom, kam směřujete, a bylo by lepší, kdyby to bylo do duchovního světa. A koho berete s sebou?

Musíme reflektovat a přemýšlet. Například zde jsme se narodili v určité situaci. Co jsme udělali v minulém životě, že jsme se dostali tam, kde jsme nyní? Přemýšlel jsem o tom, odkud pocházím, co dělat, co je důležité – všechny tyto

otázky.

Neměli byste si jen klást tyto otázky, ale také na ně odpovídat. Musíme dospět k tomu, abychom se vědomě rozhodli a vytvořili si život příznivější pro vědomí Krišny: *ānukūlyasya saṅkalpaḥ prātikūlyasya varjanam* (Čč, MADHYA 22.100). Přijímáme to, co je příznivé, a odmítáme to, co je nepříznivé.

Hledám autenticitu. Nehledám dobré členy klubu, kteří pěkně hrají roli, jakou by podle jejich chápání měl oddaný mít. Ne, já hledám lidi, kteří říkají: „Pojďme udělat něco pro to, abychom žili tak, jak to chce Krišna a Šríla Prabhupáda. Udělejme něco pro to, abychom dali vědomí Krišny ostatním.“ Myslím, že je nesmírně nudné, když někdo jen zpívá 16 kol a dodržuje 4 regulativní principy, a to je jeho duchovní život. A zbytek života je jen práce v zaměstnání. Řekl bych, že to je ten nejnudnější oddaný život, jaký jste si mohli vybrat. Je tolik možností... vzrušujících, nebezpečných... obrovská nabídka možností, a vy si vyberete kategorii: Nuda! Doufám, že moji žáci nebudou žít nudný život ve vědomí Krišny.

Každý máme jinou povahu. Někdo rád studuje, někdo rád zpívá, někdo je velmi vášnivý a rád něco dělá. Ať už je to cokoli, zapojte to, ale tak, abychom rozvíjeli soucit.

Ācāryové nám dávají mnoho nástrojů. Šríla Višvanátha Čakravartí Thákur nám v MÁDHURYA-KÁDAMBINÍ dává nástroje introspekce. Introspekce je něco, co je důležité. Jednou za čas je třeba provést inventuru: Co dělám? Jak si stojím? Dělán nějaké pokroky? Nebo mě ovládají mé *anarthy*? A co jsou vlastně mé *anarthy*? Pro lepší orientaci

je velmi užitečné podívat se na seznam Višvanátha Čakravartího Thákura. V knize MÁDHURYA-KÁDAMBINÍ se do toho skutečně ponořil. Je to zajímavá kniha; získáme podrobný vhled do stupňů *bhakti* od *śraddhy* k *premě* a do toho, co je třeba na této cestě překonat. MÁDHURYA-KÁDAMBINÍ je malá kniha, rychle se čte, ale je velmi užitečná a měla by se studovat.

Naslouchání o Krišnovi

Naslouchání a čtení o Krišnovi a Jeho oddaných je nedílnou součástí našeho duchovního života. Transcendentální poznání bychom měli slyšet od těch, kteří studují a představují písma.

*śṛṇvatām sva-kathāḥkṛṣṇaḥ
puṇya-śravaṇakīrtanaḥ
hṛdy antaḥ stho hy abhadrāṇi
vidhunoti suhṛt satām*

„Osobnost Božství Šrí Krišna, který dlí jako *Paramātmā* v srdci každého a je dobrodincem pravdomluvných oddaných, zprošťuje srdce oddaného, dychtícího po poslechu Jeho poselství, touhy po hmotném požitku. Jsou-li poselství Pána správně vyslyšena a přednesena, jsou sama o sobě příznivá.“

(ŠRÍMAD-BHÁGAVATAM 1.2.17)

Vidhunoti je nástroj, který se v Indii používá před zimním obdobím. Muži chodí po ulicích s velkým lukem, hrají na strunu tohoto luku a vydávají opravdu hlasitý zvuk, jako tisíckrát zesílený cvrček.

Lidé vědí, jaký to má účel, a vytahují své staré odložené deky. Zvukové vibrace *vidhunoti* načechrá bavlnu, která je v přikrývce ztuhnělá a upěchovaná, a ta se uvolní.

Podobně působí i zvukové vibrace svatého jména, čtení a naslouchání písem z autorizovaného zdroje. V našem srdci je usazená špína, na kterou tlačí hromady hříšných činností navršených na další hříšné činnosti. Tento transcendentální zvuk jím proniká, otřásá jím a všechny

tyto nečistoty odstraňuje.

Výhod je však více. Je to vysvětleno v PADMA PURÁNĚ:

*aprārabdha-phalaṁ pāpaṁ
kūṭaṁ bījaṁ phalonmukhaṁ
krameṇaiva pralīyeta
viṣṇu-bhakti-ratātmanām*

Tato *aprārabdha* karma, zásoba neprojevených reakcí, které jsou uloženy v srdci, se zmenšuje. Sklon k hříchu se snižuje správným nasloucháním a zpíváním. Pokud chce být člověk skutečně chráněn, musí se ponořit do transcendentálních zvukových vibrací.

V BHAGAVAD-GÍTĚ 7.1 je řečeno:

*śrī-bhagavān uvāca
mayy āsakta-manāḥ pārtha
yogaṁ yuñjan mad-āśrayaḥ
asaṁśayaṁ samagraṁ mām
yathā jñāsyasi tac chrṇu*

„Ó synu Pṛthy! Nejvyšší Pán, Osobnost Božství, pravil: Nyní slyš, jak Mě můžeš zcela znát, prostý jakékoliv pochybnosti, budeš-li provádět jógu plně si Mě vědom, s myslí na Mě upřenou.“

Ve studijní příručce GÍTY s názvem ODEVZDEJ SE MI Bhurídžan Dás píše: Krišna začíná slovy *mayy āsakta-manāḥ*, „s myslí na Mě upřenou“. Slovo *āsakta* označuje připoutanost ke Krišnovi (*āsakti*). *Āsakti* je stav, kterého člověk dosáhne předtím, než zakusí *bhāvu*. Pak Krišna říká *yogaṁ yuñjan mad-āśrayaḥ*, „provádět jógu plně si Mě vědom“, *asaṁśayaṁ samagraṁ*, „můžeme zcela bez

pochybností poznat Krišnu“. Jak toho dosáhneme? *tac chṛṇu*, jednoduše tím, že budeme naslouchat o Krišnovi.

Naslouchání Krišnovi nebo naslouchání o NĚm rozvíjí plnou víru popsanou v BHAGAVAD-GÍTĚ 6.47:

*yoginām api sarveṣāṁ
mad-gatenāntar-ātmanā
śraddhāvān bhajate yo mām
sa me yukta-tamo mataḥ*

„Ze všech jogích je ten, který se ke Mně neustále upíná s velkou vírou a v nitru myslí na Mě a který Mi prokazuje transcendentální láskyplnou službu, se Mnou nejdůvěrněji spojen jógou a stojí ze všech nejvýše. To je Můj názor.“

Nasloucháním o Krišnovi se přirozeně rozvíjí víra. Stačí naslouchat o Krišnovi a celá realita se okamžitě změní. Krišna je okamžitě zjevný a přítomný.

Čas strávený nasloucháním a mluvením o NĚm nás činí blaženými:

*mac-cittā mad-gata-prāṇā
bodhayantaḥ parasparam
kathayantaś ca mām nityam
tuṣyanti ca ramanti ca*

„Moji čistí oddaní dlí myšlenkami vždy u Mne, své životy plně zasvěcují službě Mně a nacházejí velké uspokojení a blaženost v tom, že se o Mně neustále navzájem poučují a baví.“

(BHAGAVAD-GÍTÁ 10.9)

Také ve ŠRÍMAD-BHÁGAVATAMU 1.1.19:

vayaṁ tu ṇa vitṛpyāma

*uttama-śloka-vikrame
yac-chṛṇvatām rasa-jñānām
svādu svādu pade pade*

„Naslouchání transcendentálním zábavám Osobnosti Božství Šrí Krišny, kterého oslavují hymny a modlitby, nás nikdy neunaví. Však ten, kdo vyvinul chuť pro transcendentální vztahy s Ním, nemůže jinak, než se znovu a znovu těšit z poslechu líčení Jeho zábav.“

Denní čtení

Rád čtu Prabhupádovy knihy. Jeho knihy jsou čisté a můžeme věřit, že každé slovo je pravda. Při čtení *śāstry* si uvědomujeme, jaká je skutečnost. Vidíme Krišnu jako příčinu všech příčin a jak fungují Jeho energie.

*ṇa tasya kāryaṁ karaṇaṁ ca vidyate
ṇa tat-samaś cābhyadhikaś ca dṛśyate
parāsyā śaktir vividhaiva śrūyate
svābhāvikī jñāna-bala-kriyā ca*

„Nejvyšší Pán má mnohostranné schopnosti, které působí tak dokonale, že veškeré vědomí, síla a činnosti jsou řízeny pouze Jeho vůlí.“

(ŠVÉTAŠVATARA UPANIŠAD 6.8)

Při čtení nacházíme motivaci přizpůsobit svůj život Krišnově vůli a stát se Jeho vůlí. Čtení písem je olejem v lampě při zpívání svatého jména. Písmo nám pomáhá pochopit, kdo je Krišna, proč je Nejvyšší Pán a jakým způsobem je Nejvyšší Pán. Začínáme objevovat Krišnovy úžasné vlastnosti a stále více nás přitahuje. Pak je zpívání snazší.

Jsou zde také popsání velcí oddaní, kteří Ho uctívají, a tak písma vstupují do našeho srdce a probouzejí v nás víru. Základním principem života oddaného je závislost na Krišnovi a védská písma zvyšují naši důvěru. Jakmile naše víra pronikne velmi hluboko, projeví se mnoho dalších vlastností. Očišťujeme se, naše soustředění se prohlubuje a jsme přitahováni ke Krišnovi.

Číst BHAGAVAD-GÍTU je úžasné dobrodružství. Arjuna se stává prototypem podmíněné duše, která žije v tomto světě a je ovlivněna třemi kvalitami hmotné přírody, ale snaží se povznést nad ně. To jsme my! Vidíme, že Arjuna byl zmatený a připoutaný k ovládnání osudu. To však představuje falešné pojetí života. BHAGAVAD-GÍTÁ nás učí, že bychom měli být připraveni přijmout Krišnúv plán pro náš život.

Na svět se díváme skrze BHAGAVAD-GÍTU, vidíme tři kvality přírody, vidíme věčné duchovní duše, za vším vidíme Krišnu a duchovní svět vidíme v každodenním životě. Když pracujeme, nakupujeme, odpočíváme, staráme se o své děti nebo čteme noviny, vidíme BHAGAVAD-GÍTU všude kolem sebe. Musíte si ji však nejprve opravdu přečíst, abyste ji vstřebali.

Také když čteme BHÁGAVATAM, tak BHÁGAVATAM působí na naše vědomí. Ze ŠRÍMAD-BHÁGAVATAMU se dozvídáme o podstatě hmotného a duchovního světa a o tom, jak je vše spojeno s Nejvyšším Pánem. Díky ŠRÍMAD-BHÁGAVATAMU se proměňujeme. Když BHÁGAVATAM nečteme, cítíme se vyčerpaní; neprožíváme stejnou míru nadšení.

Sbírání citátů je další věc, kterou rád dělám. Myslím si, že když v písmech najdeme něco, co se nám líbí, je to něco cenného, protože to skutečně promlouvá k našemu srdci. Měli bychom si je poznamenat, abychom se k nim mohli znovu vracet.

Neuchýlit se k písmům je riskantní. Učení Šríly Prabhupády, jeho knihy a přednášky jsou naší kotvou v tomto světě, kde převládá iluzorní energie

prostřednictvím tří kvalit hmotné přírody. Tyto pokyny potřebujeme, abychom zůstali v čistém postavení. Na začátku se velmi staráme o to, abychom byli čistí, ale později si uvědomíme, že ve skutečnosti je důležitější umístit se do čisté pozice, a to je ta část, kterou můžeme udělat.

*tad-vāg-visargo janatāgha-viplavo
yasmin prati-ślokam abaddhavaty api
nāmāny anantasya yaśo 'ñkitāni yat
śṛṅvanti gāyanti gṛṅṅanti sādhaveḥ*

„Na druhé straně literatura plná popisů transcendentálního jména, slávy, podoby a zábav neomezeného Svrchovaného Pána je transcendentálním výtvorem určeným k tomu, aby přinesl revoluci do bezbožně žijící civilizace, která se ubírá nesprávným směrem. Taková transcendentální písma ani nemusí být vždy literárně dokonalá, a přesto je poslouchají, zpívají a přijímají čistí lidé, kteří jsou naprosto upřímní.“

(ŠRÍMAD-BHÁGAVATAM 1.5.11)

Nejenže nás knihy ukotvují ve filozofii, ale dochází také k probuzení chuti, *su-sukham kartum avyayam*. Často jsem uváděl přirovnání ke Ganze a k tomu, že na břehu není proud tak silný. Nejprve se brodíte vodou, ale jakmile se dostanete hlouběji, proud vás prostě chytne! Podobně se na začátku, v *sādhana-bhakti*, musíme tlačit. Začneme číst jen trochu, pár stránek denně, a pak se rozhodneme: „No dobře, můžu si přečíst ještě pár stránek.“ A pak si řekneme: „No dobře, tak si přečtu ještě pár stránek.“ Tímto způsobem postupně zvyšujeme počet a v jednu chvíli nás to pohltí.

Ale alespoň na začátku čteme regulovaně.

Rád bych, aby se všichni ponořili do BHAKTI ŠÁSTRY. Studiu pod vedením zkušených učitelů a pronikání do hloubky písem se nic nevyrovná. Sami to nedokážete, i kdybyste knihy četli stokrát. Filozofii můžeme slyšet obecně, ale důkladným studiem knih Šríly Prabhupády pronikneme hluboko do složitostí vědomí Krišny. Čánakja Pandit říká: „Ať neuplyne jediný den, aniž byste se naučili verš, půl verše, čtvrtinu verše nebo alespoň jedno písmeno.“ (NÍTI-ŠÁSTRA 2.13). Rozjímání nad verši je příležitostí k tomu, abychom si připomněli Krišnu. Čtení a studium knih Šríly Prabhupády je tedy nezbytné.

Zpívání je prioritou

Existuje verš z PADMA PURÁNY, který je citován v knize
ČAITANJA-ČARITÁMRITA.

*nāma cintāmaṇiḥ kṛṣṇaś
caitanya-rasa-vigrahaḥ
pūrṇaḥ śuddho nitya-mukto
„bhinnatvān nāma-nāminoḥ*

„Svaté jméno Krišny je transcendentálně blažené. Udílí všechna možná duchovní požehnání, protože je to samotný Krišna, zdroj veškeré blaženosti. Krišnovo jméno je úplné a je ztělesněním všech transcendentálních nálad. Za žádných

okolností se nejedná o hmotné jméno a není o nic méně mocné než samotný Krišna. A jelikož Krišnovo jméno není znečištěné hmotnými kvalitami, nepřipadá v úvahu, že by mělo něco společného s *māyou*. Krišnovo jméno je vždy osvobozené a duchovní; nikdy není podmíněné zákony hmot-

né přírody. Je tomu tak proto, že se od sebe Krišnovo jméno a Krišna samotný neliší.“

(ŠRÍ ČAITANJA-ČARITÁMRITA, MADHYA-LÍLÁ 17.133)

Je to svaté jméno Pána, které probouzí naši přirozenou lásku

ke Krišnovi. Pán Čaitanja nám dal dar svatého jména. Jeho prvním darem je, že se v našem životě objevilo svaté jméno, které by nám jinak bylo dalece vzdálené. Druhým darem je, že Pán Čaitanja přidává svou zvláštní milost

a velmi rychle nám dává chuť pro svaté jméno. Šrí Čaitanja Maháprabhu a svaté jméno společně očišťují celé tři světy, protože svaté jméno je samozřejmě Krišna. Jsme si vědomi toho, že svaté jméno se od Krišny neliší, ale komplikace způsobují přestupky proti svatému jménu.

*bahu janma kare yadi śravaṇa, kīrtana
tabu ta' nā pāya kṛṣṇa-pade prema-dhana*

„Člověk obtěžkaný deseti přestupky proti zpívání Hare Krišna *mahā-mantry* nedosáhne lásky k Bohu, která je konečným cílem zpívání svatého jména, ani po mnoha životech takové snahy.“

(ŠRÍ ČAITANJA-ČARITÁMRITA, ÁDI-LÍLÁ 8.16)

Pokud je zpíváno s přestupky, svaté jméno odejme milost a výsledek se pak opozdí. Zpíváme pro Krišnovo potěšení a postupně se musíme zbavit zpívání pro jinou motivaci. Pokud zpíváme proto, že milujeme Krišnovo jméno, pak si přirozeně Krišnu získáme. Možná ještě neprožíváme lásku k Jeho jménu, ale můžeme se skutečně snažit, abychom Ho pěkným zpíváním přitahovali. Můžeme se pokud možno vyvarovat přestupků a učinit ze zpívání prioritu dne.

Jak se můžeme při zpívání svatého jména vyvarovat přestupků? Známe deset přestupků proti svatému jménu, ale je toho víc. Ve skutečnosti to vyžaduje velké změny, protože se musíme stát opravdu velmi laskavými, velmi pokornými, velmi velkorysími, velmi uctivými, opravdu služebníky. Stále o tom přemýšlím, protože obecně neustále děláme přestupky.

Alespoň se však pokusme zařadit zpívání jako prioritu.

Když máme trochu času navíc, můžeme na nějakou dobu zvýšit počet kol naší *japy*, aby nás to povzbudilo. Vstávajme opravdu

brzy, nejenom brzy. Mnohokrát jsem řekl, že nejlepší kola se zpívají před *maṅgala-ārati*. A dobrý slib, který bychom měli dát, je následující: „Dokud se budu dotýkat svých korálků, nebudu se dotýkat telefonu.“

Klíčem k pohroužení je brzké vstávání, a proto musíte jít brzy spát. Rána jsou důležitá, protože poskytují cenný čas bez vnějšího rušení, kdy jsme svěží a plní energie.

Zpívejte šestnáct nepřetržitých kol s nápisem na dveřích: „Probíhá setkání s Krišnou. Nerušit!“ Pokud nemůžete dokončit kola ráno, udělejte si na ně vyhrazený čas během dne. Pokud je duchovní aktivita jen tak něco na rychlo, kolo v supermarketu, kolo v autě, kolo při sledování televize... kvótu jste splnili, ale co je to za kola?

Satsvarúpa Mahárádž ve své knize PROSBA O NEKTAR SVATÉHO JMÉNA píše, že doufá, že svou *japou* dosáhne břehu oceánu hlubokých oddaných citů ke Krišnovi. To je velmi pěkné. Tam bychom se skutečně rádi dostali, do oné říše úžasného výměn s Krišnou.

Satsvarúpa Mahárádž se chtěl přiblížit *prema mādhurya*, sladké transcendentální lásce, a tak se nalodil na tento *japa retreat*. Nechtěl jen mechanicky plnit kvótu kol.

Napsal, že někdy má pocit, že jeho skutečné zpívání začíná až po dokončení šestnácti kol. Těchto šestnáct kol zpívá svým způsobem z povinnosti a překročit je znamená přinést Krišnovi zvláštní oběť, aby přilákal Jeho milost. Rozhodl se několik dní zpívat více kol v naději, že se tak do zpívání ještě více ponoří a probudí se v něm chuť,

kteřá ho pŕivede k oceánu transcendentální lásky. A pokud by se do oceánu hluboce neponořil, byl by alespoň na jeho břehu. Tam chceme v našem zpívání směřovat i my. I když stojíme jen na břehu oceánu *prémy*, můžeme ocenit jeho majestátnost, jeho slávu. Je to mimořádný zážitek.

Ācāryové byli tak pohlceni zpíváním, že nechtěli dělat nic jiného. Když Gaurakišóra Dása Babádží při zpívání dostal hlad, jednoduše snědl trochu hlíny ze země, protože se nechtěl nechat od zpívání rozptylovat! Jak můžeme pochopit tuto chuť do zpívání?

Ve Šrī ČAITANJA-ČARITĀMRITĚ je řečeno Murári Guptou (1.1.19): „Gópínátha Áčárja se vydal na cestu naslouchání *Śrī Nāmajapy*. Gópínátha pak plně opojen *kṛṣṇa-premou* znovu a znovu hlasitě volal Jeho jména. Tím vytvořil vlnu písní, tanců a hudby, na níž tančil jako oceán zaplavující své břehy.“ Dokážete si představit, že byste při zpívání *japy* vytvořili vlnu písně, tance a hudby? To je jiná úroveň, ale *ācāryové* o tom píší! Tímto způsobem získáváme náhled na to, co by mohlo přijít. Možná ještě nezpíváme s čistou láskou, ale je tu jistá naděje!

Naplňování našeho vědomí

Získejme ve svém vědomí tolik dojmů o Krišnovi, kolik jen můžeme. Někdy se naše vědomí přirovnává k jezírku. My do tohoto jezírka házíme různé kameny a všechny tyto kameny jsou dojmy. Pokud jezírko stále více a více zaplňujeme „Krišnovými kameny“ a ono se postupně plní, nezbývá v něm mnoho místa pro žádné jiné kameny, pro jiné dojmy. A když se kameny nahromadí až k hladině, pak i když tam hodíme další kámen, prostě se z jezírka odrazí pryč!

Takto musíme své vědomí vrchovatě naplnit Krišnou. Mezi kameny jsou však ještě malé mezery – ty vyplníme malými kamínky, menšími věcmi, vytříbenějšími způsoby meditace o Krišnovi a Jeho oceňováním. Mezi velkými a malými kameny je ještě menší prostor, který je třeba vyplnit pískem. Tímto způsobem plníme naše vědomí, dokud tam už nezbude žádné místo. Nejenže tedy musí narůstat naše vědomí Krišny, ale ty menší kameny také znamenají, že musíme začít věnovat více pozornosti detailům a dělat to správně!

V Prabhupádově domě ve Vrindávanu byl nad *vyāsāsanem* Śríly Prabhupády obraz, kde jsou Rádhá-Góvinda usazeni na trůnu a osm *gopī* Je ovívá vějířem. Sedí pod stromem přání s drahokamy pod kořeny. Tento obraz znázorňuje slavný verš z ČAITANJA-ČARITÁMRITY:

*dīvyad-vṛndāraṇya-kalpa-drumādhah-
śrīmad-ratnāgāra-simhāsana-sthau
śrīmad-rādhā-śrīla-govinda-devau*

preṣṭhālībhīḥ sevyamānau smarāmi

„Šrí Šrí Rádhá-Góvinda sedí ve Vrindávanu na zářícím trůnu v chrámu z drahokamů, pod stromem, který plní všechna přání, a obsluhují Je Jejich nejdůvěrnější společnice. Pokorně se Jim klaním.“

(ŠRÍ ČAITANJA-ČARITÁMRITA, ÁDI-LÍLÁ 1.16)

Na druhé straně postele Šríly Prabhupády byl pak obraz Krišny a Balarámy vracejících se domů se všemi kravami a pasáčky. Všechny *gopī*, starší osoby a dokonce i zvířata Je dychtivě vyhlížejí, připraveni Je přivítat. Všichni jsou v extázi.

„Prach z krav a telat na cestě vytváří jakousi temnotu, která je známkou toho, že se Krišna vrací domů z pastvy. Také večerní tma podněcuje *gopī* k setkání s Krišnou. Takto jsou zábavy Krišny a *gopī* zahaleny jistou transcendentální temnotou, a proto je obyčejní znalci Véd nemohou spatřit.“

(Šríla Rúpa Gósvámí, LALITÁ-MÁDHAVA ACT 1.23,)

Během svých prvních dní ve Vrindávanu jsem před tím obrazem postával, chodil sem a tam, díval se na něj a zpíval *japu*. Stal se tak pro mě něčím víc než jen obrazem, stal se meditací. Viděl jsem v něm všechny nálady. V tom obrazu je opravdu celý Vrindávan. Je zkrátka vrytý do mého vědomí. Je tam *samskāra*, hluboký dojem – vize Krišny! Ten obraz se stal meditací, která zanechala v mém vědomí hluboký dojem. Takovými jednoduchými věcmi tedy můžeme své vědomí naplnit Krišnou.

Pohroužení v oddané službě

Ó Krišno, jak můžeme žít bez oddané služby? Ó, Ty jsi ta nejvznešenější osobnost: *suhṛdaṁ sarva-bhūtānām*, jsi dobrodinec všech živých bytostí (BḠ 5.29). Já, jako Tvůj služebník, budu také dobrodincem všech. Nejsem dobrý v meditaci, nejsem dobrý v sezení a vzpomínání, ale byl jsem schopný dělat nějakou službu. Nyní na Tebe díky této službě nemohu ani na okamžik zapomenout. Nyní stojím před výzvou, protože se ke mně blíží smrt. Ztratím svou sílu. Bude mě stále více rozptylovat bolest. Přijímání útočiště u Tebe pak bude stále naléhavější. Pohroužení přichází v různých náladách a okamžicích, ale já se k Tobě obrátím v každém případě.

Být služebníkem Krišny je konstituční postavení živé bytosti. Služba je naše přirozené zaměstnání. Pokud nesloužíme Krišnovi, pak sloužíme druhým – rodině, zaměstnání, celé společnosti, zvířatům, rostlinám a tak dále, protože služba je naší přirozeností.

Transcendentální poznání znamená, že chápeme, kdo je Krišna, že chápeme, kdo jsme my, a že chápeme, že vztah mezi Krišnou a námi je vztah stále rostoucí lásky v oddané službě.

NEKTAR ODDANOSTI zmiňuje stádia *bhāvy*:

*kṣāntir avyārtha-kālatvaṁ
viraktir māna-sūnyatā
āśā-bandhaḥ samutkaṅṭhā
nāma-gāne sadā ruciḥ*

*āsaktis tad-guṇākhyāne
prītis tad-vasati-sthale
ity-ādayo „nubhāvāḥ syur
jāta-bhāvāṅkure jane*

„Když semínko extatických emocí vůči Krišnovi uzraje, objeví se v chování oddaného následujících devět příznaků: schopnost odpouštět, starost, aby nemarnil čas, odpoutanost, nezájem o falešnou slávu, naděje, dychtivost, chuť do

zpívání svatého jména Pána, připoutanost k popisům transcendentálních vlastností Pána a náklonnost k Pánovým sídlům – chrámu nebo svatému místu, jako je Vrindávan. To vše se nazývá *anubhāva* neboli podřízené znaky extatické emoce, které jsou viditelné u toho, komu v srdci začalo dozrávat semínko lásky k Bohu.“

(BHAKTI-RASĀMRITA-SINDHU 1.3.25-26)

Skutečné pohroužení znamená, že na Krišnu myslíme vždy spontánně a s hlubokým citem. K tomu dochází v pokročilém stádiu duchovního života. V současnosti takto pohroužení být nemůžeme, ale můžeme být pohroužení v *sādhaně*, v kultivaci vědomí Krišny.

V devíti procesech oddané služby je prvním procesem *śravaṇam* neboli naslouchání. Poté pokračujeme *kīrtanam*, zpíváním, a následně *smaraṇam*, vzpomínáním. Odtud přecházíme k *pāda-sevanam*, službě lotosovým nohám Pána a za tím účelem se můžeme věnovat *arcanam* neboli uctívání Božstev. Součástí *arcanam* je *vandanam*, nabízení modliteb. Obecně je zde *dāsyam* neboli sloužení, a dále realizujeme *sakhyam*, přátelství. Nakonec dospějeme k *ātma-nivedanam*, odevzdání myslí,

těla a duše. Oddaná služba je *ánukúljasja*; je příznivě zaměřená vůči Pánovi. Je *sakhyam*; jsme přátelští k Pánu a Pán je přátelský k nám.

V devíti procesech oddané služby tedy dochází k určitému vývoji. Ze *śravaṇam* se rozvíjejí všechny ostatní. Oddaná služba může samozřejmě začít od kteréhokoli z těchto devíti

procesů, ale nasloucháním vyživujeme naše zpívání a nasloucháním a zpíváním přirozeně vyživujeme vzpomínání, a tak

dále. To je náš záměr. Toužíme naslouchat o Křišnovi a chceme pokračovat v oddané službě.

Měli bychom mít na paměti, že oddaná služba nikdy není mechanický proces, kdy člověk odzpívá tolik a tolik kol nebo odchodí *x parikram* a na konci života má malý zápisník, který vytáhne u brány duchovního světa jako cestovní pas: „27 plných Góvardhana *parikram*, je to tak? Tři Vraja *mandaly*, několik Navadvípa *mandal*, spousta nedělních programů, *Ekādaśī* a půstů na *Janmāṣṭamī*...“ Já v těchto věcech nemám nejvyšší skóre, jen jsem se zkrátka staral o svou službu. A když jsem se stal *sannyāsī*m, začala ta služba být kazatelskou misí. Byla to ta nejlepší služba ze všech, ta nejužitečnější.

Když se ovšem Pán dívá na naši službu, nahlíží vlastně do našeho srdce a je potěšen, pokud vidí, že oddaný přináší oběti, že se pro potěšení Pána opravdu snaží vyvinout zvláštní

úsilí. Ve 4. kapitole ÁDI-LÍLY ŠRÍ ČAITANJA-ČARITÁMRITY je popsána vnitřní nálada Pána a nálada *gopī*. Říká se, že o čistou lásku jde, když navzdory mnoha dobrým důvodům

to vzdát, se člověk přesto nevzdá – to je čistá láska.

Skládám poklony lotosovým nohám *gopī*. Modleme se, abychom si jednou mohli tuto náladu osvojit ve své oddané službě.

Dobývání Krišny

Cílem je dobýt Krišnu, a je to celoživotní mise.

Duchovní život začíná *dāsyau*; služba je samým základem duchovního života. Je potřeba pokaždé znovu službou, pokaždé znovu hlubokou láskou a přinášením velkých obětí, tím či oním způsobem, dobývat srdce.

„Miluji tě!“

„Dobře, to je moc hezké! Miluješ Mě už dlouho.

Co uděláš pro to, abych tě miloval Já?“

Toto je duchovní život.

Co uděláme, abychom probudili Krišnovu lásku?

Krišnova láska je samozřejmě všeobjímající. Ani jediná živá bytost není opomíjená, dokonce ani ty závistivé. Krišna miluje i hady! Pokud si však chceme Krišnu získat a říci: „*Mamatā*... je můj“, pak Ho budeme muset dobýt.

Za tímto účelem se oddaný musí stát *kiñkarou*, osobním služebníkem. NEKTAR ODDANOSTI popisuje přístup ke sloužení dvěma způsoby. Jedním je obecný služebnický postoj a druhým je stát se osobním služebníkem. Jako obecný služebník můžeme Krišnovi nabízet, cokoli chceme, vše, co je v mezích regulativních principů. Můžeme Krišnovi nabídnout ovoce, mléko nebo džus, můžeme Mu nabídnout mnoho věcí, ale jako *kiñkara*, osobní služebník, musíme Krišnovi nabízet výslovně to, co v danou chvíli potřebuje. Například v chrámu Rádhá Ramana ve Vrindávanu nabízejí v zimě horké kičří, protože je chladno. Tímto způsobem osobní služebník

nabízí Krišnovi přesně to, co potřebuje. Tohle je tedy náš postoj ke službě, být *kiñkarou*, osobním služebníkem, a sloužit Krišnovi tak, jak potřebuje, jak si žádá. Nesloužíme Krišnovi pouze v mezích toho, co je přípustné.

Právě tato nálada, kdy se snažíme Krišnovi sloužit podle Jeho potřeby, času, místa a okolností, si Krišnu podmaní. Čím více se snažíme pochopit Krišnovu touhu a čím vnímavějšími se stáváme, tím více si Ho můžeme získat. Dobývání není snadné, ale ano, taková jsou pravidla lásky – budeme muset dobývat. Možná se nám to nebude dařit, ale to nezna-

mená, že se o to nemáme snažit. Uděláme to nejlepší, co můžeme, a pak budeme doufat v milost. Láska k Bohu není něco, čeho bychom mohli sami dosáhnout. Láska k Bohu je Krišnův dar. Když je Krišna spokojen s našimi pokusy Mu sloužit, pak nám lásku k Bohu daruje.

Tohle tedy děláme. Vykopávejte hluboko v dolech posvátných písem drahokamy, které vám prozradí, jak Krišnu dobýt, a učíte z toho cíl svého života. Nesnažte se dobýt někoho jiného.

Navažte spojení se svatými dhāmy

Indie je úžasná země z mnoha důvodů a jedním z nich je její posvátná geografie. Je zde mnoho míst, kde se odehrávaly Pánovy zábavy, a byl bych zvláště rád, kdybyste pravidelně navštěvovali svaté *dhāmy* Májápur a Vrindávan. Udělte z toho podstatnou součást svého duchovního života. Je zde mnoho *parikram* a míst nádherných zábav a všechna ta místa jsou prodchnutá transcendentální milostí. Šríla Prabhupáda však upozornil, že důležitější než poutní místa jsou *sādhuvé*, kteří tam pobývají. Proto navazujeme spojení se *sādhuy* a čerpejme inspiraci a milost z jejich společnosti.

V *dhāmech* si vytváříme základy svých duchovních činností a doopravdy využíváme čas k prohloubení svého duchovního praktikování. Vrindávan je určen pro koncentrované vědomí Krišny. Je více v popředí, protože zde všude probíhá Krišnovo uctívání. Procházíme zde také prvkem *tapasyi*, což je cena, kterou platíme za to, že tady jsme. Toto odříkání nás postupně zbavuje mnoha nepřírodných věcí, na kterých jsme běžně závislí. Jsme tu konfrontováni se svými připoutanostmi a jsme nuceni se jich zříct. Odříkání samozřejmě nestačí k tomu, abychom vyvinuli lásku ke Krišnovi. Není to jeden z 64 údů *bhakti*, ale v této moderní době má svou hodnotu.

Řekl bych, že toto je můj odkaz. Je to jedna z věcí, které vám zanechávám. Sloužil jsem ve Vrindávanu mnoho let.

Nebylo to snadné, protože život nebyl tak snadný, jako je nyní. Vyžadovalo hodně odhodlání se tak či onak přimět pokračovat, ať už šlo o zdravotní problémy či jiné překážky ve službě. Zde jsem našel dostatek rozhodnosti a milosti, abych přijal *sannyās* a vydal se kázat.

Chci, abyste vždy jezdili do Vrindávanu a skutečně se tu věnovali něčemu duchovně velmi vážnému. Oddaná služba

vyžaduje určité odhodlané úsilí. Na *Janmāṣṭamī* někteří oddaní vaří 108 preparací! Je tu oddaný, který každý rok na *Janmāṣṭamī* odzpívá 128 kol a rozdává 128 BHAGAVAD-GÍT.

Aindra tu přijal slib, že bude dělat 24hodinový *kīrtan*.

Můžete sem přijet číst. Během *Kārtiku* tu celá skupina starších Vaišnavů čte každý den mnoho hodin. Díky Krišnově milosti je zde přítomen speciální způsob vnímání a každý tu prochází proměnou.

Budujeme vztah s Vrindávanem, a jak víme, celý Vrindávan je o oddané službě.

Zjednodušte svůj život!

V Indii se vypráví příběh o mladé dívce, která byla ve věku na vdávání. Když byla jednou sama doma, navštívili ji dva neznámí muži, starší a mladší. Ten mladší z nich jí připomínal prince, na kterého čekala, a tak na něj chtěla udělat dojem.

Rozhodla se, že jim uvaří, protože tím se dá na muže zapůsobit. Začala chystat vybraný pokrm včetně prvotřídní rýže.

Při přípravě vyhazovala rýži z tácu do vzduchu, aby z ní vylétly kousky kamínků a dřeva, které by mohly nevinným strážníkům vylámat zuby. Při tom se ozývalo cinkání mnoha

náramků na jejích zápěstích. Pomyslela si: „Ach, oni ty náram-

ky uslyší a pochopí, že nemáme služebnou, která by vyčistila rýži, protože jsme na to příliš chudí. Takhle si mě nikdy nevezme za ženu.“ A tak náramky rozlámala, všechny až na jeden. Když měla na každé ruce jen jeden náramek, nebylo už slyšet nic. Vše bylo perfektní.

Tento příběh je ve skutečnosti o ozdobách v našem životě, o věcech, na které jsme hrdí: „Ach ano, můj rodinný původ, má národnost, mé diplomy, moje úspěchy...“ Je tam spousta náramků – cokoli, co nám přidává na prestiži. Všechny tyto náramky je třeba rozbít, až zůstane jen jeden – Krišnúv náramek! Když je v našem životě tolik jiných zájmů, tolik

jiných oceňovaných, hodnotných, důležitých ozdob, dojde ke kolizi – ke střetu zájmů. Čím více ozdob máme

v hmotném světě, tím více střetů zájmů bude v našem životě.

Co ve skutečnosti potřebujeme? Jednoduchost je vlastnost oslavovaná v BHAGAVAD-GÍTĚ. Dokáže-li člověk být jednoduchý, pak má veškeré bohatství. Ten, kdo není jednoduchý, má pekelný život. Když jste jednoduší, je to snadné – žádné starosti, žádná úzkost. Když však máte spoustu potřeb, nemáte klid ani odpočinek.

O tuto jednoduchost jsem se snažil na březích Gangy, v Himálajích a na dalších místech. Tehdy jsem pochopil, že jednoduchost je klíčem ke svobodě. Pokud dokážeme být jednoduší, jsme svobodní. A co pak s tou svobodou uděláme? To byla další otázka: „Co teď?“

Potom přišly mantry, které tu prázdnotu zaplnily. To všemu dalo smysl. Vysvobození ze zapletení je jedna věc, ale zapletení v něčem, co milujete, zapojení v tom, co máte rádi, to je něco jiného!

Snažíme se tedy zjednodušit svůj život, abychom se vyhnuli rozptýlení a vytvořili si prostor pro Krišnu.

Následovat ve stopách

Nemůžeme nikoho napodobovat, musíme být jen sami sebou a jít ve stopách předchozích Vaišnavů. Měli bychom vědět, že každý člověk má jedinečné vlastnosti, unikátní schopnosti

a Krišna má s každým z nás Svůj záměr. Jsme Jeho nástroje a každý z nás má určitou způsobilost, která se časem projeví.

Buďte tedy sami sebou. Jste drahocenní a měli byste použít to, co máte – všechno!

Co zmůže potlačování? Nepotlačujeme svou přirozenost a nenapodobujeme někoho jiného. Buďme tím, kým jsme, ale čistě. Kavi-karnapúra říká: „Buďte přirození, ale očištěně přirození.“

Oddaná služba sestává ze dvou různých kategorií, a to *vaidhī-bhakti*, což je proces předepsaného chování, kdy člověk následuje pravidla a předpisy, jejichž cílem je kultivovat *bhakti*, a *rāgānugā-bhakti*, což je stádium oddané služby poháněné spontánní připoutaností ke Krišnovi.

Rāgānugā-bhakti

je poháněná vyšší chutí a city ke Krišnovi.

Duchovní život má být přirozený. Má být plný lásky. Má být plný štěstí a má být naplňující. Počáteční stádia *vaidhī-bhakti* nemusí být vždy snadná, když praktikujeme duchovní život jen následováním procesu založeného na pravidlech a regulacích. Znamená to, že přirozené pudy mohou být pod kontrolou. Naše přirozené sklony nahradí proces duchovního pohroužení. To sice nemusí být

stádium, kdy je oddaná služba zcela naplňující, ale přesto lze být i ve *vaidhī-bhakti* stále inspirován. Jsou zde pocity inspirace díky vyššímu pochopení. Člověk hluboce chápe, že je na správné cestě, věří v tuto cestu a už nevěří v hmotný svět. Vidí, že hmotný život může nabídnout mnoho dočasných potěšení, ale žádné z těchto potěšení není skutečně naplňující.

Člověk přijímá duchovní život s tímto příslibem naplnění. V tomto procesu očistíme svou povahu a poté ty vlastnosti, které máme, se stávají dokonalými. A jak se očistíme? Pomocí *anusārataḥ* – následováním ve stopách.

Prabhupáda řekl: „Jen dělejte to, co dělám já.“ Ne ve smyslu napodobování, ale následováním jeho nálady. Pokoušíme se tedy být stejně pohroužení v duchovních činnostech, ne tím, že bychom se snažili vykonat to, co vykonal on, ale tím, že se snažíme následovat jeho příklad v rámci své současné kapacity a postupně ji zvyšovat.

I Krišna nám dává příklad Svým chováním. V sedmdesáté kapitole knihy *KRIŠNA, NEJVYŠŠÍ OSOBNOST BOŽSTVÍ*, jsou pěkně popsány Jeho každodenní činnosti. Krišna dává milodary *brāhmaṇúm*. Ráno vidí sochy krav a další příznivé věci. Můžeme tedy následovat ve stopách Krišny a pokročilých Vaišnavů.

Přijímání slibů

Sliby, které přijímáme, jsou velmi mocné, zejména sliby při zasvěcení. Není to tak, že když dostáváme zasvěcení, *guru* nám poklepe na hlavu a my při tom prožijeme něco neobyčejného. Není to jen nějaká přísaha. To je materiální pohled na slib. Slib je ve skutečnosti předání transcendentální síly.

V 10. ZPĚVU ŠRÍMAD-BHÁGAVATAMU čteme, že Dévakí počala Krišnu procesem *dīkṣi*. Vasudévovo vědomí čistého dobra se přeneslo na Dévakí, která tím neposkvrněně počala.

Zplnomocnění přicházející při zasvěcení je tedy potvrzeno v posvátném písmu. Nemusí to být zrovna kouzelné poklepání na hlavu, ale dá nám speciální posílení a velmi hluboko v nás zakoření. Je to počátek změny, která později v něco dozrává. To je něco, co také zažívám ve svém životě.

Zasvěcení je o zplnomocnění; dává nám sílu pro oddanou službu. Mám rád ten příběh o sázení perel, kde perly představují sliby. Zasadíme sliby; zaléváme je oddanou službou a ony začnou přinášet neuvěřitelné výsledky, protože tyto sliby vyžadují, abychom pro ně něco dělali. Když máte kůl v písku a chcete, aby stál, pak nejlepší způsob, jak ho ukotvit, je udělat dobrý základ. Přivážete k němu několik lan, aby ho nic nemohlo vyvrátit. Pak bude opravdu pevně stát. A tak je to i se sliby. Musíte k nim přivázat nějaká podpůrná lana. Těmito lany jsou všechny věci, které děláme, například vstávání časně ráno. Nyní musíme vyvinout zvláštní úsilí.

Co takhle vstávat o půl hodiny dříve? Abyste toho dosáhli, musíte chodit spát o půl hodiny dříve! Pokud to děláme, může se tato půlhodina ráno proměnit ve čtyři kola. Celá hodina vstávání dříve může znamenat osm kol, a najednou máme čas na zpívání! Pak nás nic nerozptyluje a naše kola získají větší hodnotu.

Zasvěcení nám tedy dodává hnací sílu k těmto krokům.

Klíčem je koncentrace

Šríla Prabhupáda si přál, aby se vědomí Krišny šířilo. Prabhupádovy touhy však nejsou stejné jako rozmarné touhy obyčejného světského člověka, které jsou jako motýli. Dnes toužím vypustit do vzduchu pár balónek a zítra chci vyfouknout mýdlové bubliny a pozítří postavím hrad z písku – dočasná mihotavá hmotná touha. Touha čistého oddaného je jiné povahy. Je hluboká. Koncentrace se nemění. Zaměření není dočasné. Rozdíl mezi čistým oddaným a běžným oddaným je v koncentraci. Jde o intenzivní soustředění – úplné soustřeďení na plnění Krišnových tužeb. Touha čistého oddaného je sladěna s touhou jeho duchovního učitele a s touhou Krišny.

Pokud jde o toto hnutí, jeho vůdcem je Šríla Prabhupáda a my se k němu samozřejmě přidáváme. Nejen pokud jde o rozdávání knih, ale z hlediska všech aspektů našeho duchovního života. Přijměme vše, co Prabhupáda řekl. Neváhejme, prostě to vezměme za své.

Někdy oddaní říkají: „Jsem tak zmatený.“ Proč? Vždyť víš, že nejsme toto tělo, jsme věčné duchovní duše. Jsme na cestě zpátky k Bohu. Tak jakýpak zmatek? Na té cestě jsou nějaké překážky, ale to nic nemění na naší vizi. Nemění to nic na tom, co děláme. I mně se někdy zdá, že jsou ty překážky příliš velké, ale to neznamená, že by se náš cíl jakkoli změnil.

Stále jsme věčné duchovní duše, věční služebníci Krišny

a stále jsme na cestě zpátky k Bohu.

K tomu, abychom se mohli soustředit, musíme udělat mnoho kroků. Znamená to, že se v mnoha situacích snažíme ovládnout svou mysl a smysly. Pokaždé znovu musíme jít po té přímé a úzké cestě a pokaždé znovu musíme obnovit své odhodlání. Pokud se na ostří svého odhodlání neudržíme, budeme stále více váhat; mysl a smysly zaútočí a vyvolají nejrůznější touhy.

Musíme své odhodlání posilovat. Naši nestálou a neklidnou mysl není snadné ovládnout. Mysl a smysly znovu a znovu přemůžeme tím, že říkáme ne bláznivým touhám a pošetilým sklonům, které nás nikam nepřivedou. Použijme inteligenci a zastavme to. Pozvedněme meč a odsekněme toto šílenství.

Když to uděláme jednou, dvakrát, stokrát, získáme sílu. A právě díky této síle projdeme spoustou obtížných situací a nepodlehne pokušení. Pokud máme tuto koncentraci, získáme určitou hlubší inspiraci.

V padesátých letech dvacátého století četl Šríla Prabhupáda komentář k BHAGAVAD-GÍTĚ od Šríly Višvanátha Čakravartího Thákura a došel k textu 2.41:

*vyavasāyātmikā buddhir
ekeha kuru-nandana
bahu-śākhā hy anantās ca
buddhayo 'vyavasāyinām*

„Ti, kdo kráčeji touto cestou, jsou rozhodní a mají jediný cíl. Ó milované dítě Kuruů, intelligence nerozhodných je rozvětvená.“

Vyavasāyātmikā buddhir je tedy zaměřená inteligence. Prabhupáda si tento komentář přečetl a byl jím skutečně zasažen. Inspiroval ho k tomu, aby plně následoval pokyn svého duchovního mistra Šríly Bhaktisiddhānty Sarasvatího Thákura.

Šríla Višvanáth Čakravartí Thákur píše: „Ze všech druhů inteligence je nejlepší ta, která je zaměřená na *bhakti-jógu*. V *bhakti-józe* se inteligence stává zaměřenou na jeden bod neboli pevně rozhodnutou. Člověk uvažuje tak, že pokyny mého duchovního učitele uctívat Osobnost Božství zpíváním, vzpomínáním, službou Jeho nohám a podobně, jsou mou jedinou *sādhanou*, mou jedinou *sādhya*, mým jediným živobytím. Nejsem schopen se těchto pokynů vzdát ani ve fázi praktikování, ani ve fázi dokonalosti. Pouze ony jsou předmětem mé touhy a mou jedinou odpovědností. Kromě nich nemohu toužit po žádné jiné odpovědnosti, dokonce ani ve svých snech. Nehraje pro mě roli, zda se cítím šťastný či nešťastný, nebo zda je má hmotná existence vytržena i s kořeny, či nikoli.“

Šríla Prabhupáda tento pokyn Šríly Višvanátha Čakravartího Thákura přijal a stal se pro něj vůdčím principem v životě. Soustředil se na pokyny svého duchovního učitele, které se staly jeho jediným předmětem touhy a jedinou odpovědností. Dal nám úžasný příklad a my mu znovu a znovu skládáme poklony.

Změňte svůj život!

Někdo chce být oddaným, který žije v chrámu a vztahuje se k okolnímu světu. Někdo chce žít ve vnějším světě a vztahovat se k chrámu. Dobrá, ale zařídte si to tak, aby to bylo duchovně silné. Pokud je vaší základnou domov, udělejte z něj posvátné místo, které vás bude duchovně vyživovat. Pověste si na zeď obraz Krišny, který naprosto milujete! Musí to být obrázek, který je pro vás výjimečný! Naplňte svůj dům tím nejlepším! Pouštějte si doma hudbu. Ať je to hudba, při které si řeknete „To je nádhera!“ pokaždé, když ji slyšíte.

Udělejte ze svého domu tak krásné posvátné místo, aby lidé při jeho návštěvě říkali: „To je úžasné!“ Nemějte jen nudný oltář. Udělejte ho tak, že bude neobvyklý! Prabhupáda řekl Kírtánánandovi: „Když oblékáš Božstva, měl bys to dělat tak, aby byla velmi, velmi krásná. Když uděláš Božstva velmi krásná, pak pokaždé, když se na Ně podíváš, zapomeneš na všechny krásy hmotného světa.“

Rozhodněte se tedy pro Krišnu a přizpůsobte tomu svůj život. Možná shledáte, že je praktikování vědomí Krišny obtížné, ale čím více si ze svého domova uděláte skutečně inspirativní svaté místo, tím více vás bude duchovně vyživovat.

A proč jen domov? Všechno! Vztahy s lidmi by měly být založeny na hodnotách dobra. Vneste do vztahů *sattva-guṇu* (dobro). Nevytvářejte vztahy založené na *raja-guṇě* (vášni), protože *raja-guṇa* vám dá dočasné potěšení a pak

spoustu utrpení. Takto krůček po krůčku změňte celý svůj život.

Věnujme celý svůj život Krišnovi a postupně se zbavujeme všech rozrušení. Je řečeno, že čistá oddaná služba je nepřerušovaná. Obvykle se však stává, že uděláme trochu služby a pak si řekneme: „To bylo tolik odevzdání se Krišnovi! Teď si zasloužím nějaké smyslové uspokojení! Pojdme si dát tabulku čokolády.“ Později si pomyslíme: „Měl bych udělat trochu víc služby.“ A pak si řekneme: „Dobrá, udělal jsem nějakou službu v chrámu, takže se teď můžu dívat na televizi.“ Ale služba by měla být všechno, co děláme. Každé místo by mělo být svatým místem. Váš domov by měl být chrámem, vaše auto by mělo být chrámem, dokonce i v práci by mělo být něco posvátného. Každé místo, každá činnost by měla být zasvěcena Krišnovi.

Prabhupáda to velmi zjednodušil. Řekl, že $5+5=10$, $2+2=4$, ale všechno + Krišna je Vrindávan. Tento vzorec je geniální a jednoduchý. Pokud tento vzorec jednoduše aplikujeme tak, že přidáme Krišnu, všechno se změní. To je vše, co je třeba udělat – přidat Krišnu, tak či onak, v každé situaci. Svaté jméno je jednou z cest, jak přidat Krišnu, ale *prasādam* je také způsob, jak přidat Krišnu; poslech přednášek na telefonu je další možnost, jak přidat Krišnu; nějaké obrázky na zdi, a tak dále.

Nemůžeme jen prohlásit: „Už jsem se odevzdal!“ Ne, musíme se odevzdávat znovu a znovu, je to průběžný proces. Odevzdat se znamená, že člověk dojde do bodu, kdy neustále pokračuje ve svém odevzdávání. Musíme získat Krišnovu věčnou přízeň. A to je něco hodně velkého!

Musíme svůj duchovní život dovést do fáze bez kompromisů, což znamená, že pro Krišnu není dost dobré nic jiného než to nejlepší – žádné polovičaté standardy. Pak se mezi Pánem a oddaným vyvine velmi hluboký důvěrný vztah. Pokud ale svou práci děláme jen napůl, pak pro nás Krišna zůstává něco jako osoba z pohádky – namodralá, načernalá postava s flétnou, žijící v nebeském lese s úžasnými přáteli a zábavami, která ale nemá mnoho společného se skutečným životem.

Avšak ten, kdo svůj život hluboce odevzdá Krišnovi, si stále více uvědomuje duchovní dimenzi. Začne vnímat Krišnu a život se pro něj pak promění v zábavu místo zápasu. Stane se zcela extatickým a blaženým, a to je samozřejmě to, jaký má duchovní život být.

Rád používám přirovnání k přípravě sladké rýže.

Pravou sladkou rýží musíte při vaření míchat! Když je mléko na ohni, mícháte a mícháte, a nepřestanete s tím ani na vteřinu! Mléko časem zhoustne, protože se z něj postupně odpařuje voda. Rýže se uvaří a obě složky se jaksí spojí v jednu, přičemž rýži od mléka pak už nelze oddělit – nyní se staly jedním! Tomu se říká sladká rýže.

Ale to ještě není *amṛta-keli*. Až při přípravě *amṛta-keli* získáváte tu dokonalou substanci, přidáte další mléko a znovu vaříte a stále mícháte. Mícháte ještě více, a pak v jednu chvíli se rýže začne rozpouštět. Stane se z ní pasta – a to je *amṛta-keli*!

Tímto způsobem měníme svůj duchovní život a Krišna

nám po celou dobu pomáhá.

Duchovní výživa

Na začátku svého duchovního života přicházíme s velkým nadšením. Po nějaké době tento počáteční oheň ztratíme a dostaneme se do fáze boje se všemi vysokými standardy vědomí Krišny. Necítíme stejnou inspiraci, jakou jsme měli na začátku. Co v tu chvíli můžeme dělat?

Abychom získávali duchovní výživu, která je základním prvkem duchovního života, musíme se ve vědomí Krišny správně umístit. Nejde jen o to čelit jakékoli výzvě. Nemůžeme jen bojovat s *māyou* a myslet si, že dokud budeme vítězit, budeme vyživováni. Ne, není to tak snadné. Jsme slabí a potřebujeme duchovní výživu.

Vytvořte si tedy takové prostředí, které vás bude spíše vyživovat než vyčerpávat. Když jsme vyčerpaní, ztrácíme chuť v Krišna vědomých činnostech.

Jak se dostat za bariéru chuti? Posvátná písma říkají, že když se budeme stýkat s těmi, kdo mají chuť, nebo jim budeme sloužit, získáme ji také. Získáme *chāyā bhāvu*, stínový odraz jejich vědomí Krišny. To je jedna zásada – když můžeme, měli bychom Vaišnavům sloužit, zejména těm pokročilým.

V některých dnech čtu tak dlouho, dokud nenarazím na něco, co se mi opravdu líbí. Ta pasáž mi dá určitou chuť, a pak začnu inspirovaně zpívat. To je také pěkné – pět nebo deset minut se jen věnujte čtení, dokud nenajdete něco, co na vás opravdu zapůsobí, a pak začněte zpívat svá kola.

Je zde také *nitya kriyā* a *naimittika kriyā*. *Nitya kriyā* je běžné každodenní praktikování a *naimittika kriyā* jsou speciální dny, jako je *Ekādaśī* a dny zjevení. Ve speciální dny se snažíme dělat něco speciálního. Jeden den se třeba můžeme soustředit jen na zpívání mnoha kol. To vnese do každodenních činností nový život.

Sledujte vaišnavský kalendář a zpívejte několik kol pro potěšení osobností, které jsou v něm uvedeny. Jde o to, abychom si podle vaišnavského kalendáře zařídili život a v souladu s ním prováděli své uctívání.

*mādhava-tithi bhakti-jananī,
jetane pālana kori
kṛṣṇa-basati basati boli',
parama ādare bori*

„Posvátné dny jako *Ekādaśī* a *Janmāṣṭamī* jsou matkou oddanosti pro ty oddané, kteří je respektují. Nechť jsou posvátná místa Krišnových zábav místy mého uctívání a požehnají mi.“

(ŠUDDHA-BHAKATA-ČARANA-RENU
od Šríly Bhaktivinóda Thákura)

Oddaná služba se rodí z dodržování *mādhava-tithi*. Dny příchodu a odchodu velkých Vaišnavů přinášejí zvláštní milost a jsou určeny k pohroužení. Když to děláme, stáváme se odhodlanými.

Nejprve se upevňujeme v dodržování regulací, ale v rámci toho musíme také dělat opravdu hezké věci ze srdce. Můžeme tedy kromě vyvažování materiálního a duchovního života dělat i něco s pocitem nadšení? Něco, o čem jsme vždycky snili? Udělejme to, pokud

můžeme. Není každý den výjimečnou příležitostí?

Když se principy kvality dobra stanou naší druhou přirozeností, tehdy se duchovní život stává snadnějším. To však není vše. Musíme se také obětovat a udělat vše, co je v našich silách, abychom zachránili podmíněně duše. Možná řeknete: „Oni jsou ale velmi hříšní, velmi pokleslí a nevím, jestli se s těmito lidmi mohou příliš sdružovat, protože bych také mohl poklesnout. Je lepší zůstat v bezpečí.“

Pokud zůstaneme v bezpečí svého malého pěkného duchovního života, ve své malé sladké bublině Krišny, buďte si jistí, že stále nebudeme naplnění! Stále nám bude něco chybět, přestože můžeme mít všechna myslitelná videa s vědomím Krišny, přestože můžeme mít tolik přednášek a tisíce obrázků Krišny! Přes to všechno nás někdy přepadne pocit prázdnoty.

Pouhé zpívání 16 kol a dodržování principů nemůže být naším stálým standardem. Ne, musíme se pokusit alespoň jednou za čas udělat něco dobrodružného – jako někdo, kdo prostě vyjde ze dveří s hromadou knih a řekne: „Hádejte co! Dnes je budu rozdávat. Proč? Prostě proto. Nebo dnes uvařím hostinu pro Krišnu a rozdám ji sousedům.“ Možností je tolik. Přemýšlení o těchto možnostech a vytváření plánů na jejich uskutečnění nám dodá novou chuť a pocit nadšení.

Pokud je náš duchovní život velmi chudý, pak nemá šťávu. Musíme tu šťávu najít. Hledejme něco, co nás inspiruje, ať je to malování nebo pečení nebo tanec nebo psaní nebo

fotografování nebo výzdoba pro Krišnu – ať je to cokoli. Já osobně potřebuji zpívat, jinak je život strohý. Nebo se ponořit do ČAITANJA-ČARITÁMRITY a být blízko Pána Čaitanji, protože vím, že potřebuji milost.

Svůj duchovní život budujeme tak, že správně skládáme jeho jednotlivé prvky. Někteří oddaní jdou od začátku cestou inspirace. Řiďte se tedy svou chutí. Každý má pro něco přirozenou chuť. Velmi oceňuji, když oddaní využívají pro Krišnu svůj přirozený talent.

Praktikování nesobeckosti

Oddaní jsou velmi cenní, protože jsou nesobeční. Jejich cílem je sloužit – sloužit Krišnovi, sloužit Vaišnavům, sloužit lidstvu, sloužit všem živým bytostem. Tím se oddaní neustále zaměstnávají. Pravidelně vidáme oddané postávat u silnice s krabicemi *mahā prasādam*, které rozdávají projíždějícím řidičům. Tato nálada oddaných, kteří se chtějí podělit o milost a kteří podstupují nepohodlí, když stojí na rohu ulice s krabicemi nebo s knihami, prozrazuje tuto nesobeckost.

Vaišnavské manželství je založeno na službě. Je založeno na dávání a přizpůsobování se pro Krišnu a Jeho oddané. Když člověk vnese do manželství mentalitu dávání a podstupování obětí, manželství se velmi změní. Začne být více o tom, co člověk přináší do vztahu a do okolního prostředí. Uvažujeme, kolik můžeme do vztahu přinést Krišny, místo přemýšlení, co ze vztahu získáváme, což je světský přístup k životu.

Je zajímavé, jak oddaná služba vytváří v oddaných nesobeckost, a to je velmi pěkná vlastnost. Nepraktikujeme proto, abychom se stavěli do středu pozornosti, abychom se oslavovali a všem dávali na vědomí, co všechno jsme dokázali. To vše je proti vaišnavské etiketě. Člověk má zaujmout pokorný postoj, to vede k nesobeckosti. V této náladě nesobeckosti se můžeme soustředit na potřeby a zájmy Krišny. Samozřejmě, že všichni jistě máme nějaké osobní potřeby. O ty se postaráme, ale víme, že jsou méně důležité než zájem Krišny.

V ČAITANJA-ČARITÁMRITĚ je popis Góvindy, který byl osobním služebníkem Šrí Čaitanji Maháprabhua a denně po obědě Mu masíroval nohy. Jednou ležel Pán Čaitanja přímo za dveřmi a blokoval vstup do místnosti. Góvinda Ho poprosil, zda by ho mohl pustit dovnitř, ale Pán Čaitanja odpověděl, že se nemůže pohnout. Góvinda se zamyslel, a pak přes Pána Čaitanju položil čadar, látku, a překročil Ho. Pán Čaitanja v tu chvíli odpočíval a Góvinda vstoupil do místnosti a masíroval Pánovi nohy. Po masáži Góvinda obvykle přijal *prasādam*, ale toho dne to neudělal. Když se Pán Čaitanja probudil, zeptal se:

„Ó, Góvindo, ty jsi ještě tady? Proč jsi nešel na jídlo?“

Góvinda se na Něj podíval a řekl: „Inu, nemohl jsem jít.“

Pán Čaitanja se zeptal: „Proč jsi nemohl jít?“

Góvinda odpověděl: „Protože Tvé tělo blokovalo vchod.“

Pán Čaitanja se otázal: „Jak ses tedy dostal dovnitř?“

O to šlo. Pro službu byl Góvinda ochoten udělat tisíce přestupků a přijmout za ně všechny reakce, ale pro sebe ne.

To je duch nesobeckosti. Všichni ji potřebujeme praktikovat, protože od přírody nesobečtí nejsme. To je možné jen díky milosti Vaišnavů a začíná to oddanou službou.

Právě tato nálada nesobeckosti dělá z oddaných tak úžasné lidi.

Život uctívání

Ach, můžeme žít ve Vrindávanu a Májápuru? Můžeme se stát obyvateli duchovního světa? Ale i současné místo, kde žijeme, se může proměnit. Když máme Božstva, přinášejí s sebou duchovní svět, a to je způsob, jak proměnit náš domov.

*je-dina gr̥he bhajana dekhi,
gr̥hete goloka bhāya*

„Jednoho dne jsem při praktikování oddaných činností spatřil, jak se můj dům proměnil v Gólóku Vrindávan.“

(ŠUDDHA-BHAKATA-ČARANA-RENU
od Šríly Bhaktivinóda Thákura)

Udělat si čas na uctívání Božstev a zařizovat pro Ně zvláštní posvátné věci je naší záchranou. Někteří z vás věnují uctívání Božstev více pozornosti než zpívání svatého jména. V naší *sádhaně* však klademe větší důraz na zpívání Hare Krišna.

„Šríla Džíva Gósvámí v tomto ohledu ve své knize BHAKTI-SANDARBHA (173) říká: *yadyapi anyā bhaktiḥ kalau kartavyā, tadā; kīrtanākhya-bhakti-saṁyogenaiva*. Z devíti způsobů oddané služby je velmi důležitý *kīrtan*. Šríla Džíva Gósvámí proto učí, že ostatní způsoby, jako je *arcana*, *vandana*, *dāsyā* a *sakhyā*, by se měly vykonávat, avšak předcházet by jim měl *kīrtan*, zpívání svatého jména Pána, stejně tak by měl následovat po nich. Proto jsme tento postup zavedli ve všech na-

ších střediscích. Před vykonáváním *arcany*, *āraṭi*, obětováním *bhogy*, oblékáním Božstva a zdobením i po jejich vykonání se zpívá svaté jméno Pána: *Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare, Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare*.“

(ŠRÍ ČAITANJA-ČARITÁMRITA, MADHYA-LÍLÁ 15.107)

Uctíváním Božstev se srdce více angažuje v *bhakti*. Vzpomínám si, že když jsem poprvé přijel do Indie, velmi se mi líbila duchovní atmosféra u Gangy – *pūjā*, chrámy, koupající se lidé nebo posílání malých květinových lodiček s lampičkami po řece pozdě večer, či zpěv náboženských písní při uctívání.

To vše se dotklo mého srdce. Hned to ve mně probudilo pře-
trvávající náladu oddanosti.

Uctívání Božstev je také způsob, jak regulovat náš život. Vstáváme a koupeme se v pravidelný čas a jsme ve službě Božstvům stálí a zodpovědní. To však není to hlavní. Když vstoupíte na oltář, vejdete do duchovního světa. Všechna opatření na oltáři jsou podobná opatřením v duchovním světě – jsou to velmi honosná opatření, jako trůny pro Rádhu a Krišnu, krásná výzdoba, pestré oblečení a chutné pokmy –
– nabízí se to nejlepší z nejlepšího, stejně jako se to dělá v duchovním světě. V HARI-BHAKTI-VILÁSE je zmíněno, že Božstvo by mělo být uctíváno královským způsobem.

Vše se dělá podle pokynů posvátných písem, a pokud ne v čisté lásce, tak alespoň v kvalitě dobra. Poté, co jsme obdrželi druhé zasvěcení, můžeme jít na oltář, a vstoupit

tedy přímo do duchovního světa, ačkoli nemáme lásku k Bohu, a proto k tomu ve skutečnosti nejsme kvalifikovaní. Jsme outsideři, kteří tam doopravdy nepatří. Přesto do duchovního světa vstupujeme, když se věnujeme uctívání Božstev, ale můžeme tak činit pouze tehdy, když se chováme přísně podle pravidel v posvátných písmech. To vyžaduje praxi.

Domácí uctívání se samozřejmě liší od uctívání v chrámu. V chrámu máme pevný rozvrh, a pokud ho nedodržíte, je to přestupek, ale doma si můžete čas přizpůsobit. Měli byste však mít maximální a minimální standard. Když jste extrémně zaneprázdněni, můžete přejít na minimální standard, ale základní praktiky se samozřejmě musí dodržovat. Pán musí něco jíst, musí se uspávat... některé věci musí pokračovat, ale může to být jednoduché.

V 7. ZPĚVU ŠRÍMAD-BHÁGAVATAMU, v modlitbách Prahláda Mahárádže, je zmínka, která naznačuje, že když zdobíme Božstvo, tak se díky této službě naše srdce zdobí láskou.

Doma lze také velmi pěkně provádět uctívání Tulasí a můžeme si zjistit více o tom, jak ji uctívat správně. Šríla Prabh-

páda v jednom dopise píše: „Tulasí Déví je čistá oddaná Krišny a mělo by se s ní zacházet se stejnou úctou, jaká se projevuje všem Krišnovým čistým oddaným. Pouhým jejím věrným uctíváním se oddaný může zbavit všech hmotných strastí. V NEKTARU ODDANOSTI jsem uvedl dva verše ze SKANDA PURÁNY, z nichž jeden zní: ‚Tulasí je příznivá ve všech ohledech. Je vždy příznivá ji jen spatřit, jen se jí dotknout, jen na ni vzpomínat, jen se k ní modlit, jen jí skládat poklony, jen o ní naslouchat, nebo jen zasít její semínko. Každý, kdo s keříkem Tulasí přijde do styku

výše uvedenými způsoby, žije věčně ve světě Vaikunthy´.“

(Dopis Rádhavallabhovi, Bombaj, 6. ledna 1972)

Sdružujte se s kvalitou dobra

Šríla Prabhupáda ve významech BHAGAVAD-GÍTY popisuje kvalitu dobra a vysvětluje, že být v kvalitě dobra není jednoduché. Proto se musíme alespoň sdružovat s kvalitou dobra, a to už se zvládnout dá.

Tím, že se sdružujeme s kvalitou dobra, tím se kvalita dobra kultivuje i v nás. Samozřejmě existuje mnoho pravidel, jak správně sedět, jak správně přijímat, jak správně čentovat. Musíme hlavně být ochotní se změnit. Ten pocit rebelství, „chci to dělat svým způsobem“, je známkou vášně a nevědomosti. Existuje 26 vlastností oddaného a my se je snažíme kultivovat tím, že nad nimi meditujeme a jsme introspektivní. Oddaný je:

„laskavý, smířlivý, pravdomluvný, stejný ke každému, bezchybný, velkodušný, klidný, čistý, není chamtivý, všem přející, spokojený, odevzdaný Krišnovi, po ničem netouží, prostý, pevný, sebeovládající se, vyrovnaný, jí s mírou, rozumný, uctivý, skromný, vážný, soucitný, přátelský, básnický nadaný, znalý věcí a tichý.“

(ŠRÍMAD-BHÁGAVATAM 2.3.13, význam)

Někdy si říkáme, jak je možné rozvinout všechny tyto vlastnosti! Šríla Prabhupáda řekl, že pokud se sdružujeme s kvalitou dobra, začneme i žít v kvalitě dobra a postupně rozvineme potřebné vlastnosti popsané v BHAGAVAD-GÍTĚ a dalších písmech.

Odpoutaný, ale nikoliv chladný

Jak dlouho jsme spolu? Teď žijeme v určitém okruhu lidí, ale v jednom okamžiku se naše duše rozdělí a najednou mezi námi vznikne velká vzdálenost.

Písma nám nabízí úhel pohledu dvou stébel plujících na řece, která jsou na nějaký čas spolu, a pak je vlny času opět rozdělí. To je přesná vize! Mudrci z píssem, mudrci z BHÁGAVATAMU, zcela žijí v tomto způsobu vědomí.

A přesto nejsou vůči ostatním chladní. Není to tak, že by si mysleli: „Ty jsi jen stéblo slámy. Jsme spolu jen na chvíli, chápeš? Proč bych tedy do tebe měl investovat nějaké své emoce, slámo? Zapomeň na to! Pokud jsme jen dvě stébla slámy, která spolu plují, nebudu tě milovat, protože zítra odpluješ pryč. Jsi jen sláma jako každá jiná sláma!“

Světci nebyli takhle chladní. Mudrci vlastně milovali všechna stébla slámy. Milovali slámu, která byla s nimi, i slámu, která s nimi nebyla. Svou lásku dávali komukoliv, kdo s nimi byl. A svoji náklonnost dávali z celého srdce. Pak někteří odešli, ale přišli zase jiní, a tak ji dávali jim.

Byli odpoutaní, ale nikoliv chladní – ne citově chladní. O takovou náladu bychom se měli snažit při našem jednání s ostatními.

Bud'te v tomto světě, ale ne z tohoto světa

V páté kapitole BHAGAVAD-GÍTY je uvedena metafora lotosového květu, který pluje na vodě, ale voda ho nikterak neovlivňuje. Voda teče a lotos i v takových podmínkách kvete.

V tomto pěirovnání lotosu pěedstavuje voda boj o existenci, kterému čelí každý z nás, a lotos je symbolem toho, kdo tímto bojem není zasažen. Mnozí lidé jsou ale pod vodou a mohou vyprávět o tom, jak je to tam těžké.

Zde však vidíme lotos, symbol krásy a symbol toho, že lze být úspěšný, i když jsou podmínky obtížné. Lotos pěedstavuje seberealizovanou duši, člověka, který je na tomto světě, ale zároveň není z tohoto světa. Který je sice fyzicky zde, ale vnitřně žije v jiné realitě, v jiné dimenzi. Člověka, který má transcendentální vědomí. O takové vědomí bychom měli usilovat.

Těžkosti

Tři kvality hmotné přírody vytvářejí různorodé podmínky. Někdy je vše klidné, jak po materiální, tak po duchovní stránce. V takových chvílích se cítíme velmi si Krišny vědomí a hmotné touhy, i když jsou přítomny, jsou někde v pozadí. Jindy se okolnosti stávají velmi obtížnými; snažíme se udržet

si základní duchovní standardy a jsme napadáni svými hmotnými touhami. Být si vědom Krišny znamená, že se nevzdáváme, ale zůstáváme pevní navzdory dualitám, které se v tomto hmotném světě objevují.

Jak toho můžeme dosáhnout?

Šríla Prabhupáda vysvětluje, že je potřeba zpívat v náladě bezmocného dítěte. Když jsme bezmocní, uvědomujeme si: „Ve skutečnosti nejsem velký oddaný. Bojuji, ale není to snadné! Je to velmi náročné, možná až příliš náročné!“ Pak nám zbývá jen hledat milost, co nejvíce milosti, protože právě milost nás může změnit. Vlastní síly nám chybí. Nemáme odhodlání a přesvědčení jednat na úrovni čisté oddanosti, i když jsme slyšeli všechny možné pokyny. Jediné, co nám zbývá, je vyhledávat co nejvíce milosti a vzpomínat na Krišnova slova.

*ananyāś cintayanto mām
ye janāḥ paryupāsate
teṣām nityābhīyuktānām
yoga-kṣemaṁ vahāmy aham*

„Ale těm, kteří Mě vždy uctívají s výlučnou oddaností

a meditují o Mé transcendentální podobě, přináším to, co potřebují, a chráním to, co mají.“

(BHAGAVAD-GÍTÁ 9.22)

Ano, hmotné touhy tu mohou být, ale Krišna a Jeho oddaní tu jsou také, takže jde o to, s kým se rozhodneme sdružovat. Dnes je doba sociálních médií a na sociálních médiích je mnoho oddaných. Víme, že sociální média vás krmí tím, na co se díváte, takže pokud se budete jen dívat a poslouchat oddané, po nějaké době se i váš Facebook stane Krišny si vědomým. Tímto způsobem se i v moderní době stýkáme s oddanými. Na světě je stále více oddaných, proto si udělejme přátele mezi oddanými a buďme s nimi co nejvíce času.

Můžeme se také ptát: „Je možné změnit svoji přirozenost? Staneme se někdy zcela svatými a už nikdy nebudeme myslet na nic hříšného?“

To bude těžké. Ale prostě zpívejme, oslavujme Krišnu a naplníme svůj život oddanou službou – víc a víc – víc služby, víc Krišny! Přidejte Krišnu všude a všechny ostatní věci půjdou stranou, až jednoho dne budeme zpívat s láskou.

*etan nirvidyamānānām
icchatām akuto-bhayam
yoginām nṛpa nirṇītaṁ
harer nāmānukīrtanam*

„Ó králi, neustálé zpívání svatého jména Pána způsobem, jakým to dělají velké autority, je cestou, po které bez pochyb

a beze strachu dojdou k úspěchu všichni – ti, kteří jsou prostí všech hmotných tužeb, ti, kteří jsou chtiví všech hmotných požitků, i ti, kteří jsou díky transcendentálnímu poznání spokojeni sami v sobě.“

(ŠRĪMAD-BHĀGAVATAM 2.1.11)

A co když už jsme sešli z cesty?

Nemějte z toho příliš špatný pocit. Není to vždy snadné. Stále jste jedním z nás. Jsme v tom společně. Prostě budeme držet při sobě a společně se z toho dostaneme. Jděte tam, kde jsou oddaní, například se přidejte k nějakým *kīrtanům*, abyste získali novou chuť, nebo, když můžete, navštivte svatý *dhām*, hledejte novou inspiraci a pokračujte dál. Nemyslete si jen: „Ach, já jsem tak pokleslý! To nezvládnou!“

Ne! Krišna vám může pomoci. Posílí vás. Nebojte se! Ze svých chyb se také učíme. Nemusíte být superoddaní. Stačí, když tu budete. Prostě zůstaňte, a nakonec dostanete tolik milosti. Nevracejte se k hříšnému životu. Nestojí to za to. Držme při sobě a společně to zvládneme.

Pro všechny, kteří se snaží uplatňovat vysoké standardy vědomí Krišny, má Krišna řešení. Ve dvanácté kapitole BHĀGAVAD-GĪTY Krišna říká:

„Upři svou mysl na Mě, Nejvyšší Osobnost Božství, a nech u Mne spočinout veškerou svou inteligenci. Tak budeš bezpochyby stále žít u Mě. Můj milý Ardžuno, uchvatiteli bohatství, pokud nejsi schopen na Mě neochvějně upírat mysl, dodržuj usměrňující zásady *bhakti-jógy*. Tak v sobě probuď touhu Mě dosáhnout. Jestliže v praxi nedokážeš dodržovat usměrnění *bhakti-jógy*, snaž se pro Mě

pracovat, neboť prací pro Mě dospěješ k dokonalosti.“

(BHAGAVAD-GÍTÁ 12.8-10)

Pokud nemůžeme následovat regulativní principy, můžeme dělat službu, pracovat pro Krišnu, a to nás postupně povznese do bodu, kdy budeme moci regulativní principy opět následovat.

„Pokud však nejsi schopen pracovat s tímto vědomím Mě samotného, snaž se jednat a zříkat se výsledků své práce a být si jistý sám sebou.“

(BHAGAVAD-GÍTÁ 12.11)

Výsledky své práce pak darujeme Krišnovi.

„Nemůžeš-li se uchýlit k tomuto procesu, věnuj se rozvoji poznání. Nad poznáním je však meditace a nad meditací je zříkání se plodů svých činů, neboť takovým odříkáním lze dosáhnout klidu mysli.“

(BHAGAVAD-GÍTÁ 12.12)

To jsou tedy předběžné informace. Ale pokud jsme se již setkali s milostí Pána Čaitanji a stále máme těžkosti, stačí zůstat ve spojení s oddanými a pokračovat v oddané službě. Z toho vzejde síla, abychom byli schopni přijmout útočiště u pravidel *bhakti*. Nikdo není nikdy poražen. Každý máme nárok na růst, jakmile jsme již na cestě.

*brahmāṇḍa bhramite kona bhāgyavān jīva
guru-kṛṣṇa-prasāde pāya bhakti-latā-bīja*

„Všechny živé bytosti podle své karmy putují celým tímto vesmírem. Některé se dostávají na vyšší planetární soustavy a jiné klesají na nižší planetární soustavy.

Z mnoha milionů putujících živých bytostí dostane ta, která má velké štěstí, milostí Krišny příležitost sdružovat se s pravým duchovním mistrem. Milostí Krišny a duchovního mistra tato osoba obdrží semínko rostlinky oddané služby.“

(ŠRÍ ČAITANJA-ČARITÁMRITA, MADHYA-LÍLÁ 19.151)

Toto je zlatá příležitost, kterou dostáváme milostí Zlatého avatára. Někomu sice může trvat déle, než se napraví, ale jakmile se vydáme na cestu oddané služby, výsledkem je nakonec *vyavasāyātmikā buddhir ekeha kuru-nandana*, rozhodné zaměření se na Nejvyššího Pána (BG 2.41). Toho se dočká každý, bez výjimky.

Pokud si ale myslíme, že jsme výjimkou, měli bychom pochopit, že Krišna je větší než my a bez ohledu na to, jak velká je naše slabost, Krišnova milost nás nad ni může povznést.

Bud'me věrní!

Je pravda, že duchovní život může být někdy trochu suchý a zvětralý. V takových chvílích proces odevzdání se znamená být věrný. Ne vždy je proces odevzdání se nějak vzrušující. Někdy tento proces odevzdání se znamená jen odevzdat se povinnosti. A někdy to znamená pokračovat, i když jsme slabí, ale nikdy se nevzdávat. Pokud někdy uklouzneme, což se stane, máme začít znovu!

Pokud si začnete myslet, měl bych se odevzdat, ale nemohu to udělat, protože mi chybí patřičné vlastnosti, myslím, že to je pozice, která vás odradí. Já osobně o tom tolik nepřemýšlím. Snažím se co nejvíce se odevzdat, ale nemedituji o tom, kde se odevzdat nemohu. Jednoduše medituji o milosti.

Oceňme to, že máme hnutí založené na milosti, a ať tak či onak, přijímáme u něj útočiště. Nesrovnávejme se, protože kdybychom se začali poměřovat, vždycky bychom byli nedostateční a pak bychom z toho byli frustrovaní. Duchovní život není jen o tom, abychom byli odhodlaní, ale o tom, abychom brali útočiště. Proto přijímejte útočiště u svatého jména, u ŠRÍMAD-BHÁGAVATAMU, u oddaných, u *prasādam*, u oddané služby.

Proces odevzdání se není vždy okouzující příběh, na němž by v zářivých barvách stálo: „Odevzdej se Krišnovi!“ Ne tak docela. Někdy se zdá, že proces odevzdání se je zcela nemožný. A někdy se zdá být příliš vzdálený. Pokud je daleko, otočte se a přibližte se k němu. Pokud spadnete, zvedněte se. Šríla Prabhupáda by řekl: „Prohra

je piliřem úspěchu.“ Odevzdat se tedy znamená nikdy se nezastavit. Musíme pokračovat bez ohledu na to, co se děje, ať už je to dobré nebo špatné, slavné či nechvalné. Ať děláme cokoli, nikdy se nesmíme vzdát společnosti oddaných – nikdy! Nikdy se nesmíme vzdát Šríly Prabhupády, nikdy se nesmíme vzdát oddané služby, nikdy nesmíme přestat zpívat! Když principy začnou sklouzávat, musíme se k nim vrátit a začít je znovu praktikovat. Nechť je to naše základní nastavení: zpívání šestnácti kol a dodržování čtyř regulativních principů.

Odevzdání se může mít mnoho podob. Může být dynamické a slavné, nebo to může být proces, kdy se vlečeme. Bez ohledu na to se ho musíme vždy věrně držet.

Odvrácená strana Měsíce

Vydejme se na odvrácenou stranu Měsíce. Jedná se o všechny ty věci, které mi oddaní říkají nebo píší, že se s nimi potýkají.

Někteří oddaní jsou závislí na pornografii nebo na jiných druzích závislostí týkajících se nedovoleného sexu. Na internetu existují specializované skupiny oddaných s podobnými problémy, kteří jsou ve dvanáctikrokovém odvykacím programu. Vezměte prosím útočiště v takovéto skupině.

Existují oddaní muži, kteří mají problémy s hněvem, bijí manželky, a mají podobné problémy. Potřebujete odbornou pomoc, a i přesto, že se vám to nemusí líbit, přesto to prosím udělejte. Existuje tolik dalších problémů, například nízké sebevědomí. Někteří se považují za věčné oběti. V takových případech může být terapie velmi užitečná.

Má však psychologie význam pro Vaišnavy? Není možné se prostě očistit oddanou službou? Ano je, ale často se v tomto stavu nemůžeme skutečně věnovat oddané službě nebo se dopouštíme příliš mnoha přestupků. Proto je často jako předběžný krok zapotřebí poradenství, terapie, podpurné skupiny atd.

Manželství by mělo být založeno na laskavosti a vzájemné podpoře partnerů. Pokud se to ve vašem manželství neděje, měla by vám na palubní desce začít blikat červená kontrolka. Přijměte pomoc a napravte situaci hned; neotálejte!

Pokud nastane rozvod, tak spolu prosím nebojujte, zejména ne o děti. Obvykle děti zůstávají u matky; otec se může s dítětem pravidelně stýkat a měl by mu poskytovat určitou finanční podporu. Ne vždy je ta situace normální, a to je smutné. V takových případech prosím vyhledejte odbornou pomoc.

Úvahy...

Jeden oddaný viděl, jak někdo jemu drahý prochází těžkostmi

a jak tento oddaný začal upadat ve svém duchovním životě. Zasáhlo ho to a začal přemýšlet: „Proč mu Krišna nepomáhá“

Pak byl velmi pracovně vyčerpán, a protože měl určité pochybnosti o Krišnovi, nemohl najít sílu bojovat s touto slabostí. Polevil i ve zpívání svých kol a bylo pro něj pak těžké znovu začít. Milost však přišla, když ho oddaní požádali, aby vedl *kīrtan*, a to mu vrátilo trochu chuti v Krišna vědomí. Pak se opět vrátil ke svému čentování.

Někdy jste na slonovi a někdy je slon na vás.

Jednou mi jedna stará paní ve vlaku, dost stará na to, aby byla mou matkou, vyprávěla příběh o psovi, který šel na místo tisíce možností. Uvnitř bylo tisíc zrcadel, takže pes v odrazu viděl dalších tisíc psů. Vrtěl ocasem a všichni psi radostně vrtěli svými ocásky. Později si o svém zážitku poví-

dal s jiným psem. Ten pes byl zvědavý, ale nebyl tak sebevědomý. Když pak ten pes přišel na stejné místo, díval se na tisíc zrcadel s vnitřní nejistotou; ocas mu zajel mezi zadní nohy a stáhl horní ret. Tisíc psů stáhlo ocas mezi nohy a vycenilo zuby. Bylo to strašidelné a náš kamarád odtamtud rychle zmizel. Tolik záleží na našem vnitřním rozpoložení a na tom, jaký my máme vztah k vnějšímu světu!

Jeden nadšený, velmi pozitivní oddaný býval učitelem na

základní škole a byl milován jak svými žáky, tak i místní komunitou. Když se začal věnovat vědomí Krišny, oznámil, že od příštího roku bude učit ve škole hnutí Hare Krišna. To zaujalo jednoho novináře, který o něm zveřejnil článek v místních novinách. Když začal učit ve škole Hare Krišna, jeho studenti z předchozí školy si objednali autobus a spolu s ostatními učiteli ho přijeli navštívit!

Někteří se na svět usmívají a svět jim to oplácí.

Naopak jeden oddaný opustil vědomí Krišny a začal se vě-

novat černé magii. Když jsem byl prezidentem chrámu ve Vrindávanu, přišel balíček a v něm byl on v podobě popela uvnitř plechovky! To bylo velmi intenzivní. Pak jeden oddaný, jeho starý známý, pro něj chtěl získat nějaké požehnání, a tak jsme jeho popel vysypali do Jamuny a modlili se za něj. Takže i to, co bylo nepříznivé, se stalo příznivým díky milosti oddaného. No, ale proč se vůbec do takových temnot vydávat?

Vzpomínám si také na jednoho *pūjārīho*, který dlouhá léta uctíval Božstva. Navštívil astrologa, který mu řekl, že do tří měsíců opustí svou ženu a dvě děti a založí novou rodinu. Čas však plynul a nic se nedělo. Jednoho dne, když se *pūjārī* opět setkal s tímto astrologem, oznámil mu, že se jeho předpověď nenaplnila. Astrolog provedl *praśna*, dotaz, a odpověděl: „Božstva, která uctíváš, zasáhla.“ Později dostal tento *pūjārī* zajímavou pracovní nabídku, a tak se vzdal uctívání Božstev. A krátce nato se předpověď naplnila. Už se nedokázal vztahovat k principům; pravidla a předpisy pro něj byly jako příliš

těsné boty. Stále si je vědom Krišny, ale stačí to pro návrat k Bohu?

Možná jsme pod větší ochranou, než si uvědomujeme.

Rúpa Gósvámí říká, že většina lidí pokračuje v duchovním životě ze svého předchozího života. Moje otázka zní: Co se stalo špatně na konci toho minulého života, že jsme se znovu narodili?

Ochota nechat se formovat

Mnohokrát jsme slyšeli, že oddaný by měl být jako strom, který stojí dobře zakořeněný v zemi a poskytuje útočiště ostatním. Také se mi líbí tato vlastnost stromu – ohýbá se a „jde s nápořem větru“. To je důležité, protože takový je postoj oddaného – jít s vůlí Krišny a ohýbat se podle Krišnova plánu.

Naše povahy jsou odlišné, ale kvůli Krišnovi se musí i tyto rozdílné národy přizpůsobit. Díky mnoha životním zkušenostem jsem pochopil, že povahy mají v oddané službě své dobré i špatné stránky a že svoji povahu musíme využívat ve prospěch Krišny.

Musíme se přizpůsobit Krišnovi – ať už to bude cokoli a jakkoli. Musíme mít tu ochotu nechat se tvarovat, jako těsto na čapátí, do jakýchkoli tvarů. Musíme být připraveni se změnit a využít příležitosti, což znamená udělat cokoli a zároveň všechno, co je potřeba.

V hmotném světě můžete říct, že nejste vyškoleni pro tento druh služby, ale ve vědomí Krišny to tak nefunguje, protože pořád tu existuje tato mantra: „Prostě se odevzdej, Prabhu!“

Krišna říká: *pauruṣam nṛṣu* – Já jsem schopnost v člověku (Bg 7.8). Všechno je dar od Krišny. Využíváme svých darů a tam, kde tak nadaní nejsme, se prostě snažíme dělat to nejlepší, co umíme, v naději, že nám Krišna pomůže. Šríla

Prabhupáda řekl, že slovo „nemožné“ existuje pouze ve slovníku hlupáků. Měl na mysli princip zplnomocnění. Zde naše omezení neplatí. V opačném případě začneme uvažovat logicky: „Znám sám sebe. Vím, co nedokážu. Vím, že se mohu snažit překonat sám sebe, ale některé věci opravdu nedokážu.“

Není to tak jisté! Když je tu faktor Krišny, můžeme překvapit i sami sebe! Promění se nejen naše schopnost vykonávat službu, ale i naše chuť.

Pozitivní vztahy s Vaišnavy

Myslím, že by bylo opravdu pěkné, kdyby moji žáci měli mezi sebou skutečné, opravdové vztahy – pozitivní vaišnavské vztahy. Takové vztahy by nás vyživovaly a také by odevšad přitahovaly další lidi, protože celý svět hledá hluboké, opravdové vztahy.

Vždy jsem v ISKCONu hledal přátelství, opravdová přátelství. Někdy se lidé oddaných v našem hnutí ptali: „To je tvůj kolega?“ „Ne,“ odpověděl jsem. Protože pokud se staneme jakoby kolegy, myslím, že nejednáme na úrovni, na které bychom měli jednat. Měli bychom mít vřelé, láskyplné, osobní, vděčné vaišnavské vztahy, ve kterých se rádi vidíme. Kdyby takové vztahy mohly existovat mezi mými žáky, to by byl můj splněný sen!

Oslavujeme, že jsme ve společnosti *sādhū*, svatých osobností, a připomínáme si své štěstí. Navazujeme vzájemné vztahy a bylo by hezké, aby žáci téhož duchovního učitele mezi sebou měli pěkné vztahy, kdy se každý snaží přijmout toho druhého takového, jaký je, a každý se snaží tomu druhému pomoci. Mělo by to jít, protože to by koneckonců duchovního mistra velice potěšilo.

Pokud jsme velmi tolerantní, trpěliví a pozitivní, myslím, že se dokážeme vypořádat s mnohým. Ale protože ještě nejsme zcela transcendentální, snažíme se sblížit s lidmi, kteří nás mohou pozitivně motivovat. Naše schopnost absorbovat negativní energii není tak velká, stahuje nás dolů, takže ně-

kdy respektujeme lidi z odstupu, zejména pokud jsme s nimi měli neshody. Nechceme je však nechat zcela nespokojené; chceme uspokojit i ty, s nimiž jsme se nepohodli, i když jim nutně nemůžeme dát to, co by chtěli.

Kvalita nevědomosti ovlivňuje i naše chování a někdy je obtížné se s Vaišnavy správně sdružovat. Ale právě to se musíme naučit. Musíme být příznivě nakloněni všem. To je to, co vidíme u velkých osobností – taková je jejich povaha. Prabhupáda mohl oddané trestat, ale oni přesto cítili, že je velmi milostivý a laskavý, protože pod tímto zevnějškem jim byl naprosto příznivě nakloněn. To je důležitý bod v duchovním životě.

Naše vztahy by také měly být založeny na respektu. Úcta není jen otázkou pohybu rtů. Když se zabýváme tím, co je pro druhého důležité, přikládáme tomu také důležitost – to je úcta. Pak se pro nás potřeby druhých stávají důležitými a chováme se k nim ohleduplně a s péčí. Úcta znamená, že nebudeme veřejně propagovat jejich chyby; úcta znamená, že i když je dobré o takových věcech mluvit, děláme to v soukromí a nebudeme je veřejně ponižovat. Někdy musíme na nedostatky upozornit, ale činíme tak s respektem. Respekt také znamená, že oceníme všechno dobré, co dělají.

Je naším úkolem zvyšovat transcendentální vlastnosti ve společnosti Vaišnavů. Vztahy s oddanými jen vzkvétají, pokud společně vytváříme okolnosti k opakovanému opěvování Krišny. V opačném případě můžeme být spolu, pokud ale nesdílíme transcendentální činnosti, stává se naše

sdužování přízemním. Na transcendentálních činnostech se mi líbí princip inkuzivity a zapojování ostatních lidí. Ať už je služba jakákoli, měli bychom do ní zapojit i ostatní. Zaměstnejme v ní co nejvíce lidí; rozdělme služby tak, aby se nikdo necítil vyloučený.

Jednu zábavu mám velmi rád, a to když Krišna držel kopec Góvardhan. Tehdy Krišna poskytl přístřeší všem obyvatelům Vrindávanu, a těch bylo mnoho. Říká se, že Krišna měl neomezené množství přátel – pasáček krav a každý z nich měl neomezené množství telátek. Takže trochu matematiky –

– neomezený plus neomezený je neomezený. Přesto se kopec Góvardhan rozšířil, aby poskytl útočiště všem. Jednoduše proto, že Krišna touží poskytnout útočiště všem a nikdo není vyloučen.

Také při našich službách, ať už vaříme pro Krišnu, zpíváme pro Krišnu, stavíme pro Krišnu pěkné budovy, rozdáváme Krišnovy knihy nebo jakkoli šíříme Jeho slávu, přinášíme při těchto činnostech různé oběti a vytvářejme příležitosti pro ostatní, aby se zapojili do Jeho služby. Zapojme všechny a dejme jim co nejvíce příležitostí spojit se s Jeho milostí.

Kultura oceňování

Bhakti Tírthy Mahárádže se jednou zeptali, jak udržet rovnováhu ve stavu odříkání, *sannyās*. Mahárádža odpověděl: „No, ptáš se toho nejméně vyrovnaného člověka.“ A dodal: „Můj přístup je velmi jednoduchý, snažím se jen dotknout se co nejvíce srdcí a Krišna se postará o zbytek.“

Pro mě to není jen příběh, čerpám z něj velkou inspiraci. Je zřejmé, že se nám všem daří lépe, když jsme milováni. Když jsme v prostředí lásky, když jsme skutečně oceňováni, pak máme křídla. Pak můžeme létat! Můžeme toho dokázat tolik. To je něco, co Bhakti Tírtha Mahárádž plně pochopil. Něco, co vyzářoval.

Před časem jsem byl ve Washingtonu, v domě IFAST, kde pobýval Bhakti Tírtha Mahárádž. Strávil jsem nějaký čas v Mahárádžově pokoji a bylo tam mnoho dopisů, obrázků a dárků, které dostával od lidí z Afriky i odjinud. Všechny tyto předměty prozrazovaly, že měl s lidmi opravdové, srdečné vztahy.

Nazývejme ho velvyslancem lásky, což je titul, který si plně zaslouží, protože toto ocenění druhých je zcela zásadní. Den, kdy se hnutí Hare Krišna začalo vznášet, byl dnem, který byl poháněn láskou, a je to právě Bhakti Tírtha Mahárádž, který nám toto přinesl. Pokud si osvojíme tohoto ducha vytváření nádherné atmosféry, pak bude naše hnutí povýšeno na jinou úroveň. Pro podmíněné duše může být

obtížné přijmout, že Krišna je Nejvyšší Osobnost Božství, ale pokud jsou v hnutí úžasní lidé, je to pro ně snazší.

Podle mě je tento princip, který Mahárádž přinesl, mnohem důležitější než o lásce jen mluvit. Je to mnohem víc než jen snaha říct všem, aby k sobě byli laskaví. Ne, láska znamená hluboce si vážit jeden druhého. To je ten největší rozdíl. Beru si z Mahárádže velkou inspiraci a byl bych rád, kdybychom převzali jeho odkaz a udělali z tohoto hnutí místo, kde se přirozeně cítíme jako doma, protože tu existuje tolik péče a hlubokého uznání.

Šríla Prabhupáda netrávil svůj čas pouze dokazováním různých bodů filozofie, argumentováním a debatováním. Svou osobní citlivostí, laskavostí, milostí, zájmem, láskyplnou pozorností, nesobeckým úsilím i tím, že pracoval tvrději než kdokoli jiný a přinášel větší oběti než kdokoli jiný, si podmanil srdce mnoha lidí.

V této oblasti potřebujeme být velice ze srdce inspirováni. Jak dlouho bychom to jinak mohli vydržet? Proto je princip dobývání lidských srdcí tak důležitý. Pokud by se toto stalo naším trvalým přáním, naše hnutí bude přeplněno těmito skutečnými pocity inspirace, požehnání a dobrými přáními Vaišnavů vůči sobě navzájem. Pak budeme vyneseni do nových výšin.

Na svých přednáškách o ČAITANJA-ČARITÁMRITĚ, jedno téma, o kterém jsem mluvil, bylo „Komunita lásky“, protože to je to, čím by toto hnutí mělo být. To je podstatou tohoto hnutí – nejen sentiment, ale lidé naplnění láskou, protože to je duchovní svět. Každý šíří láskou ke Krišnovi a každý, kdo vidí, že jeho blízký šíří láskou ke Krišnovi, je z toho

nadšený. Takže každý miluje každého. Krišna, který vidí všechny tyto lidi plné lásky, se také naplňuje láskou. Tímto způsobem láska všech jen roste, a to je můj sen pro toto hnutí.

Spolupráce

Na vědomí Krišny je krásné, že všichni mají stejný cíl. Šríla Prabhupáda mluví o kamenech vhozených do vody, které vytvářejí kruhy. Říká, že když kameny hodíte na různá místa, budou se jejich vlny mezi sebou křížit. Pokud však kameny házíte vždy na stejné místo, bude to dokonale harmonické. Soustředné kruhy se budou vzájemně doplňovat. Druhý kámen se přidá k vlně prvního kamene a třetí se přidá k druhému atd. Když takto sloužíme Krišnovi a předchozím *ācāryům*, navzdory našim rozdílným osobnostem a povahám, duchovní učitel a všichni pokročilí Vaišnavové jsou automaticky velmi spokojeni.

Někdy je vidět, že mezi staršími Vaišnavy jsou velké charakterové rozdíly. Zdá se, že jsou v rozporu a mohou se neshodnout kvůli rozdílným povahám. V dalším okamžiku jsou však zcela jednotní, zcela ve shodě. Jak je to možné?

Je to tak, protože bez ohledu na rozdíly jsou všichni oddáni službě Prabhupádovi, službě předchozím *ācāryům*, službě Krišnovi, službě Pánu Čaitanjovi. Když toto mají na prvním místě, okamžitě mohou spolupracovat a vzájemně se oceňovat. I my můžeme přilákat milost Vaišnavů, pokud budeme sloužit *parampaře* a Šrí Krišnovi Čaitanjovi.

Myslím na dopis Prabhupádovi, který napsal oddaný, jenž dohlížel na kázání v Mexiku. Stěžoval si na chrámového prezidenta a zdůrazňoval, že je to nesnesitelný člověk.

Také napsal: „Ale musím dát ďáblovi za pravdu, že je opravdu dobrý v distribuci knih.“ Prabhupáda mu na to odepsal: „To je Vaišnava, vidí dobré vlastnosti i v ďáblovi.“ A pak pronesl: „A já si přeji, abys ho toleroval tak, jako já toleruji tebe!“ Duch tolerance a uvědomění si našich vlastních diskvalifikací nám tedy může pomoci spolupracovat navzdory neshodám a rozdílům.

Přestupky proti oddaným

Dříve jsem si myslel, že komunitu potřebujeme hlavně pro inspiraci, ale časem jsem zjistil, že komunita je tu také pro naše očištění.

Život ve společnosti oddaných znamená, že se samozřejmě setkáme s problémy, protože všichni jsme podmíněné duše, které do společnosti vstupují se svým vlastním zavazadlem – s nedostatkem duchovní kultury a s reakcemi za své hříšné činnosti z minulosti. Všichni se připojujeme k tomuto hnutí, ale nejsme čistí oddaní; každý si přináší své falešné ego. Při jednání s oddanými bychom však měli být opatrní a pamatovat na to, že každý oddaný je Krišnovi drahý.

Přestupek proti oddanému je popsán jako přestupek šíleného

slona. Je to přestupek, který může vytrhnout i s kořeny celou rostlinku oddanosti. Často mluvíme o *bhakti-latā-bīja* a zasazení semínka čisté *bhakti*. Když je toto semínko čisté *bhakti* zaléváno nasloucháním a zpíváním, může vyklíčit. Říká se však, že kritizování Vaišnavů je jako šílený slon, který

může vykořenit a zničit celou zahradu. Jeden přestupek vede k dalšímu přestupku. Jakmile se člověk jednou pustí do kritizování Vaišnavů, stane se to součástí jeho povahy a má tendenci to dělat znovu a znovu, až nakonec urazí Krišnu.

Na pomlouvání Vaišnavů se v ČAITANJA-ČARITÁMRITĚ zvláště upozorňuje jako na velmi vážný přestupek, který může

oddálit výsledky zpívání a vzdálit nás od vytouženého cíle Krišna *premy*. Musíme být tedy opatrní. Žádný Vaišnava není obyčejný člověk. Každý je ve skutečnosti výjimečnou osobou. Někdy dělám takové cvičení, kdy přemyslím o tom, kým byl oddaný ve svém předchozím životě. Šríla Rúpa Gósvámí říká, že většinou pokračujeme v duchovním životě z předchozího života. Někdy mi pomáhá myslet na to, že ten, na koho se teď dívám, je velký Vaišnava už z minulého života.

Šríla Prabhupáda jednou prohlásil, že všichni jeho žáci jsou jako jeho duchovní mistři. Přemýšlel jsem o tom. Jak můžeme považovat každého oddaného za duchovního mistra? Můžeme, pokud oceníme, že každý je jedinečný. Každý má nějaké jedinečné odevzdání v oddané službě a do jisté míry si koupil Krišnu. Každý má svou vlastní osobnost, a proto má každý svůj jedinečný způsob služby Krišnovi. Tímto způsobem se můžeme od každého učit. U každého můžeme vidět dobré vlastnosti a můžeme se naučit něco z toho, jak vykonává svou konkrétní službu, a z jeho nálady při této službě. Tímto způsobem můžeme každého Vaišnavu považovat za duchovního mistra.

Na začátku máme tendenci rozlišovat mezi Vaišnavy, kdy si říkáme: „Tento Vaišnava je začátečník“ nebo „tento není bona fide“ a „tento Vaišnava je slabý a ten je příliš tvrdohlavý“. Žádný Vaišnava pro nás není dost dobrý. V určitém okamžiku se pro nás však všichni Vaišnavové stanou dostatečně dobrými, kromě jednoho – nás samotných. A všichni ostatní jsou hodni uctívání. K tomuto stavu je třeba dospět. Je to obtížné, protože pouze na čistě transcendentální úrovni můžeme skutečně uctívat všechny Vaišnavy. Musíme se však snažit pochopit, že chyby

Vaišnavů jsou ve srovnání s jejich duchovním kreditem bezvýznamné. Tímto způsobem lze všechny Vaišnavy skutečně ocenit a uctívat. Tato nálada, kdy druhým vzdáváme veškerou úctu, vidíme jejich dobré vlastnosti a učíme se od nich, nás uchrání před mentalitou hledání chyb.

Naší hlavní meditací by mělo být, že se Krišnovi znelíbíme, když budeme pomlouvat oddané. Proto bychom měli při konfliktech hledat řešení s cílem potěšit Krišnu a pamatovat na to, že Krišna je *Acyuta*, tedy ten, který si všímá a oceňuje každou, třeba jen malou službu vykonanou Jeho oddanými.

Povznést se nad tělesná označení

Další výzvou, které čelíme, je tendence posuzovat druhé na základě vnějších znaků, jako je rasa, pohlaví, společenské postavení, tělesná krása atd. Máme tendenci všechny klasifikovat a zařazovat do škatulek. To může vést k překážkám, když se snažíme v komunitě harmonicky sloužit Krišnovi.

Snažíme se povznést nad tělesné pojetí života, protože to nás poutá k hmotné existenci. Mohu se podívat na někoho odjinud a říct si: „Ten mluví s vtipným přízvukem! Je trochu divný!“ Stereotypy a zobecňování jsou velmi hluboké! Jak tomu všemu uniknout? Jak můžeme skutečně přistupovat ke každému a ke všem s otevřenou myslí?

Klíčové je opět ocenit službu, kterou pro Krišnu dělají. „Jsou to tak milí oddaní, slouží Krišnovi s takovou oddaností!“ To nás pozdvihne nad tělesnou úroveň a pomůže nám to k *paṇḍitāḥ sama-darśinaḥ*, k této transcendentální vizi, kdy vidíme všechny jako věčné duchovní duše (Bg 5.18). Jinak se určitě vrátíme k posuzování vnějších označení!

Opěvovat někoho znamená, že na člověku shledáváme něco cenného. Najít dobrou vlastnost, která v něm skutečně je, a tu pak vyzdvihnout. Můžeme říct: „Vždycky s velkým nadšením dělá spoustu služby“ nebo „Pokaždé vstává velmi brzy“. Musí to být skutečné. Pokud budu chodit kolem a vychvalovat každého oddaného „On je jako

paprsek samotného Višnu“, tak to by bylo trochu přehnané opěvování! Možná je paprskem Višnu, ale ještě toto světlo plně neprojevil, takže v této fázi ho nemůžeme takto vidět! Proto možná není vhodné používat takový výraz, protože Višnuův paprsek je *śaktyāveśa-avatāra* – specificky zmocněná *jīva*, která plní Pánovo poslání.

To je něco, co praktikujeme navenek. Není to tak snadné, protože musíme být také upřímní. Ale čím upřímněji takové vlastnosti najdeme, tím více dospějeme k transcendenci. Tím, že oceníme službu, kterou druzí pro Krišnu vykonávají, se můžeme povznést nad tělesnou úroveň. Můžeme se povznést nad úroveň *upādhi*, kdy každého vidíme podle jeho hmotné identity.

Jednou jsem byl pozván na program do Jihoafrické republiky, což je země, kde jsou lidé hodně externě rozlišováni podle rasy. Bylo to v obrovské sportovní hale na univerzitě a bylo tam přítomno asi 5 000 studentů. Záměrem bylo za myslet se nad „duhovým národem“ a nad chybami apartheidu v minulosti. Tématem dne bylo „bratrství“. Když jsem mluvil, vzpomněl jsem si na Šrílu Prabhupádu, který řekl, že skutečné bratrství na duchovní úrovni existuje pouze tehdy, když přijmeme společného Otce a když se obětujeme službě našemu Nejvyššímu Otci, Nejvyššímu Pánu. Čím více budeme někoho vnímat jako služebníka Krišny, což je věčné postavení, tím méně budeme hledět na to vnější. Kde je oddaná služba, tam je to pravé. Vše ostatní je nepodstatné, nedůležité.

Toto je jediný způsob, jak může být vaišnavská komunita

skutečně pozdvižena na vaišnavskou úroveň. Jedna věc je spojit se jako komunita, ale úplně jiná věc je povznést se nad tělesnou úroveň a dosáhnout úrovně transcendentálního vědomí. A když se tam setkáme, dostaneme se na duchovní úroveň, nad tělesná pojetí. Jinak jsme ve společnosti oddaných, které chybí duchovní hloubka a kde nikdo není spokojený. Opravdová duchovní kultura je kultura, která je velmi ohleduplná a přiznává zásluhy všem ostatním; to je skutečný základ.

Přátelství

Když jsem se poprvé připojil k hnutí, připadalo mi, že je institucionalizované a neosobní, bez velkého ohledu na osobní situaci. Ale byl tam jeden afroamerický oddaný, který se ptal: „Jak se máš?“

Páni! Někdo se o mě skutečně osobně zajímal! Tato lidská interakce mi umožnila se připojit. Na konci svého pobytu v Indii jsem totiž dostal žloutenku a byl jsem dlouhou dobu nemocný. Když jsem poté přišel do chrámu v Amsterdamu, měl jsem kvůli tomu velmi přísnou dietu. A tento přítel oddaný mi laskavě upekl banánový chléb, kterého byly dokonce plné tácy.

Tehdy jsem poznal, že přátelství je nezbytné, a toto poznání mi zůstalo. V duchovním životě vstupujeme do určitého procesu a bez přátelství tento proces nelze dokončit. Potřebujeme ho a nejde jen o to, abychom si našli přátele, ale také o to, abychom byli přáteli.

ČAITANJA-ČARITÁMRITA popisuje náladu Vaišnavů. Sanátana Gósvámí se setkal se Šrí Čaitanjou Maháprabhuem ve Váránasí, ale později odešel do Džagannátha Purí a tam se poprvé setkal se všemi oddanými.

„Pán Sanátana Gósvámího požádal, aby se každému z oddaných náležitým způsobem poklonil. Tak jim všem Sanátanu Gósvámího představil jen proto, aby ho učinil příjemcem jejich milosti.

Sanátana Gósvámí byl všem drahý díky svým vznešeným vlastnostem a učenosti. Podle svého postavení jej tedy ob-

da-

řili svou milostí, přátelstvím a úctou.“

(ŠRÍ ČAITANJA-ČARITÁMRITA, ANTYA-LÍLÁ 4.111-112)

Je moc pěkné, že ho přijali s přátelstvím, milosrdenstvím a úctou. Všichni společníci Šrí Čaitanji Maháprabhua obdrželi milost osobního spojení s Nejvyšším Pánem a toto požehnání je obdařilo transcendentální mocí, kterou mohli obdarovat ostatní.

Sanátana Gósvámí byl přiveden do společnosti oddaných v Džagannátha Purí, kde ho velmi rádi přijali, a on byl velmi šťastný, že se s nimi může stýkat. Je to šástrický příkaz, že člověk musí být vždy potěšen, když vidí Vaišnavu.

Francouzský filozof Pascal píše: „Kdyby všichni lidé věděli, co o nich říkají ostatní, nebyli by na světě ani čtyři přátelé.“ Naše hnutí má však dokázat, že se mýlí, protože *sādhusaṅga* je určena pro opravdové přátelství.

Přátelství v konečném důsledku znamená závazek: zavázat se druhé osobě, nikoliv pouze darovat dar.

V přátelství říká-

me: „Ano, přijímám tě. Ano, mám zájem o tvůj prospěch.“ Toto naladění musí být přítomno: „Jsem otevřený, abych tě vyslechl. Respektuji tě. Beru tě vážně.“ *Maitrī*, přátelství s oddanými, je věčné. Není to obyčejné přátelství.

Duchovní přátelství znamená, že společně děláme *kīrtan*, společně děláme oddanou službu. Děláme něco duchovního společně, a když vidíme nadšení a oddanost druhého v oddané službě, pak se přirozeně vyvine i pocit přátelství. Jsme dobývaní jejich oddanou službou – taková je povaha duchovního přátelství. Každé přátelství je založeno na sdílení něčeho, a když sdílíme oddanou

službu, je vše transcendentální. Přátelství musí být založeno na dávání, protože jeho základem je láskyplná výměna. Láska je založena na dávání a v našem případě jde o dávání Krišny. Pokud dáváme Krišnu nebo se o Krišnu dělíme, pak jsme skutečnými přáteli.

Od *maitrī* se odvíjí hlubší úroveň přátelství, kdy máme něco společného. Tomu se říká *suhṛt* – hluboké srdečné přátelství, které převládá, když máme dlouhodobé vztahy a skutečně otevíráme srdce druhému člověku. Získat *suhṛt*, přátelství, skutečně hluboké přátelství, vyžaduje závazek. To znamená, že jste připraveni investovat čas.

Celý svět čelí tolika utrpením. Přátelé jsou tu od toho, aby nás táhli a podporovali v těžkých situacích. Jak se sami postavíme svým osobním slabostem? Jak můžeme žít podle tak vysokých zásad?

Naším prvním a nejdůležitějším přítelem je Krišna. Prabhupáda prohlásil „Krišna je váš nejlepší přítel“, na což oddaní odpověděli: „Ne, vy jste náš nejlepší přítel.“ Prabhupáda však trval na svém: „Nejsem váš nejlepší přítel. Krišna je váš nejlepší přítel, protože Krišna je vševědoucí. Ví všechno a může splnit všechna vaše přání. Já nejsem vševědoucí. Já vás mohu zklamat, ale Krišna vás nikdy nezklame.“

Prabhupáda je pro nás velkou inspirací, ale i tak Prabhupáda ukazuje na Krišnu. Krišna je náš nejlepší přítel, takže začínáme přátelstvím s Krišnou a pak pokračujeme všemi ostatními přátelstvími.

Tím pravým jsou hluboké, duchovní vztahy. Vždy po nich

toužíme a vždy cítíme odloučení od Vaišnavů, s nimiž
takové
vztahy máme.

Pokora

Ačkoli nejsme tak pokorní, můžeme si pokoru vypěstovat tím, že se pokloníme ostatním Vaišnavům. Když se staneme pokornými, dokážeme snést cokoli a pak můžeme zvítězit nad hněvem. Hněv souvisí s pýchou a pýcha je náš nepřítel. Takže tím, že se budeme klanět oddaným, můžeme pýchu postupně překonat.

Pokora zahrnuje i další vlastnosti, jako je štedrost a velkorysost. Člověk musí být schopen odsunout své vlastní zájmy na druhou kolej, a pak může být velkorysý. Dokud se staráme o své vlastní pohodlí, o své vlastní potřeby, je pokora velmi obtížná!

Často je kladena otázka: „Jak se stát pokorným?“ Začíná to upřímností. Jakmile jsme upřímní, přiznáváme, že nejsme dokonalí. Každý, kdo je upřímný, ví, že má chyby. Tento druh upřímnosti nám může pomoci pěstovat pokoru.

To je třeba praktikovat. Člověk si musí stále říkat: „Mám se ještě hodně co učit“, i když je mu devadesát devět let. V této náladě pokory můžeme i nadále pečlivě sloužit Vaišnavům, přijímat útočiště u ŠRÍMAD-BHÁGAVATAMU, přijímat útočiště u svatého jména a zůstat vděční za oddanou službu, protože jakmile se člověk stane pyšným, dříve nebo později pocítí službu jako zátěž.

„Proč musím vždycky dělat tuhle službu já? Nevím, proč se k tomu nikdy nikdo nemá a vždycky to musím udělat já!“

Zde se objevuje pýcha a ztrácí se pokora. Zde se ztrácí vděčnost. Když jsme pokorní, jsme vděční.

„Mám velké štěstí, že mohu tuto službu vykonávat. Dostávám veškerou milost. Nezasloužím si ji. Proč ji dostávám? Nevím.“

Klíčem k duchovnímu životu je postoj vděčnosti a pokory, kdy si vždy uvědomujeme, že jsme pozehnání.

Pokora znamená, že jsme ochotní odložit své vlastní představy; to je základní prvek pokory. Nejde o to, že člověk chodí stále s hlavou trochu skloněnou, dívá se do země se sepjatýma rukama nebo se drží v pozadí – to nutně neznamená, že jsme pokorní. Skutečná pokora znamená, že jsme připravení přijmout druhé jako své nadřízené a jsme otevření přijímat vedení od druhých. Znamená to podřídit se před osobami ve vyšším postavení a ptát se: „Co bych měl udělat?“ Přijmout vedení Vaišnavů, mít písma ve velké úctě a říct: „Ano, tato písma se stanou vodítkem v mém životě.“ To je pokora.

Krišna nám stále připomíná, že jsme od přírody služebníci. Když jako služebníci přestaneme myslet na své vlastní štěstí

a začneme pracovat pro štěstí Krišny a Jeho oddaných, začneme vzkvétat. O tom je pokora. Není to nějaký umělý stav typu: „Jsem pokleslý, jsem tak pokleslý. Mé srdce je černé.“ To není naše *sādhana*. Naše *sādhana* je: „Jsem služebník. Ve skutečnosti jsem služebník a sloužím nejvznešenějším osobnostem.“

Od přírody jsme v pokorném postavení. Je to naše přirozené

postavení. Víte, jsme maličké, křehké lidské bytosti; síly kolem nás jsou mnohem větší. Proto jakmile si uvědomíme chyby, které jsme udělali, jakmile si uvědomíme svá omezení, je snazší být pokorný. Díky inteligenci si můžeme tato omezení připomínat. Prabhupáda někdy dával oddaným taková cvičení: „Co jste dělali včera ve stejnou dobu?

Co jste dělali předevcírem ve stejnou dobu? A před předevcírem? A před před předevcírem?“

Když to uděláte několikrát, ztratí se každý, i ten, kdo má super paměť. Jsme opravdu velmi omezení. S inteligencí si tedy člověk má připomínat svá omezení a pak je snazší být pokorný. Přesto i se všemi svými omezeními můžeme sloužit Nejvyššímu Pánu a Jeho oddaným. Za to můžeme být nesmírně vděční.

Téma pokory je důležitým tématem duchovního života, a proto se jím zabýváme – protože si díky němu můžeme získat Pána.

Vděčnost

Vděčnost je výsledkem pochopení toho, že nejsme nezávislí, a že jsme závislí na mnoha opatřeních, na mnoha dalších lidech nebo bytostech. Vděční jsme především svým rodičům za vše, co pro nás udělali. Vděčnost rozvíjíme i vůči přátelům, kteří se skutečně snaží nám nějakým způsobem pomoci. Nakonec si musíme vypěstovat vděčnost vůči všem živým bytostem, které nám něco poskytují.

Říká se, že člověk by měl být vděčný krávě za mléko a zemi za potravu. Vděčnost je velmi hluboký pocit a nakonec vyústí ve vděčnost vůči Bohu a všem Jeho zástupcům, všem Jeho představitelům. Ve védské kultuře existuje celá řada různých osobností, jako jsou polobozi, kteří ovládají přírodní síly a energie. Jsme vděční za sluneční světlo, za pitnou vodu, za veškerou potravu, kterou dostáváme prostřednictvím přírody.

Vděčnost není něco, co se objevuje jen příležitostně, ale něco, co by mělo být zakotveno v naší povaze. Měla by být hluboká; jde nám o hlubokou vděčnost, o vděčnost, která je součástí všech našich jednání.

Jak rozvíjet postoj vděčnosti?

Na začátku se musíme vědomě snažit. Vidíme, že mysl je jako dítě; žijeme s ním a neustále mu musíme připomínat: „Řekni děkuji!“ Trénujeme svou mysl pomocí inteligence a takto jsme rodičem tohoto dítěte. Abychom mohli rozvíjet vlastnosti popsané v písmech, potřebujeme vést vnitřní

dialog, v němž budeme kázat sami sobě. Jedna věc je vědět, co je třeba dělat, ale osvojit si tyto vlastnosti je výzva, takže je potřeba to neustále cvičit.

Odpuštění

První, a proto nejdůležitější vlastností *brāhmany*, je *kṣamā* neboli odpuštění. To je počátek tolerance. Člověk se může chovat velmi tolerantně, ale pokud nedokáže odpustit, je vnitřně spalován ohněm a zlobou. Odpuštění je základem tolerance.

Když se snažíme odpustit, první zásadou je, abychom druhé nehodnotili podle měřítek, podle kterých bychom nesoudili sami sebe. Při hodnocení vlastních činů máme tendenci nacházet pro své chování mnoho výmluv. „Vím, že jsem byl nepříjemný, ale měl jsem opravdu špatný den. Popravdě jsem měl velké bolesti, a protože jsem tolik trpěl, vy byste toto mé chování neměli brát příliš vážně!“

Když se k nám ale někdo chová hrubě, máme tendenci reagovat velmi emotivně: „Jak se mohou takhle chovat? To je nehorázné. Jsou tak agresivní a negativní a myslí si, že jim to jen tak projde!“

U sebe tedy bereme v úvahu polehčující okolnosti, ale u druhých už tak milosrdní nebýváme. Důležité je tedy posuzovat druhé se stejnými ohledy, s jakými posuzujeme sami sebe, protože všichni v tomto světě bojujeme.

Odpuštění začíná pochopením, že všechny lidské bytosti jsou v tomto světě zapleteny v síti složitostí a že jsme se tak nějak narodili uprostřed tohoto proudu. Vždycky jsem měl pocit, že jsem se narodil ve světě, o který jsem nikdy nestál. Viděl jsem ve světě zkaženost, ale uvědomil jsem si, že zkaženost je i ve mně. Nebyl jsem nevinný. I já jsem tím byl zasažen v mnoha ohledech, stejně jako všichni

ostatní.

Díky této vizi může růst naše odpuštění. Při pohledu z filozofické perspektivy, jako je BHAGAVAD-GÍTÁ, si uvědomíme, že jsme věčné duchovní duše a že veškerá zkaženost, kterou jsme si nabrali z tohoto světa, jen dočasně zakrývá naše původní dobré vlastnosti. Místo abychom si brali k srdci tento vnější obal, měli bychom se snažit v každém člověku probudit jeho původní čistou identitu. Hluboko uvnitř každého člověka se skrývá čistá osobnost, ale možná bude zapotřebí určitý proces, aby se odhalila.

Samozřejmě je třeba být opatrný. Nelze jen jednoduše prohlásit: „Já věřím, že ten zločinec je v srdci dobrý člověk.“ Mohl by vás zabít. To by nemuselo fungovat. Ale víme, že v každém člověku je v podstatě dobrá osobnost. Nikdo z nás není dokonalý. A pochopení, že každý s tím zápasí, u nás může vyvinout větší sklon k empatii, a tak můžeme trénovat odpouštění, i když to bude zpočátku třeba pouze povrchní. Touha odpustit může později vést k opravdovému odpuštění ze srdce.

Opravování druhých

ISKCON musí být velmi vstřícné hnutí, které je připraveno dát každému šanci. Můžeme někoho přistihnout při lži a prohlásit: „Je to lhář! Tohoto člověka je potřeba zavrhnout!“ Copak my jsme nikdy nelhali? A dokonce i když někoho přistihneme při lži, neznamená to, že můžeme říct: „Tento člověk je u mě odepsaný! S takovými lidmi nechci mít nic co do činění!“ Podle takových měřítek bychom nemohli jednat ani sami se sebou. Všichni jsme pokleslí. Všichni jsme zde prostě díky milosti velkých oddaných a Pána Krišny.

Ale jak potom někoho opravit?

Čánakja Pandit zmínil, že nemůžete nikoho opravovat, pokud nejste v pozici staršího. A i když jste v pozici staršího, nemůžete dotyčného opravovat, pokud s ním nemáte srdečné přátelství. Pokud nejste starší a nemáte k němu srdečný vztah, pak jej neopravujte. Místo toho jděte za někým, kdo s ním takový vztah má, a řekněte mu: „Dějí se takové a takové věci. Nevím, co mám dělat. Ale pokud si myslíš, že by se něco mělo dělat, chci, abys to věděl. To je vše!“

Neměli bychom chodit kolem a říkat: „Toto opravdu není správné, Prabhuji. To není náš standard. Toto je velký přestupek!“ Tím vytváříme hnutí, jehož součástí nikdo nechce být. V takovém prostředí se z nás stávají rozpolcené osobnosti a každý z něj chce utéct!

Vaišnavská etiketa

Snažím se dbát na vaišnavskou etiketu. Vždy jsem se snažil chovat se ke starším s úctou. Někdy vidím, že moji žáci si na to ne vždy dávají pozor. Přál bych si, aby dbali na vaišnavskou etiketu.

Vidíme, že Šrí Čaitanja Maháprabhu na vaišnavskou etiketu kladl důraz. V ČAITANJA-ČARITÁMRITĚ, ANTYA-LÍLE, je několik kapitol, které se etiketou zabývají. Například když velký oddaný Jagadánanda Pandit poučoval Sanátanu Gósvámího, Čaitanja Maháprabhu se vyjádřil: „Jaga! Kdo to je? Jaga je jen chlapec. Ó, Sanátano Gósvámí, kdo on je, aby tě poučoval? Dokonce i Já si od tebe nechávám radit.“ Pak Šrí Čaitanja Maháprabhu prohlásil, že nikdy nepřijme službu toho, kdo se neřídí vaišnavskou etiketou.

Vaišnavská etiketa funguje jako ochranný mechanismus, který minimalizuje přestupky mezi oddanými a zajišťuje, že se oddaní navzájem řádně respektují. Starší mají přednost. Na to je důležité myslet při rozvíjení naší přirozené lásky. Láska je založená na úctě. A dodržování etikety je základem přirozeného respektu.

Vaišnavská etiketa nás samozřejmě uzavírá do předepsaného chování a zbavuje nás jistého prvku spontánnosti. Spontánního Krišna vědomí a přirozeného respektu však časem dosáhneme. Zpočátku musíme kontrolovat svou osobnost, protože máme vyšší a nižší povahu. Vyšší povaha souvisí s Krišnou a rozvíjením duchovních vlastností. Nižší povaha je prostoupena přízemními vlastnostmi vášně a nevědomosti, které se

snažíme ovládat. Je to způsobeno podmíněností, závislostí na hmotných činnostech, nad kterou se musíme povznést. Vaišnavská etiketa udržuje tyto nižší aspekty naší přirozenosti na uzdě a pomáhá kultivovat ty vyšší.

Jak uvádí Maslow ve své pyramidě potřeb. Existují hrubé potřeby, výše jsou potřeby jemnější a na vrcholu jeho pyramidy je seberealizace. Ve fázi seberealizace začíná člověk skutečně jednat podle svého potenciálu, projevují se jeho přirozené vlastnosti a jedinečné charakteristiky. Pro oddaného Krišny to znamená, že všechny jeho vlastnosti jsou nyní spojeny s Krišnou – s rozdáváním Krišny druhým a s reprezentováním hodnot, které jsou pro Krišnu důležité.

Jděte příkladem

Hned na začátku jsem hledal oddané, kteří mě inspirovali. Mám zkušenost z Vrindávanu, kde mě oddaní požádali, abych pomohl při obsluze v restauraci. Po několika dnech jsem překvapil vedoucího kuchyně v kompromitující pozici! Takové věci se stávají, protože lidé jsou koneckonců jen lidé, a tak v každém duchovním hnutí najdete lidské aspekty. Neznamená to, že za to musíme lidi věšet na nejvyšší strom nebo hned odepsat celou instituci jen proto, že někteří jedinci mají potíže. Je přirozené, že bojujeme, není to koneckonců tak snadné.

Hluboce jsem o tom přemýšlel a došel jsem k závěru – není pochyb o tom, že Prabhupádovo učení je správné, není pochyb o tom, že jeho příklad je dokonalý, ale pokud se jím někteří jedinci doopravdy neřídí, co se dá dělat? Nemohu jednoduše hledat vzor a přizpůsobovat se podle těchto vzorů. Ne, to já bych měl jít příkladem! Měl bych si vzít za příklad sám sebe a od toho dne se začít měnit.

Samozřejmě, tehdy jsem byl na začátku, takže jsem nebyl příliš dobrým příkladem, ale od toho dne jsem se snažil jít příkladem, namísto toho, abych všude hledal inspirativní vzor k následování. Přemýšlel jsem: „Ať jsem takovým vzorem, jakým Prabhupáda chtěl, abychom byli. Pokusím se o to.“ Je zajímavé, jak si člověk na začátku svého duchovního života uvědomí, co ho formuje, a zůstane mu to po celou dobu. A samozřejmě také nabudete zkušenosti, které vás mnohému naučí v tomto procesu, kdy se snažíte jít příkladem.

V restauraci v Krišna-Balaráma chrámu byl dříve jeden starší oddaný, Róhiní Kumár, který tam připravoval čapátí, a já jsem tam byl tehdy vedoucím. Jednoho dne přišla do restaurace velká skupina 25 lidí a všichni chtěli tháli, což je kompletní menu se čtyřmi čapátí, tedy 100 čapátí dohromady.

Zavola jsem do kuchyně, že chci 100 čapátí, ale žádné čapátí nepřicházely. Hosté se dožadovali čapátí a já se rozzlobil. Když tu najednou čapátí kuchař vyskočil ze dveří, z těsta na čapátí, který měl na zdviženém prstu, udělal hlavu kašpárka, kterou pohyboval sem a tam přímo před mým nosem, a vykřikl: „Žádné čapátí nebudou, protože kuchař právě skončil!“ Vyrazilo mi to tehdy dech, ale také mě to později přimělo přemýšlet o tom, jak být ve svém jednání klidnější. Je mnoho takových zážitků, kterých si opravdu vážím, protože jsem se z nich hodně naučil.

Rád bych, aby se moji žáci snažili být ostatním příkladem v následování píssem a rozvíjení úžasných vaišnavských vlastností.

Společnost dobrodinců

Vaišnavové jsou milostiví, tak jako je Krišna milostivý, a mají charakter dobrodince. Šríla Prabhupáda podepisoval své dopisy slovy „váš věčný dobrodinec“. Duchovní mistr je naším věčným dobrodincem a stejně tak i společníci Pána Čaitanji. Ti všichni jsou oceány milosti. ČAITANJA-ČARITÁMRITA je nesmírně návyková, protože nás přivádí do této reality. V ní získávám sílu. Nejen inspiraci, ale i sílu. To je to, čím se chystám být – dobrodinec všech. Transcendujeme hmotný svět tím, že se staneme dobrodinci všech, jednoduše tím, že budeme zpívat jméno Krišny, který je dobrodincem všech živých bytostí.

kīrtan nás přivádí do světa požehnání. Pouhé zaslechnutí Krišnových jmen nás přivádí ke Krišnovi, kde vidíme transcendentální lásku vycházející z Krišny. Jeho jméno nás prostě povznáší; ČAITANJA-ČARITÁMRITA nás povznáší do světa dobrodinců, do nejúžasnější a nejžádanější komunity lásky. Velmi toužím vstoupit do této reality a nechat své vědomí, aby tam zůstalo, a prostě se vztahovat ke všemu z této reality. Je to právě ta realita – realita duchovního světa, která zůstane, když iluzorní energie vyprchá.

Dovolte mi, abych zatím, co jsem v tomto světě, byl obyvatelem tamtoho světa. Přeji si to nejen pro sebe, ale i pro vás všechny. Přál bych si, abyste si udělali představu o tom, čeho máme být součástí. Nestali jsme se Krišna vědomými proto, že život je boj, ve kterém nám pomáhá

zpívat 16 kol a číst BHAGAVAD-GÍTU. Ne, to je nízká úroveň vědomí Krišny. Vyšší úroveň je být neustále pohroužen do duchovní reality a v hmotném světě konat pouze ty nejnütnější potřeby.

Naším posláním je sdílet milost. Jsme nositeli Pánovy milosti. Dal nám ji prostřednictvím Svých oddaných a nyní ji máme my – milost Pána. Měli bychom tento nektar do sytosti poslouchat, pít, zpívat, naslouchat a být v duchovní realitě, v té společnosti lásky, abychom ho pak mohli přinášet všem, které potkáme.

Krišna je dobrodinec všech živých bytostí, takže pokud Ho chceme zaujmout, musíme se stát dobrodincem ostatních.

*aham sarvasya prabhavo
mattaḥ sarvaṁ pravartate
iti matvā bhajante mām
budhā bhāva-samanvitāḥ*

„Jsem původem všech světů — jak hmoty, tak duchovní existence. Vše pochází ze Mě. Moudří, kteří to dobře vědí, Mi prokazují oddanou službu a uctívají Mě celým svým srdcem.

(BHAGAVAD-GÍTÁ TAKOVÁ, JAKÁ JE 10.8)

Krišna je původem všeho duchovního i hmotného. Šríla Prabhupáda říká, že pokud milujete tělo, budete automaticky milovat i prst. Stejně tak, pokud milujete Krišnu, budete také milovat Krišново stvoření, *budhā bhāva-samanvitāḥ*, uctívat ho s láskou. Nejde jen o to, že Krišnu uctíváme s láskou, ale také se o tuto lásku dělíme se všemi živými bytostmi. Příkladem takového chápání lásky k Bohu, kdy se povznášíme až ke Krišnovi a pak se

stejnou láskou sestupujeme dolů ke všem živým bytostem, je Šrí Čaitanja Maháprabhu. Celý život Šrí Čaitanji Maháprabhua je o lásce k Bohu a tato láska k Bohu zahrnuje lásku k Božímu stvoření, což znamená ke všemu a ke všem.

Šríla Prabhupáda je nesmírně podmanivý a vznešený tím, že má hluboký vztah ke Krišnovi, ale poté sestoupí dolů a s každým jedná velmi lidsky. V tom se láska k Bohu skutečně projevuje, protože láska není jen někde tam nahoře! Ne, projevuje se také láskou k Pánovu stvoření. Prabhupáda

to zdůraznil a Prabhupáda to také praktikoval ve svém osobním jednání. Prabhupáda nikdy nehleděl jen na vnější věci. Nestaral se o to, jak se lidé představují nebo jakým postavením se prezentují. Prabhupáda se díval na to, kde se nachází ve vztahu ke Krišnovi: *ṛte 'rtham yat pratīyeta na pratīyeta cātmani* (ŠB 2.9.34), kde se hodnota čehokoli měří vztahem ke Krišnovi. Prabhupáda přesně věděl, jak s každým jednat, protože v konečném důsledku toužil po jeho nejvyšším dobru. Je naším věčným dobrodincem.

V JADŽUR VÉDĚ (36.18) je zajímavý verš: „Kéž na Mě všechny bytosti pohlížejí pohledem přítele! Kéž se na všechny bytosti dívám pohledem přítele! Kéž bychom se na sebe navzájem dívali pohledem přítele!“

K tomu, abychom se stali dobrodinci všech, samozřejmě patří i to, abychom byli dobrodinci i sami sobě. Musíme najít rovnováhu mezi péčí o vlastní potřeby a péčí o potřeby druhých. Rovnováha je klíčem k úspěchu. Vždy jsem byl aktivní ve třech oblastech: kázání a cestování, pak péče o tělo – odpočinek, strava, cvičení atd. a můj osobní *bhajan* –

zpívat s hlubokým pohroužením, doopravdy číst knihy, vzpomínat na Krišnu, nebo pro Něj zpívat a hrát na harmonium. Pro mě je nejdůležitější *bhajan* a kázání, a pak se také starám o tělo. Všichni musíme najít rovnováhu mezi starostí o sebe a zároveň starostí o druhé.

Vyšší vize

Ke Krišnovi se můžeme vztahovat ze dvou úhlů pohledu. Můžeme se k Němu vztahovat z perspektivy hmotného světa, kde se nacházíme s jeho vzestupy a pády, kde zpíváme Hare

Krišna a věnujeme se oddané službě. Nebo můžeme k duchovnímu životu přistupovat z pohledu duchovního světa a vnímat

sami sebe jako jeho obyvatele. Alespoň vnitřně můžeme mít vizi, že můj skutečný domov je vlastně tam a že pobývám v duchovním světě. Duchovní svět je skutečnost a hmotný svět je svět iluzí. Hmotný svět není falešný, ale stále je to iluzorní energie, protože je dočasná. Jakékoli vztahy, které si k hmotné energii vytvoříme, nejsou ve skutečnosti pravé. Nemají vztah k duši a všechny tyto vztahy zaniknou.

Ale vaišnavské vztahy jsou vzácné a mělo by se s nimi zacházet opatrně. Kdykoli se do těchto vztahů vloudí hmotné prvky, připomeňme si, že vzhledem k tomu, že nejsme ve svém skutečném domově v duchovním světě, nutně zde dojde ke konfliktům, citovým rozrušením atd. To nám pomůže překonávat výzvy s větším nadhledem. Oddaný může vidět dál než jen očima. Díky očištěné mysli se může dívat z duchovní perspektivy a ocenit, že duchovní svět je přítomen všude tam, kde je Krišna, Jeho oddaní a uctívání všeho, co s Ním souvisí.

*skupinový videohovor (pozn. překladatele)

Nářek je způsoben ztotožněním se s hmotou. Je přirozené, že toužíme a naříkáme, když máme předem danou představu

o tom, co od světa chceme. „Mám svůj sen. To je to, co chci. Ale ono se to prostě neplní!“ Tehdy máme hmotný sen. Měli bychom se vzdát hmotných snů a říci si:

„Hmotný svět

je jako staré rozbité auto. Nikdy nepůjde opravit. Mnoho šroubů z něho neustále vypadává.“ Jako automechanik se mohu pokusit našroubovat několik nových šroubů, ale zároveň jiné šrouby vypadávají. Auto zůstane rozbité, i když se ho pokusíme opravit. Ale i přesto udržíme to auto na cestě a dojedeme do cíle – to je ta dobrá část.

Neměli bychom propadat depresi z toho, že nastal věk *Kali*, ale namísto toho meditovat o té nejúžasnější milosti Čaitanji

Maháprabhua. A tak se s výzvami vypořádávat. Neplačte nad tím, co se stalo – prostě to napravte. Když se všechno pokazí, vzchopte se a postavte se tomu čelem. Když se vše pokazí, začněte znovu a tentokrát to udělejte lépe.

Pochopte,

že Krišna je tu s vámi, pořád. Věřte, že s vámi bude ve všech těchto bojích a výzvách a že se s Ním na konci setkáte. Nevidíme Ho, ale když pro Něj procházíme všemi těmi bitvami a děláme to správně, na konci se s Ním určitě setkáme. Vzpo-

mínáme si, co Pán řekl Náradovi Munimu, když byl ještě mladý. Zjevil se mu pouze na krátký *daršan*, aby pak zmizel se slovy: „V tomto životě Mě už neuvidíš. Teď však pokračuj dál, projdi všemi zkouškami a testy s vědomím, že jsem tam, a na konci se setkáme!“

Šríla Prabhupáda řekl: „Život je jako tvrdé dřevo a ty z něho musíš vyřezat Krišnu.“ Nebude snadné být svatým člověkem, protože hmotný svět není stvořený pro pohodlí. Je určen pro odříkání, a to je základní princip hmotného života. Ale ten, kdo za tím vším vidí Krišnu, vidí, že nakonec musí být všechno dobré, protože Krišna je laskavý. Krišna je *suhṛdam*

sarva-bhūtānāṃ, je dobrodinec všech živých bytostí (Bg 5.29). Když jsme pevně přesvědčeni, že Krišna je naším dobrodincem, začneme vnímat, že cokoli se nám přihodí, je vždy dobré, i když to tak nemusíme pokaždé vidět okamžitě. Když procházíme bojem, bolestí a těžkostmi v hmotném světě, nutí nás to stát se závislejšími na Krišnovi, odevzdat se Mu a hluboce hledat smysl života. Okamžiky velkých životních těžkostí se později ukážou jako zdroj naší síly a my si uvědomíme, že to byla po celou dobu Krišnova laskavost.

V mnoha případech je tato proměna našeho úhlu pohledu bojem, ale v rámci tohoto boje musíme dospět. V rámci tohoto boje se obracíme ke Krišnovi. Zajímavý je výrok papeže Františka, který se setkal s jedním narkomanem a řekl mu: „Boha nenajdeš v církvi, najdeš Ho ve své závislosti.“ To byl hluboký výrok, který se mi velmi líbil. Takže ano, najdeme Ho ve svém selhání. Během svého neúspěchu se modlíme ke Krišnovi: „Krišno, prosím, zachraň mě! Nejsem schopen dosáhnout úrovně chování oddaného. Ó Krišno, zachraň mě hned!“

Tato modlitba, která vychází z našeho nezdaru, je důležitou modlitbou. V ní nám Krišna opětuje tím, že nám dává hlubší touhu. V této modlitbě nacházíme odhodlání říct: „Ne!

Opravdu chci odsud pryč, pryč z této slabosti, pryč z tohoto zapletení, které za to absolutně nestojí. Ó Krišno, prosím, zachraň mě!“

Na hlubší úrovni, díky naší víře v Krišnu, který je všudypřítomný a všedobry, pochopíme, že ve všem, čím procházíme, je poučení. Získáváme toleranci, sílu a překonáváme utrpení, když vidíme, že je součástí tohoto těla, ale my nejsme toto tělo, jsme věčné duchovní duše. Takže díky vyšší vizi můžeme z negativní zkušenosti udělat pozitivní.

Pochopení, čeho jsme součástí

Šrí Čaitanja Maháprabhu toužil zaplavit celý svět oceánem transcendentální Krišna *premy*. V duchovním světě si oddaní

získávají Krišnu svou službou. Rúpa Gósvámí v NEKTARU ODDANOSTI vysvětluje, že čistá oddaná služba je *śrī-kṛṣṇā-karṣiṇī* – že dokáže zaujmout Krišnu. To je tedy to nejlepší, co můžeme udělat – zaplavit celý svět! Snažíme se získat tolik věcí, ale ten, kdo zaujme Krišnu, získá dokonalost života. Potom už nemáme po čem jiném toužit – jen po ještě více společnosti Krišny.

Oddaní Pána dobře znají poslání Pána Čaitanji – volně rozdávát nejvyšší lásku k Bohu těm nejpokleslejším. Obyvatelé Vrindávanu jsou zcela pohlčeni nezištnou láskou k Bohu, bez špetky sobectví či sebestřednosti. Jejich jediným zájmem je sloužit Pánu a zvyšovat Jeho potěšení. A zvyšovat Pánovo potěšení samozřejmě znamená přivádět stále více lidí, aby se ponořili do tohoto oceánu transcendentální lásky.

Oceán si představujeme jako něco, co se rozprostírá do všech stran; jeho hranice nelze dohlédnout. Když jste v oceánu, do všech směrů se rozprostírá jen voda, a stejně tak v srdcích nekonečného množství oddaných se do všech směrů rozprostírá oceán Krišnovy *premy*.

Pán Čaitanja a Jeho společníci, zejména Pán Nitjánanda, rozdávají bezpříčinnou milost i těm, kteří si ji nezasluhují. A i když na ni neodpovídají, stále je miluje. Když však začnou reagovat, Jeho srdce vzplane! Není to jen nějaký proud, jako když se otevře kohoutek – kohoutek soucitu v srdci Pána

Nitjánandy! Je to mnohem víc! Pán Nitjánanda má srdce a láska v Jeho srdci je velmi hluboká a plně ji opětuje Svým

oddaným. Je pravda, že Jeho milost je bez příčiny a dostane

se ke každému, kdo je v Jeho dosahu. Ale ti, kdo odpovídají, jsou zasypávaní větší, neomezenou milostí a Pán Nitjánanda k těmto oddaným rozvíjí připoutanost. Když jste připoutaní, pak je váš zrak zakryt emocemi. Začnete se na věci dívat skrze tyto pocity a už nedokážete vidět věci nezaujatě. Pán Nitjánanda není nezaujatý. Je přemožen připoutaností ke svým oddaným.

Hnutí *harinám sankírtan*, které zahájil Pán Čaitanja a Jeho společníci, tedy přináší tento oceán transcendentální lásky do hmotného světa. Přitahuje lidi, kteří jsou na různých stupních vývoje, a proto jsou schopni vnímat toto *sankírtanové* hnutí různými způsoby podle svého vědomí.

Víme, že svět, ve kterém dnes žijeme, neustále vytváří umělé tlaky a stres, je plný vykořisťování a nejrůznějšího utrpení. Mnoho lidí se utápí v bažině nevědomosti a je zapleteno do mnoha pošetilých činností. Tyto činnosti známe. Sami jsme je okusili. V tomto světě existuje osamělost. Každý má i uprostřed vztahů určitý pocit osamělosti. Nemožnost vše sdílet vytváří pocit osamělosti. Nebo nenaplněné vztahy vytvářejí pocit osamělosti, či ještě

hůře, izolovanost od vztahů, kterých nejsme součástí, nebo po nich toužíme. Sdružování s oddanými to může do jisté míry zmírnit. Mělo by se jednat o chráněnou komunitu, která by měla vyznávat určité hodnoty a která může nabízet pocit přátelství a sounáležitosti s ostatními, kteří o tyto hodnoty usilují.

K nedávnému *harinámu* v parku se připojilo mnoho mladých lidí. Chlapci byli trochu hluční a dívky s velkou radostí tančily. Jedné dívce se to opravdu líbilo a nepřestávala tančit. Měla v ruce pití a její přítel jí tak záviděl, že se baví, že do ní vrazil a to pití jí vylil. A ona mu na to jen prostě řekla „Na, vezmi si to“, podala mu to pití a tančila dál. Bylo to zajímavé. Na chvíli vstoupila do společnosti oddaných a rozkvetla.

To byl příklad lepšího sdružování díky vyšším hodnotám. Na okamžik zde bylo bezpečnější prostředí, které umožňovalo větší svobodu projevu. To ukazuje, že i když se láska v komunitě neprojevuje naplno, tak protože je komunita alespoň oddaná hodnotám, které tuto lásku představují, okamžitě vytváří lepší prostředí.

Pochopme tedy, čeho jsme součástí, a věnujme se této úžasné činnosti, rozšiřování proudu milosti všude, kam směřují naše kroky.

Pozvánka do Acyuta-gotry

Šrívása Thákur v ČAITANJA-BHÁGAVATĚ říká: „*gotraṁ nu var-dhatām iti*“ (ČB MADHJA 1.74), ať se tato *gotra* zvětšuje. *Gotra* znamená rodina nebo rodová linie. Toto hnutí je známé jako *Acyuta-gotra* – rodová linie *acyuty*, Nejvyšší Osobnosti Božství. *Acyuta* také znamená neomylný. Nejvyšší Pán je neomylný a stejně tak Jeho *gotra*. Neomylná je i Jeho rodina v tom smyslu, že jejím prostřednictvím lze dosáhnout konečného cíle života. Rádi bychom tedy všechny pozvali, aby se stali součástí této *gotry*. Je to ta nejlepší rodina, do které můžeme patřit, rodina Krišny. V této rodině je oddaná služba, která nás přivede zpět k Bohu.

A nyní je tato *Acyuta-gotra* ještě výjimečnější, protože nyní je čas *Acyuty* Čaitanji, Pána Čaitanji, který nikdy nezklame, aby všechny obdařil Svou milostí. Existuje hora věčných védských pokynů, které byly zjeveny Pánu Brahmovi na počátku stvoření, ale nyní je tato hora védských pokynů zaplavena oceánem milosti Pána Čaitanji. Vlny oceánu milosti Pána Čaitanji omývají pláž. Jak se vlny valí na nejvzdálenější část pláže a pak se vracejí zpět, zanechávají na pláži vodní stopu. Takto vlny Pána Čaitanji neustále omývají břeh védských zásad a někdy milost Pána Čaitanji překryje védské příkazy. Nyní mohou díky milosti Šrí Čaitanji Maháprabhua dosáhnout dokonalosti i ti, kteří nedodrží dokonale védské předpisy. Vlny milosti nyní převyšují védské zásady.

Navíc vidíme, že v oceánu milosti Pána Čaitanji je ještě silnější vlna, která sahá dále než kterákoli jiná předchozí vlna. Je to Prabhupádova vlna. Tato vlna tak rozšiřuje vodní hladinu na úkor pláže ještě více. Tímto způsobem se milost dostává i k těm, kteří zdaleka nejsou způsobilí, a tak i oni mohou dosáhnout dokonalosti.

Šríla Bhaktivínóda Thákur nám dal vizi lotosu, který se postupně otevírá, jak se vědomí Krišny šíří do západního světa. Vidíme, jak se tento zázrak milostí Pána Čaitanji začíná projevovat v tomto světě. *Ācāryové* nosí tuto milost ve svých srdcích a svým úsilím ji rozšiřují. Šríla Bhaktisiddhánta přenesl vědomí Krišny do další dimenze *yukta vairāgya*, když jej posunul z pozice tradice, která následovala životní styl Gósvámích ve velmi odříkavém postavení ve svatém *dhāmu*. Šríla Bhaktisiddhánta přešel po mostě od tohoto tradičního vzoru Gósvámích k současnosti. Oblékl se do kabátu, jezdil v autě a hovořil o zapojení moderních strojů do služby Pánu, aby tak posunul misi kupředu. Šríla Prabhupáda se následně stal *parivrājakācāryou* éry tryskových letadel, který oslovil moderní svět. A tak nyní v tomto moderním světě praktikujeme vědomí Krišny. *Nirbandha-kṛṣṇa-sambandhe yukta-vairāgyam ucyate* (BHAKTI-RASÁMRITA-SINDHU 1.2.255); namísto toho, abychom byli zapleteni při používání hmotných objektů, můžeme se zapojením těchto hmotných objektů do služby Krišnovi osvobodit.

Následujme tedy náladu našich *ācāryů* a rozvíjejme touhu pozvat každého, aby se stal součástí této *Acyuta-gotry*.

Jednat v hmotném světě jako poslové

Při jednání jako Prabhupádovi následovníci v hmotném světě můžeme být jako oddaní uctíví, a přesto nebýt důvěřiví. Můžeme respektovat každého a snažit se najít v člověku to dobré, aniž bychom uvěřili tomu, čemu ten člověk věří, co píše a podobně.

Pamatuji si, že Ravíndra Svarúpa Dása jednou použil toto přirovnání.

Řekl: „Když máme *bhogu*, musíme ji připravit tak, aby se dala obětovat Krišnovi. Odřízneme některé části, očistíme ji, řádně připravíme a pak ji můžeme obětovat. Podobně vše, co vezmeme z hmotného světa (nebo z hmotných zdrojů), je jako *bhoga*. Je třeba ji očistit. Některé části je třeba vyříznout, užitečnou část řádně připravit a pak ji můžeme obětovat Krišnovi!“

Toto přirovnání skutečně osvětluje náš vztah k tomuto světu.

Při předávání vědomí Krišny bychom neměli lidi odsuzovat. Musíme používat svůj úsudek, vědět, s kým máme tu čest, a podle toho kázat. Soudíme, ale neodsuzujeme. Každému dáváme milost. Chtěl bych, aby moji žáci byli velmi soucitní a laskaví. Chtěl bych, abyste byli oceány milosti. Snažil jsem se být laskavý. Možná nejsem tak laskavý, ale snažil jsem se, a také vás žádám, abyste změnili svou povahu a stali se laskavými. Není to snadné. Laskavost zahrnuje tolik věcí.

Laskavost se odráží ve způsobu, jakým jednáme s lidmi. Projevuje se také tím, jestli jsme ochotní se obětovat ve prospěch druhých a do jaké míry jsme ochotni se obětovat.

Výjimečná vize

Velcí *ācāryové* se dívají z pohledu duchovního světa. Šríla Prabódhánanda Sarasvatí píše v ČAITANJA-ČANDRÁMRITĚ, že nyní se celý svět proměnil. Všichni zpívají, všichni tančí, všichni jsou v extázi.

Dokonce i ti nejpokleslejší, mladí i staří, prostě tančí v extázi!

„Nyní, když Pán Čaitanja se svým srdcem plným milosti sestoupil na tento svět, mohou živé bytosti, které dříve nikdy neproaktivovaly jógu, nemeditovaly, nezpívaly mantry, neprováděly askezi, nedodržovaly různá védská omezení, nestudovaly Vědy, neprováděly duchovní činnosti ani se nezdržovaly hříchů, snadno uloupit vrcholný klenot všech cílů života.“

(ŠRÍ ČAITANJA-ČANDRÁMRITA, kapitola 10, text 111)

„V každém domě je slyšet *hari-sankírtan*. Na každém těle jsou slzy, zježené vlasy a další příznaky extáze. V každém srdci je nejvznešenější a nejsladší duchovní cesta, která vede daleko od cesty čtyř Véd. To vše se objevilo nyní, když Pán Gaura sestoupil na tento svět.“

Celý svět je nyní náhle zaplaven nektarovými vodami oceánu čisté lásky ke Krišnovi. Nyní se náhle objevuje velký zázrak příznaků extatické lásky, kterou nikdy předtím neviděli ani o ní neslyšeli. To vše se náhle objevilo nyní, když Pán Krišna sestoupil v podobě nádherné jako zlato.“

(ŠRÍ ČAITANJA-ČANDRÁMRITA, kapitola 10, text 114-115)

Ācārya předává vizi, jak se všichni nechali strhnout

sankírtanovým hnutím Pána Čaitanji a celý svět se změnil. Někdo by mohl namítat slovy: „Ale já to tak vůbec nevidím. Je tu jen hrstka oddaných a svět je nadále ponořen do oceánu hříšných činností.“ To, co nevidíme kvůli svým hmotně podmíněným očím, je, že všude je neviditelně přítomná milost Pána Čaitanji. Osud je jistý. Brzy budou všichni zpívat svaté jméno a tančit, pohlceni extatickým vědomím Krišny.

Vzpomínáme si, že Šríla Prabhupáda seděl vedle muže na lavičce v parku. V té době Prabhupáda právě založil své hnutí. Byl neznámý a nic nevlastnil. Ale tomu muži řekl: „Mám mnoho chrámů, mnoho knih, mnoho následovníků, ale dělí mě od nich jen čas.“ Nirandžana Mahárádž vypráví o dni, kdy tento muž navštívil chrám v Bostonu. Když uviděl božstvo Šríly Prabhupády na jeho *vyāsāsanu*, stál tam a hlasitě vykřikoval: „Dokázal to! Dokázal to!“ Později vysvětlil, že se se Svámím setkal před mnoha lety na lavičce v parku, kde pronesl ona prorocká slova o tom, že bude mít mnoho následovníků a mnoho chrámů! Stejně tak tu transcendentální scénu, kterou popsal Šríla Prabódhánanda, budeme moci brzy vidět svýma očima.

John Lennon ve své písni „Imagine“ mluví o světě plném míru. Zpívá: „Možná říkáte, že jsem snílek, ale nejsem jediný!“ V ČAITANJA-BHÁGAVATĚ se píše, že v každém městě a vesnici se bude zpívat svaté jméno. Šríla Prabhupáda řekl: „Je zde předpověď i příkaz mého duchovního učitele – pojdme ho tedy uskutečnit.“

Ano, kéž by někteří z vás dokázali zázraky! To je mé přání

–

– necht' se stane skutečností. Možná řeknete: „Ale my

jsme obyčejní lidé, bojujeme ve svých vlastních duchovních činnostech. Jak tedy můžeme vzhledem ke svému omezení očekávat, že budeme dělat zázraky?“

Naučil jsem se, že nezáleží na tom, zda jsme duchovně slabí. Nezáleží na tom, jak jsme malí. Krišna nás může zmocnit k tomu, abychom se stali obry, pokud dychtíme po tom, abychom Mu mohli sloužit.

Když máme odvážný sen o Krišnovi a jdeme cestou svého srdce, cestou, které opravdu věříme, cítíme se plní života! Pak žijeme naplno! Duchovní život je vzrušující a plný nektaru a my jsme jednoduše vděční za vše, co jsme dostali.

Ve vědomí Krišny není nutné spokojit se s něčím menším, než je váš sen, protože to, co můžete získat na duchovní úrovni, je větší než váš sen. V hmotném světě můžete mít sen, ale skutečnost je vždy zklamáním. V duchovním životě však sníte a pak to, co dostanete, je mnohem větší, než

si dokážete představit! Dhruva Mahárádž je toho důkazem. „Modlil jsem se za rozbité kousky skla, a dostal jsem diamanty! Obrátil jsem se na Tebe, můj Pane, s prosbou o království větší, než je království mého otce, ale Ty jsi mi dal svou osobní společnost, *daršan*, a překonal jsi všechna má přání. Bylo to víc, než jsem si dokázal představit!“ řekl Dhruva Mahárádž.

Duchovní realita tak překonává naše sny. Právě takový má být duchovní život – život založený na dychtivosti, v němž žijeme každým okamžikem! Je to vzrušující! Je to slibné! Dosahujeme přelomu! A když jsme v plném proudu, začínají se dít zázraky! Lidé na nás začnou reagovat. Najednou se otevřou dveře. Když si zvolíme ideál nebo

nám náš duchovní učitel dá pokyn v oddané službě, když se s plnou energií pustíme do projektů, abychom splnili přání našich *ācāryů*, pak se náš život posune na jinou úroveň.

Podle nálady Šríly Prabhupády

Z Prabhupádova pohledu byla celá cesta do Ameriky cestou do světa šílenství. *Nūnaṁ pramattaḥ kurute vikarma yad indriya-prītaya āprṇoti*, věděl, že lidé zešileli kvůli svým touhám po smyslovém požitku (ŠB 5.5.4). Věděl, že veškeré obyvatelstvo je v zajetí Kaliho. Každý byl pokleslý a všechny zásady BHÁGAVATAMU, *dharmy*, byly společností jako celkem porušovány. Prabhupáda byl připraven vypořádat se s čímkoli a kýmkoli, kamkoli ho Krišna zavede. Nic ho nemohlo překvapit. Nebyl někým, kdo by žil ve velké bublině vědomí Krišny a byl šokován tím, jak hříšní mohou lidé být: *yāre dekha, tāre kaha 'kṛṣṇa'-upadeśa āmāra ājñāya guru hañā tāra' ei deśa*, kohokoli potkáš, pouč ho o Krišnovi a tím vysvobod celý svět (ČČ, MADHYA 7.128).

Na začátku byl sám, v pokročilém věku, ve zcela neznámé zemi. V tom obrovském městě, v New Yorku, Prabhupáda uctíval Krišnu na příkaz svého duchovního učitele, aby tak či onak předával poznání čisté oddané služby, jak ho učil Šrí Čaitanja Maháprabhu. A pomalu získával následovníky. Při-
cházeli a byli dojatí. Nebylo to tak, že by byli odevzdaní, ale bylo to o tom, že se jednoduše ujmulí oddané služby, zejména zpívání svatého jména.

Prabhupáda měl plnou víru v to, že svaté jméno lidi změní a že svaté jméno z nich udělá oddané. Jeho cílem bylo

přimět lidi, aby praktikovali čistou oddanou službu, ne nějakou rozředěnou verzi modlitby nebo meditace. Ne, Prabhupáda učil o čisté oddané službě, o odevzdání všeho, *prāṇair arthair dhiyā vācā*, veškeré energie, veškerého majetku, veškeré inteligence, všech slov, věnovaných službě Krišnovi (ŠB 10.22.35). Vždy dával přednost Krišnovi, vždy stavěl Krišnu na první místo v každé situaci. Krišna má přednost, Krišna je důležitý. Cokoli je důležité pro Krišnu, to je důležité, a nic jiného, ať už se to zdá být jakkoli důležité. Uprostřed protiválečných demonstrací proti válce ve Vietnamu Prabhupáda kázal BHAGAVAD-GÍTU a to, že Ardžuna by měl plnit svou povinnost a bojovat ve válce. Šríla Prabhupáda se při svém kázání nesnažil zalíbit posluchačům, snažil se zalíbit Krišnovi.

Prabhupáda přišel učít svět tomu, co zapomněl – jak být šťastný tím, že s láskou sloužíme Krišnovi. Mnozí z nás se ocitli v životě, o který jsme nežádali. Byli jsme vzdělávaní ve věcech, které jsme nechtěli znát, a byli jsme připravováni na práci, která nás ve skutečnosti nelákala. Hledali jsme a ptali se: „Je to opravdu ono? Je tohle to, o čem je život?“

I dnes je mnoho lidí, kteří nejsou spokojeni s životem, který jim svět nabízí. Tito lidé, když se jim představí vědomí Krišny, náhle pocítí, že se jim znovu vrací naděje na štěstí, na které už zcela rezignovali. Modlím se, aby se moji žáci snažili přivést k vědomí Krišny více lidí.

Cokoli bylo důležité, když tu byl Šríla Prabhupáda, je důležité i dnes. I když žijeme v jiné generaci, to, co bylo důležité pro Prabhupádu, je nadčasové, stále aktuální. Obracíme se tedy ke Šrílovi Prabhupádovi a díváme se na to, co zdůrazňoval. A co mám zdůrazňovat já? Samozřejmě to samé.

Práce ještě není dokončená. Celý svět si ještě není vědomý Krišny. Ano, dejme si dobré *prasādam*. Já jsem pro. Mějme společné příjemné *kīrtany*. Ale pojďme také ven. Setkali jsme se ve Vrindávanu a nyní je mou službou zůstat zde, ale není to služba pro vás všechny. Musíte se vrátit na různá místa ve světě a šířit vědomí Krišny. To je potřeba nějak udělat.

Prabhupáda byl známý jako *Siṁha*. Jeho duchovní mistr byl znám jako *Siṁha Guru*, lev mezi duchovními mistry. Šríla Bhaktisiddhánta měl jednoho lva. Chtěl bych mít ve světě také pár lvů, kteří se snaží udělat něco mimořádného.

Zmocnění ostatních prostřednictvím služby

Skutečné zmocnění znamená, že jsme schopni spojit se s Nejvyšším Pánem. Oddaný tedy může zplnomocnit ostatní jednoduše tím, že je zapojí do oddané služby a vytvoří spojení s Nejvyšším Pánem. Když se lidé zapojí do služby, získají

* * *

důvěru a začnou si vytvářet chuť do služby.

Džajánanda, Prabhupádův žák, sám od sebe zorganizoval celou *Ratha-yātru*, od nuly. Shromáždil peníze, nakoupil stavební materiál a postavil vůz. Když vůz stavěl (byl inženýr), žádal o pomoc. Nějaký chlapec šel okolo.

„Promiň, mohl bys pro mě udělat laskavost?

Mohl bys mi podržet to prkno?“

„Jo, jasně.“

Džajánanda mu dal kladivo a hřebíky a řekl:

„Dokázal bys tam natlouct ty hřebíky?“

„Jo, žádný problém.“

Džajánanda odpověděl:

„Páni, ty jsi odborník. Jsi tesař?“

A vzápětí už ten kluk pomáhal stavět vůz. Službou se člověk stává vnímavějším. Službou se člověk změní.

Zmocnění znamená, že i když něco můžeme udělat, neuděláme to, ale necháme to udělat druhé, s určitou podporou a pomocí, pokud je to potřeba, aby při tom rostli a stávali se silnými. A co děláme my? Snažíme se dělat větší službu, protože každá služba je přípravou na další.

Celé *sankírtanové* hnutí je založeno na tomto principu zmocnění. Šríla Prabhupáda řekl, že v hmotném světě, než získáte práci, musíte mít kvalifikaci. Ale v duchovním životě nejprve získáte pozici a poté se kvalifikujete. Šrí Čaitanja Mahápra-

bhu chce, abychom rozdělovali plody oddané služby, a říká se, že rozdáváním plodů, které máte, získáte více, než

jste měli předtím.

Naše služba v nás časem dozrává. Nejde jen o to, že z oddané služby máme věčný duchovní prospěch, ale o to, že služba roste v našem srdci. Nejprve je to připoutanost ke službě a později je to připoutanost ke Krišnovi. Připoutanost ke službě vede k připoutanosti ke Krišnovi.

ČAITANJA-ČARITÁMRITA popisuje zábavy Nakuly Brahmačá-
rího, který byl zmocněný. Prostřednictvím Nakuly
Brahmačářího působil Pán Čaitanja a Nakula Brahmačáří
se tak stal stejně mocným a zažíval stejnou extázi lásky
k Bohu jako Pán Čaitanja. Šríla Bhaktivinód Thákur ve
svém komentáři *Amṛta-pravāha-bhāṣya* ke ŠRÍ ČAITANJA-
ČARITÁMRITĚ říká, že skutečné zmocnění znamená
zmocnění pomocí energie *cit* a *ānanda* neboli energie
poznání a blaženosti. Když se podílíme na oddané službě
Krišnovi, získáváme sílu, která nám umožňuje dělat
zdánlivě nemožné věci. A my začneme zmocňovat ostatní
tím, že je spojíme s oddanou službou.

**Kadamba
Foundation**